

T. C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURUOSMANİYE KÜTÜPHANESİ 4957 NO'LU
ŞİİR MECMUASI (vr. 185^a-199^b)
(Metin – İnceleme - Nesre Çeviri)

İFFETNUR GÜLHAN
150101011

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. NİHAT ÖZTOPRAK

İSTANBUL 2019

T. C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURUOSMANIYE KÜTÜPHANESİ 4957 NO'LU

ŞİİR MECMUASI (vr. 185^a-199^b)

(Metin – İnceleme - Nesre Çeviri)

İFFETNUR GÜLHAN

150101011

(DÜZELTİLMİŞ TEZ)

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. NİHAT ÖZTOPRAK

İSTANBUL 2019

TEZ ONAY SAYFASI

FSMVÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı yüksek lisans programı 150101011 numaralı öğrencisi İffetnur Gülhan'ın ilgili yönetmeliklerin belirlediği tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**NURUOSMANİYE KÜTÜPHANESİ 4957 NO'LU ŞİİR MECMUASI (vr. 185^a-199^b) (Metin-İnceleme-Nesre Çeviri)**” başlıklı tezi aşağıda imzaları olan jüri tarafından **30.04.2019** tarihinde oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK

(Jüri Başkanı – Danışman)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Doç.Dr. Türkân ALVAN

(Jüri Üyesi)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin AYÇİÇEĞİ

(Jüri Üyesi)

İstanbul Üniversitesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

İffetnur Gülhan

DÜZELTME METNİ

1. “Mecmuanın Şiir ve Şairleri” konu başlığına tablo eklenmiştir.
2. “Nazım Şekilleri”, “Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri” konu başlıklarındaki tablolar eklenmiştir.
3. “Şiir Mecmuasının Varaklarının Transkripsiyonlu Metni ve Nesre Çevirisi” konu başlığındaki eksikler tamamlanmıştır.
4. “MESTAP” tablosu eklenmiştir.
5. Tıpkıbasım ekler bölümüne eklenmiştir.

NURUOSMANIYE KÜTÜPHANESİ 4957 NO'LU

ŞİİR MECMUASI (vr. 185^a-199^b)

(Metin – İnceleme - Nesre Çeviri)

ÖZET

Bu tez çalışmasında Nuruosmaniye Kütüphanesi 4957 numarasıyla kayda alınmış şiir mecmuasının 185^a-199^b varakları incelemeye tabi tutulmuştur.

Toplamda 252 varaklık bir mecmua olan eserin incelenen kısmında 117 gazel mevcut olup, çalışma dâhilindeki varaklarda Bağdâtlı Rûhî (ö.1605-1606)'nin şiirleri vardır.

Üç bölümden oluşan bu çalışmanın birinci kısmında genel itibariyle mecmuanın Türk edebiyatı içerisindeki yeri ve önemi üzerinde durulup, çalışma dâhilindeki mecmua hakkında bilgiler verilmiştir. Bu tez çalışmasının ikinci kısmında mevzu bahis varaklar şekil ve muhteva hususiyetleri açısından incelenmiştir. Son kısım yani üçüncü bölümde ise ilk önce metin tesisinde kullanılan yöntem anlatılmış, bahsedilen varaklar arasındaki şiirlerin tamamının transkripsiyonlu metni sunulup, divân ile karşılaştırma yapılarak farklılıklar dipnotta gösterilmiş ve metinlerin nesre çevirileri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, Nuruosmaniye Kütüphanesi 4957 No'lu Mecmua, nesir, Bağdâtlı Rûhî

**THE POETRY JOURNAL NUMBERED 4957,
LIBRARY OF NURUOSMANIYE (Page 185^a-199^b)
(The Text – Analysis – Translation to Prose)**

ABSTRACT

In this thesis, the poetry collection's pages between 185^a-199^b which are registered with the number of 4957 in Nuruosmaniye Library were examined.

There are 117 ghazals in the studied part of the work which is a macmua of 252 pages in total, and Ruhi of Baghdad (d.1605-1606)'s poems on this subject.

This study has three chapters. In the first chapter the importance and place of macmua in Turkish literature has been dwelt on and informed about macmua on this subject. In the second chapter the mentioned pages have been examined in terms of forms and content specifications. In the last chapter it means third part, the method that used for text building was told, transcribed text of all mentioned pages were showed. Also as the mentioned text has been compared with divân, differences of them have been showed in footnote and made prose translation of texts.

Keywords: Macmua (poetry collection), Nuruosmaniye Library The Macmua Numbered 4957, prose, Ruhi of Baghdad

ÖNSÖZ

Mecmualar, Klasik Türk edebiyatımız açısından şâirlerin divanları dışında kalan şiirlerinin gün yüzüne çıkmasını sağlaması bakımından ve birçok şâirin sevilen şiirlerinin seçki hâlinde bir arada bulunması bakımından önemli eserlerdir.

Çalışmamıza konu olan mecmua bir şiir mecmuasıdır. Bu mecmuanın ortaya çıkartılması amacıyla birçok yüksek lisans tezi yaptırılmıştır. Bizimki de bunun bir parçasıdır. Bu tezde de 185^a-199^b kısımlarının transkripsiyonlu metni nesre çevirileri ve kısmi bir değerlendirilmesi yapılmak suretiyle mecmuayla ilgili çalışmalar tamamlanmaya çalışılmıştır.

Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde kayıtlı 4957 numaralı şiir mecmuasının 185^a-199^b yapraklarının transkripsiyonlu metninin, nesre çevirilerinin ve bazı başlıklar altında genel hatlarıyla mecmua ve teze konu olan yapraklarının incelenmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Türk edebiyatındaki mecmualar hakkında genel bilgi verilmiş, edebiyatımızda mecmuanın yeri ve önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde mecmua şekil yönünden incelenirken mecmuada bulunan gazellerin beyit sayılarını, vezinlerini ve bunların kullanım sıklığını gösteren tablolar eklenmiştir. Muhteva yönünden ise incelediğimiz gazeller hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Devamında sorumlu olduğumuz kısımlarda şiirleri bulunan tek şâir olan Rûhî hakkında çeşitli kaynaklardan faydalanılarak bilgilendirme yapılmış; hayatı, edebi kişiliği, eserleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

Son bölümde ise metni kurarken izlenen yöntemi açıkladıktan sonra mecmuanın (185^a-199^b) arasındaki şiirlerin tenkitli metni ve nesre çevirisi verilmiştir. Çalışılan bölüm çeviriyazı alfabesiyle kaydedilmiştir. Divanlarda var olan şiirler, divan neşriyle karşılaştırılmış, mecmua ve divan arasındaki farklar dipnotlarda belirtilmiştir. Bu karşılaştırmalarda en doğru metin belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sebeple de ortaya çıkan farklarda vezne ve anlama en uygun olan kelimeler tercih edilmiştir. Metin üzerinde yapılan eklemeler köşeli parantez içinde belirtilmiştir. Sonuç bölümünden önce MESTAP tablosu eklenmiştir.

Mecmua divanda bulunmayan üç gazeli, keşfedilen birçok beyti ve divanda bulunan beyitlerin farklı kelimelerle ifade edilmiş biçimlerini göstermesi bakımından alana ufak bir katkı bile yapmışsa bu noktada elbette en büyük pay hocalarımızdır ki bu süreçte arkamızda olduklarını bilmek ve desteklerini her daim yanımızda hissetmek tezi bitirme azmini ve gayretini bize vermiştir.

Mecmuanın payıma düşen kısmında sebat, disiplin ve kararlılık gerektiren bu süreçte en büyük motivasyon kaynağım ilim denizinden bir parça bile olsa içebilmektir. Allah'ın adını anarak şevkle başladığımız bu yolda, emeğin karşılığını almak lezzetini tatmamızı sağlayan, yeni çalışmalara başlayacak gücü kuvveti hissettiren; müdekkik, titiz, sabırlı, babacan tavırla tabii ki en çok da ilminden istifade etmemizi sağlayan Sayın Hocam Prof. Dr. Nihat Öztoprak'a teşekkürlerimi en kalbî duygularıyla sunarım.

İffetnur Gülhan

İstanbul 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
TABLO LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	x
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
1. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATI'NDA MECMUALARIN YERİ VE ÖNEMİ ...	2
1.1. MECMUANIN TANIMI VE TARİHÇESİ.....	2
1.2. MECMUALARIN SINIFLANDIRILMASI	3
1.3. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALARIN YERİ VE ÖNEMİ ...	3
İKİNCİ BÖLÜM	5
2.4957 NOLU ŞİİR MECMUASININ 185 ^a -199 ^b VARAKLARI ARASININ İNCELENMESİ	5
2.1. ŞİİR MECMUASININ(NURUOSMANİYE KÜTÜPHANESİ 4957 NO'LU MECMUA) TANITIMI	5
2.1.1. Mecmuanın Şiir ve Şairleri.....	6
2.2. MECMUANIN ŞEKİL VE MUHTEVA YÖNÜYLE İNCELENMESİ(185 ^a - 199 ^b VARAKLARI HAKKINDA)	33
2.2.1. Nazım Şekilleri.....	33
2.2.2.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri	35
2.2.3.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Muhtevası.....	38
2.3. MECMUADA YER ALAN ŞÂİR BAĞDADLI RÛHÎ VE KISA BIYOGRAFISI.....	39
2.4. MECMUANIN RÛHÎ DİVANIYLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	47
3.METNİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN YÖNTEM	47
3.1. ŞİİR MECMUASI (185 ^a -199 ^b) VARAKLARININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE NESRE ÇEVİRİSİ.....	48
MESTAP	282
SONUÇ.....	299
KAYNAKÇA	301
EKLER.....	303

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Şiir ve Şairler Dizini	7
Tablo 2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Beyit Dağılımı.....	33
Tablo 3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri.....	35
Tablo 4. Mecmuada Yer Alan Vezinlerin Kullanım Sayısı.....	38
Tablo 5. MESTAP Tablosu.....	283

KISALTMALAR

a.	Beytin ilk mısraı
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
b.	Beytin ikinci mısraı
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
D.	Dîvân
G.	Gazel
haz.	Hazırlayan
M.	Mecmua
S.	Sayı
s.	Sayfa
v.	Varak
vd.	ve diğeri
vb.	ve bunun gibi
[]	Eklemeler

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	A, a, Ē, e, Ā, ā, ʾ
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṭ, ṣ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	Ḥ, ḥ
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ṣ, s
ص	Ṣ, ṣ
ض	Ẓ, ẓ, Ḍ, ḍ
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Z, z
ع	ʿ
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Q, q
ك	K, k, G, g, ŋ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ō, ō, Ū, ū
ه	H, h, A, a, E, e
ي	Y, y, Ī, ī, I, ı, Ī, ī, Ē, è

GİRİŞ

Yazma eser kütüphanelerinde arşivlere saklanmış ve günümüz okuyucusuna kavuşmayı bekleyen birçok tarihî nitelikteki eser, üzerinde çalışılmaya tâbi tutuldukça eski Türk edebiyatı da layık olduğu ilgiyi kendinde toplamaya başlamıştır. Araştırmaya meraklı okuyucusunu bekleyen bu eserler kimi zaman henüz adı duyulmamış şairlerin divânları, kimi zaman mürettibi belli olan veya olmayan mecmûalar kimi zaman tezkireler vb. eserler olabilmektedir.

Bu çalışmada Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde 4957 numarayla kayda alınmış 252 varaklık mecmuanın 16 varağının transkripsiyonlu metni ve nesre çevirisi yapılmaya çalışılıp, klâsik Türk edebiyatı sahasına katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Yüksek lisans tezinin bu kısmında klâsik Türk edebiyatında mecmuaların yeri ve önemi anlatıldıktan sonra, çalışmaya konu olan mecmua ile ilgili genel hatlarıyla bilgiler sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATI'NDA MECMUALARIN YERİ VE ÖNEMİ

Mecmua ile ilgili genel bilgiler mecmualar üzerine yapılan çalışmaların çoğunda tekrar edildiği için giriş bölümünde mecmuanın tanımı, tasnifi ve önemine dair kısa bilgi verilecektir. Ardından temel olan şiir mecmuasına geçilecektir.

1.1.MECMUANIN TANIMI VE TARİHÇESİ

Mecmua Arapça "cem" kökünden gelip mef'ûl babında müennes bir kelimedir. Sözlük anlamıyla "toplanmış, biriktirilmiş ve düzenlenmiş şeylerin tamamı"¹ demektir. "Terim olarak, seçilmiş şiir, münşe'at, güfte...vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adıdır."² Özünde mecmua kavramı, farklı kişilere ait eserlerin/yazıların bir müstensih eliyle derlenip toparlanmasıdır. Bu haliyle günümüz yayıncılık sektöründe dergicilik anlayışına kısmen yakın olduğunu söyleyebiliriz.

"İslam kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber'in hadis yazımına izin verilmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu iznin ardından bazı sahabeler Resulullah'tan duyduklarını mecmua tertip etme anlayışı içerisinde kendi seçimlerine, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirince hadis literatüründe sahife, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur."³

Diyanet Ansiklopedisi'nde yine Mustafa Uzun'un açıklamasına göre mecmualar, ilk önce Hz. Peygamber'in sözlerinin kayda geçirildiği, faydalı bilgilerin bir arada toplanıp defter olarak çıkmış halidir. Zaman içerisinde Arap kültüründen İran ve Osmanlı edebiyat sahasına kadar gelerek nazire ve şiir mecmuaları olarak antoloji niteliğinde derleme eserler haline gelmiştir. Mecmuaların Osmanlı sahasında en popüler olduğu zaman dilimi ise 16. yy. olmuştur.

¹ İsmail, Parlatır, "Osmanlı Türkçesi Sözlüğü", Yargı Yayınevi, Ankara 2006.

² Ahmet Mermer-Neslihan Koç Keskin, *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara 2011, s.66.

³ Mustafa Uzun, "Mecmua", *DİA*, C.28, s.265-268.

1.2.MECMUALARIN SINIFLANDIRILMASI

Mecmua tasnifi ana hatları ile şu şekildedir:

- I. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından
 - Cönkler
 - Mecmualar
- II. Şekil bakımından
 - Manzum Metinler Mecmuaları
 - Mensur Metinler Mecmuaları
- III. Dil bakımından
 - Arapça Mecmualar
 - Farsça Mecmualar
 - Türkçe Mecmualar
 - Çok Dilli Mecmualar
- IV. Muhteva bakımından
 - Din
 - Tasavvuf
 - İlm-i Nücum / Fal ve Remil
 - Hikaye / Latife
 - Hezel ve Hiciv
 - Edviye
 - Musıkî
 - Hat ve Kitabet
- V. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar⁴

1.3.KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALARIN YERİ VE ÖNEMİ

Mecmua ile ilgili yapılan değerlendirme ve tespitleri şu şekilde sıralayabiliriz.

1. ."Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarda bulunmayan

⁴ Atabey Kılıç, "Mecmua Tasnifine Dair", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s.77-113.

şiiirlerine rastlamak mümkündür."⁵

2. Mürettep divanlarda var olan eksikleri tamamlayarak tenkitli neşir yapmak açısından önemlidir.
3. Buldukları dönemin şiir tercihlerini ve edebi zevkini yansıtarak dil açısından fikir verirler.
4. Nazire mecmuaları da şairlerin kimlerden etkilenip kimleri etkilediği sorularına cevap vermek için önemli bir başvuru kaynağı olabilir.

Sonuç olarak, kütüphanelerde bulunan her mecmua gizli bir bilgi kaynağıdır. Bunlar okundukça ve üzerinde çalışıldıkça yeni bilgiler elde edilmesi kuvvetle muhtemeldir. Fakat mecmuaların sahaya katkısının varlığı bilinse de tüm eserler incelenmeden bu katkının oranını belirlemek şu an için zordur.

⁵ Fatih Köksal, "Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifine Dair (MESTAP)", *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, Kesit Yayınları, İstanbul 2012, s.88.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 4957 NOLU ŞİİR MECMUASININ 185^a-199^b VARAKLARI ARASININ İNCELENMESİ

2.1.ŞİİR MECMUASININ(NURUOSMANİYE KÜTÜPHANESİ 4957 NO'LU MECMUA) TANITIMI⁶

Yazma, 323x195 - 245x127 mm ölçülerinde, kırmızı deri, şemseli, miklepli cildi vardır. Abâdî kağıda, nesih yazıyla, genel olarak 14 satır, üç sütun halinde yazılmıştır. İlk varak altın yaldız süslemeli, tezhiplidir. Başlık kısmı boş bırakılmıştır. Bütün varaklar yaldız cetvellidir. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Bazı başlık kısımları boş bırakılmıştır. Çoğu sayfada çoban (reddade, müşir) bulunmakla birlikte çoban olmayan veya takibi yapılmayanlar da vardır. Mecmuanın sonu eksiktir, arka cilt iç kapak karton ve ebruludur. Sırt cildi yarıdan itibaren kopuktur, şirazesı sağlam görülmektedir. Müstensihî ve istinsah tarihi belli değildir.

"Mecmûada, XVI. ve XVII. yy.a ait çeşitli şairlerin şiirleri bulunmakta, mensur eser yer almamaktadır. İstinsah tarihi bulunmayan mecmûada Şeyhülislâm Yahyâ Efendi için "sellemallâhu te'âlâ" denildiğine göre eser, Yahyâ Efendi'nin vefatı olan 1053/1644 yılından önce tertip edilmiş olmalıdır."⁷

Mecmua 254 yapraktan oluşmaktadır. Mecmuanın başlıklarında bazı yanlışlıklar göze çarpmaktadır. Buna örnek olarak Nevzade Atayî yazan başlıklarda bulunan şiirler Nev'î'ye aittir. Bununla birlikte, mecmuada bazı yapraklar da eksiktir. Mesela üzerinde çalışmış bulunduğum varaklardan 200^b varağından 201^a varağına geçişte şiirler uyuşmamaktadır. Ayrıca mecmuada başlık konmamış şiirler de vardır.

⁶ Nuruosmaniye Kütüphanesi şiir mecmuaları daha genel evvel Nihat Öztoprak, Sebahat Deniz, Bünyamin Ayçiçeği ve Arzu Polat'tan oluşan bir ekip tarafından Marmara Üniversitesi'nde proje olarak hazırlanmış ve daha sonra mecmuaların içeriğindeki şiir ve şairler dizini Bünyamin Ayçiçeği tarafından yayımlanmıştır. Bkz. Bünyamin Ayçiçeği, "Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmuaları: İnceleme-Dizin", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.16, İstanbul 2016, s.227- 367.

⁷Bünyamin Ayçiçeği, "Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmuaları: İnceleme-Dizin", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.16, İstanbul 2016, s.251.

Mecmua nesih hatla üç sütun hâlinde düzenlenmiştir. Mısralar alt alta kaydedilmiştir. 254 varaklık mecmuanın her sayfası üç sütun halinde düzenlenmiştir. Şiir mısraları alt alta kaydedilmiştir. Bir sütunda bitmeyen şiir diğer sütunda devam etmiştir. Son kısımlarda 203. varaktan itibaren yazılar daha sıkıştırılmış ve cetvel aralarına da beyitler yazılmıştır. Mecmuanın ilk sayfalarında bir varakta 2-3 şiir bulunurken mecmuanın sonlarına doğru bir varakta 5 şiir yer almıştır. Derkenarlarda ise şiir bulunmamaktadır.

Mecmuada nazım şekilleri olarak kasîde, gazel, terkîb-i bent, tercî-i bent, muhammes, tahmis, müseddes, rubâî, naat, müfretler yer alsa da bu nazım şekilleri içerisinde en sık rastlanan nazım şekli kaside ve gazellerdir.

Mecmuada Âzerî, Bağdatlı Rûhî, Cinânî, Cüdâyî, Çelebi Ahmet Efendi, Gelibolulu Âlî, Fehmî, Fevrî, Garîbî, Hafız Ahmet Paşa, Hâletî, Lem'î Nef'î, Nev'î, Nusrefî, Şeyhülislâm Yahyâ, Sâ'î Tîgî, Ulvî, Usûlî, Veysî, Vezir Muharrem Hafız Paşa olmak üzere 16 ve 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirleri bulunmaktadır. Mecmuanın geneline bakıldığı şiirleri en çok bulunan şairler Nef'î, Bağdatlı Rûhî, Şeyhülislâm Yahyâ, Nev'î ve Gelibolulu Âlî'dir.

254 varaklık şiir mecmuası üzerinde aşağıda isimleri yazılı olan kişiler de çalışma yapmıştır:

2^b-33^b Onur Şahin - Marmara Üniversitesi

33^b-53^a Şahinalp Şahin - Marmara Üniversitesi

72^b-92^b Asım Çakmak - Marmara Üniversitesi

93^a- 108^a Çiğdem Haberdar Külünk - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

93^a-123^b Mervenur Emiroğlu - Marmara Üniversitesi

108^b-123^a Hamdi İlhan - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

123^b-138^a Şerife Sarı - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

153^b-169^b Hatice Er - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

170^a-184^b Meryem Olcay - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

185^a-199^b İffetnur Gülhan - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

199^b-220^a Ayşenur Özbölük - Marmara Üniversitesi

220^b-240^a Ahmet Ertürkmen - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

2.1.1. Mecmuanın Şiir ve Şairleri

Bu nüshadaki şiir ve şairler dizini adı geçen makalede gösterilmiştir. ⁸Bu çalışmada da tablo şeklinde gösterilmiştir.

⁸ Bkz. Bünyamin Ayçiçeği “ Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmuaları: İnceleme-Dizin”, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.16, İstanbul 2016, s.227-367.

Tablo 1. Şiir ve Şairler Dizini

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	1b-4b	Terkīb-bend
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	112b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	113a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	113b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	113b-113a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	114a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	114b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	114a-114b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	114b-115a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	115a-115b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	115a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	115b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	116a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	116a-116b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	117a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	117b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	117b-118a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	118a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	118b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	118b-119a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	119b-120a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	119a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	119b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	120b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	120a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	120a-120b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	121a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	121b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	121b-122a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	122a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	122b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	122a-122b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	122b-123a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	123a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	123a-123b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	123b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	123b-124a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	124a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	124b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	124a-124b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	124b-125a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	125a-125b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	125a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	125b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	126a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	126b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	126a-126b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	126b-127a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	127a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	127b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	127a-127b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	127b-128a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	128a-128b	Mesnevi

Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	129b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	129b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	129a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	129a-129b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	129b-130a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	130a-130b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	130a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	130b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	130b-131a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	131a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	131a-131b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	131b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	132a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	132a-132b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	132b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	132b-133a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	133a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	133a-133b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	133b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	134a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	133b-134a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	134a-134b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	134b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	134b-135a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	135a	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	135a-135b	Ġazel
'Ālī [el-Merḥūm Gelibolulu]	135b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	136 ^a	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	136 ^a -136 ^b	Ġazel
'Âlî [el-Merhûm Gelibolulu]	136 ^b	Ġazel
Âzerî	17 ^a -17 ^b	Müseddes
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	242 ^b	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	244 ^a	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	246 ^b -247 ^a	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	247 ^a -247 ^b	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	247 ^b -248 ^a	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	248 ^a	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	248 ^a -248 ^b	Ġazel
Çelebi Aḥmed Efendi [Fazîletli]	249 ^a	Ġazel
Cinânî	20 ^b -21 ^a	Müseddes
Cinânî	21 ^a	Müseddes
Cinânî	21 ^b -22 ^a	Taḥmîs
Cüdâyî	241 ^b -242 ^a	Ġazel
Fehmî-i Bağdâdî	242 ^a	Ġazel
Fevrî	25 ^a -25 ^b	Taḥmîs
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	242 ^a	Kaşîde
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	242 ^a -242 ^b	Ġazel
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	242 ^b -243 ^a	Taḥmîs
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	243 ^a -243 ^b	Ġazel
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	243 ^b	Ġazel
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	243 ^b -244 ^a	Ġazel
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	245 ^a	Ġazel
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	245 ^a -245 ^b	Ġazel
Ḥâfız Aḥmed Paşa [sellemallâh]	245 ^b	Ġazel

Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	245 ^b -246 ^a	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	246 ^a	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	246 ^a -246 ^b	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	246 ^b	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	247 ^a	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	247 ^b	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	248 ^b	Ġazel
Hâfız Aḥmed Paşa [sellemallāh]	249 ^a	Ġazel
Hâletî	6 ^a -7 ^a	Kaşide
Hâletî	241 ^b	Ġazel
Ġarîbî	20 ^a -20 ^b	Müseddes
Lem ġ	20 ^a	Müseddes
Nef ġ	10 ^b -14 ^a	Terkîb-bend
Nef ġ	25 ^b	Kaşide
Nef ġ	29 ^b -30 ^a	Kaşide
Nef ġ	30 ^a -30 ^b	Kaşide
Nef ġ	30 ^b -31 ^b	Kaşide
Nef ġ	31 ^b -32 ^a	Kaşide
Nef ġ	32 ^a -33 ^b	Kaşide
Nef ġ	33 ^b -35 ^a	Kaşide
Nef ġ	35 ^a -35 ^b	Kaşide
Nef ġ	35 ^b -37 ^a	Kaşide
Nef ġ	37 ^a -38 ^a	Kaşide
Nef ġ	38 ^a -40 ^a	Kaşide
Nef ġ	40 ^a -41 ^b	Kaşide
Nef ġ	41 ^b -42 ^b	Kaşide
Nef ġ	43 ^a -44 ^a	Kaşide

Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nef ĩ	44a-45a	Kaşide
Nef ĩ	45a-46b	Kaşide
Nef ĩ	46b-48a	Kaşide
Nef ĩ	48a-50a	Kaşide
Nef ĩ	50a-51b	Kaşide
Nef ĩ	51b-53a	Kaşide
Nef ĩ	53a-54b	Kaşide
Nef ĩ	54b-56a	Kaşide
Nef ĩ	56a-57a	Kaşide
Nef ĩ	57b-58b	Kaşide
Nef ĩ	58b-59b	Kaşide
Nef ĩ	59b-61a	Kaşide
Nef ĩ	61a-62a	Kaşide
Nef ĩ	62a-63b	Kaşide
Nef ĩ	63b-65a	Kaşide
Nef ĩ	65a-66b	Kaşide
Nef ĩ	66b-68a	Kaşide
Nef ĩ	68a-69a	Kaşide
Nef ĩ	69a-70b	Kaşide
Nef ĩ	70b-71b	Kaşide
Nef ĩ	71b-72b	Kaşide
Nef ĩ	72b-74a	Kaşide
Nef ĩ	74a-75a	Kaşide
Nef ĩ	75a-76a	Kaşide
Nef ĩ	76a-77a	Kaşide
Nef ĩ	77b-78a	Gazel
Nef ĩ	78a	Gazel

Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nef ĩ	78b	Ġazel
Nef ĩ	78b-79a	Ġazel
Nef ĩ	79a	Ġazel
Nef ĩ	79a-79b	Ġazel
Nef ĩ	79b-80a	Ġazel
Nef ĩ	79b	Ġazel
Nef ĩ	80a	Ġazel
Nef ĩ	80b	Ġazel
Nef ĩ	80b-81a	Ġazel
Nef ĩ	81b	Ġazel
Nef ĩ	81a	Ġazel
Nef ĩ	81a-81b	Ġazel
Nef ĩ	81b-82a	Ġazel
Nef ĩ	82a	Ġazel
Nef ĩ	82a-82b	Ġazel
Nef ĩ	82b	Ġazel
Nef ĩ	82b-83a	Ġazel
Nef ĩ	83a	Ġazel
Nef ĩ	83b	Ġazel
Nef ĩ	83b-84a	Ġazel
Nef ĩ	84a	Ġazel
Nef ĩ	84a-84b	Ġazel
Nef ĩ	84b	Ġazel
Nef ĩ	84b-85a	Ġazel
Nef ĩ	85a	Ġazel
Nef ĩ	85b	Beyit
Nef ĩ	85a	Ķıţ 'a

Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nef ĩ	77a-77b	Ķıt 'a
Nef ĩ	77b	Ķıt 'a
Nef ĩ	77b	Ķıt 'a
Nef ĩ	85a	Rubā ĩ
Nef ĩ	85a-85b	Rubā ĩ
Nef ĩ	85b	Rubā ĩ
Nev ĩ [Efendi]	4b-6a	Ķaşide
Nev ĩ [Efendi]	6a	Ķaşide
Nev ĩ [Efendi]	27a	Ķaşide
Nev ĩ [Efendi]	27a-27b	Ķaşide
Nev ĩ [Efendi]	27b	Rubā ĩ
Nev ĩ [Efendi]	27b-28b	Ķaşide
Nev ĩ [Efendi]	28b-29b	Ķaşide
Nev ĩ [Efendi]	201a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	201b	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	201b-202a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	202a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	202b	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	202a-202b	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	203a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	203a-203b	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	203b	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	204a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	204b	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	204b-205a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	205a	Ķazel
Nev ĩ [Efendi]	205a-205b	Ķazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nev'î [Efendi]	205b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	205b-206a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	206a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	206a-206b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	206b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	206b-207a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	207a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	207a-207b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	207b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	207b-208a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	208a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	208b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	209a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	209b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	210a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	210b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	210b-211a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	211a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	211a-211b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	211b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	211b-212a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	212a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	212a-212b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	212b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	212b-213a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	213a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	213a-213b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nev  [Efendi]	213b	azel
Nev  [Efendi]	213b-214a	azel
Nev  [Efendi]	214a	azel
Nev  [Efendi]	214a-214b	azel
Nev  [Efendi]	214b	azel
Nev  [Efendi]	214b-215a	azel
Nev  [Efendi]	215a	azel
Nev  [Efendi]	215a-215b	azel
Nev  [Efendi]	215b	azel
Nev  [Efendi]	215b-216a	azel
Nev  [Efendi]	216a	azel
Nev  [Efendi]	216b	azel
Nev  [Efendi]	217a	azel
Nev  [Efendi]	217b	azel
Nev  [Efendi]	217b-218a	azel
Nev  [Efendi]	218a	azel
Nev  [Efendi]	218b	azel
Nev  [Efendi]	219a	azel
Nev  [Efendi]	219b	azel
Nev  [Efendi]	220a	azel
Nev  [Efendi]	220a-220b	azel
Nev  [Efendi]	220b	azel
Nev  [Efendi]	221a	azel
Nev  [Efendi]	221a-221b	azel
Nev  [Efendi]	221b	azel
Nev  [Efendi]	221b-222a	azel
Nev  [Efendi]	222a	azel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nev'î [Efendi]	222b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	222b-223a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	223a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	223a-223b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	223b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	223b-224a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	224a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	224b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	225a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	225a-225b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	225b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	225b-226a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	226a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	226b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	227a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	227b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	227b-228a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	228a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	228a-228b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	228b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	228b-229a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	229a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	229a-229b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	229b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	229b-230a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	230a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	230a-230b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nev'î [Efendi]	230 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	230 ^b -231 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	231 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	231 ^a -231 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	231 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	231 ^b -232 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	232 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	232 ^a -232 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	232 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	233 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	232 ^b -233 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	233 ^b -234 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	233 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	234 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	234 ^a -234 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	234 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	234 ^b -235 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	235 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	235 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	236 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	236 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	237 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	237 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	237 ^b -238 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	238 ^a	Ġazel
Nev'î [Efendi]	238 ^a -238 ^b	Ġazel
Nev'î [Efendi]	238 ^b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Nev  [Efendi]	238b-239a	azel
Nev  [Efendi]	239a	azel
Nev  [Efendi]	239b	azel
Nev  [Efendi]	240a	ıt a
Nev  [Efendi]	240b	ıt a
Nev  [Efendi]	240a-240b	ıt a
Nev  [Efendi]	240a	Rub 
Nev  [Efendi]	240b	Rub 
Nev  [Efendi]	240b-241a	Rub 
Nev  [Efendi]	241a	Rub 
Nev  [Efendi]	241a	ıt a
Nuşret [brhm Beg]	14a	Terkb-bend
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	14a-17a	Terkb-bend
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	19a-20a	Mseddes
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	23a-23b	Tesds
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	23b-24a	Tams
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	24a-24b	Tams
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	24b-25a	Tams
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	25b-27a	aşde
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	136b-137b	aşde
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	138a-138b	aşde
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	138b-139b	aşde
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	139b-140b	aşde
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	140b	aşde
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	141a	Terci -bend
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	141a-142a	Terci -bend
Rh[-i Badd aleyhi'r-rameti]	142a-142b	Muhammes

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	143a	Beyit
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	143a-143b	Beyit
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	144a	Beyit
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	144a	Rubā ĩ
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	144a	Taḥmīs
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	142b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	142b-143a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	143a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	144b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	144b-145a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	145a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	145a-145b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	145b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	145b-146a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	146a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	146a-146b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	146b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	147a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	147b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	147b-148a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	148a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	148a-148b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	148b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	148b-149a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	149a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	149a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	149a-149b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	149b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	149b-150a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	150a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	150a-150b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	150b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	150b-151a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	151a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	151a-151b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	151b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	151b-152a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	152a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	152b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	152b-153a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	153a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	153b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	153b-154a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	154a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	154a-154b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	154b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	154b-155a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	155a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	155a-155b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	155b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	155b-156a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	156a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	156a-156b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	156b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	156 ^b -157 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	157 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	157 ^a -157 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	157 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	157 ^b -158 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	158 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	158 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	158 ^b -159 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	159 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	159 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	159 ^a -159 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	159 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	159 ^b -160 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	160 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	160 ^a -160 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	160 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	160 ^b -161 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	161 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	161 ^a -161 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	161 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	161 ^b -162 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	162 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	162 ^a -162 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	162 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	162 ^b -163 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	163 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	163 ^a -163 ^b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	163 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	163 ^b -164 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	164 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	164 ^a -164 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	164 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	164 ^b -165 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	165 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	165 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	165 ^b -166 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	166 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	166 ^a -166 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	166 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	167 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	167 ^a -167 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	167 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	167 ^b -168 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	168 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	168 ^a -168 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	168 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	168 ^b -169 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	169 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	169 ^a -169 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	169 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	169 ^b -170 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	170 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	170 ^a -170 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	170 ^b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	171 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	171 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	171 ^b -172 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	172 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	172 ^a -172 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	172 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	173 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	173 ^a -173 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	173 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	173 ^b -174 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	174 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	174 ^a -174 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	174 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	174 ^b -175 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	175 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	175 ^a -175 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	175 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	175 ^b -176 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	176 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	176 ^a -176 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	176 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	176 ^b -177 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	177 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	177 ^a -177 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	177 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	177 ^b -178 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	178 ^a	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	178a-178b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	178b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	178b-179a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	179a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	179a-179b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	179b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	179b-180a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	180a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	180a-180b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	180b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	181a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	181a-181b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	181b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	181b-182a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	182a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	182a-182b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	182b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	182b-183a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	183a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	183a-183b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	183b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	183b-184a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	184a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	184b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	184b-185a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	185a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	185a-185b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	185 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	185 ^b -186 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	186 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	186 ^a -186 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	186 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	186 ^b -187 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	187 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	187 ^a -187 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	187 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	187 ^b -188 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	188 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	188 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	188 ^b -189 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	189 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	189 ^a -190 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	190 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	190 ^b -191 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	191 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	191 ^a -191 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	191 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	191 ^b -192 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	192 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	192 ^a -192 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	192 ^b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	192 ^b -193 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	193 ^a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	193 ^a -193 ^b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	193b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	193b-194a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	194a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	194a-194b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	194b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	194b-195a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	195a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	195a-195b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	195b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	195b-196a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	196a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	196a-196b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	196b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	196b-197a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	197a-197b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	197b-198a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	197a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	197b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	198a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	198a-198b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	198b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	198b-199a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	199a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	199a-199b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	199b	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	199b-200a	Ġazel
Rûhî[-i Bağdādî ‘aleyhi’r-raḥmeti]	200a	Ġazel

Şair	Varak Numarası	Nazım Şekli
Rūhī[-i Bağdādī 'aleyhi'r-raḥmeti]	200 ^b	Ġazel
Rūhī[-i Bağdādī 'aleyhi'r-raḥmeti]	201 ^a	Ġazel
Sā ĩ	18 ^b -19 ^a	Terkīb-bend
Sā ĩ	22 ^b -23 ^a	Müseddes
Tiġī	21 ^b	Müseddes
‘Ulvī	7 ^b -8 ^b	Ķaşīde
‘Ulvī	17 ^b -18 ^b	Terkīb-bend
‘Ulvī	22 ^b	Muḥammes
‘Ulvī	249 ^a	Ġazel
‘Ulvī	249 ^a -249 ^b	Ġazel
‘Ulvī	249 ^b	Ġazel
‘Ulvī	250 ^a	Ġazel
‘Ulvī	250 ^a -250 ^b	Ġazel
‘Ulvī	250 ^b	Ġazel
‘Ulvī	250 ^b -251 ^a	Ġazel
‘Ulvī	251 ^a	Ġazel
‘Ulvī	251 ^a -251 ^b	Ġazel
‘Ulvī	251 ^b	Ġazel
‘Ulvī	251 ^b -252 ^a	Ġazel
‘Ulvī	252 ^a	Ġazel
‘Ulvī	252 ^a -252 ^b	Ġazel
‘Ulvī	252 ^b	Ġazel
‘Ulvī	252 ^b	Beyit
Uşulī	7 ^a -7 ^b	Ķaşīde
Veysi [Efendi]	9 ^a -10 ^b	Terkīb-bend
Veysi [Efendi]	22 ^a	Muḥammes
Vezir Muḥarrem Ḥāfız Paşa	244 ^a -244 ^b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Vezîr Muḥarrem Ḥāfız Paşa	244 ^b	Ġazel
Vezîr Muḥarrem Ḥāfız Paşa	248 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	86 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	86 ^a -86 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	86 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	86 ^b -87 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	87 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	87 ^a -87 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	87 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	87 ^b -88 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	88 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	88 ^a -88 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	88 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	88 ^b -89 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	89 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	89 ^a -89 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	89 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	89 ^b -90 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	90 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	90 ^a -90 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	90 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	91 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	91 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	91 ^b -92 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	92 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	92 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	93 ^a	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	93a-93b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	93b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	93b-94a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	94a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	94a-94b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	94b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	94b-95a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	95a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	95b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	95b-96a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	96a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	96a-96b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	96b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	96b-97a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	97a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	97a-97b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	97b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	97b-98a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	98a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	98a-98b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	98b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	98b-99a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	99a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	99a-99b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	99b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	100a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	100a-100b	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	100 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	101 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	101 ^a -101 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	101 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	101 ^b -102 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	102 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	102 ^a -102 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	102 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	102 ^b -103 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	103 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	103 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	104 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	104 ^a -104 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	104 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	105 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	105 ^a -105 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	105 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	105 ^b -106 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	106 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	106 ^a -106 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	106 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	106 ^b -107 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	107 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	107 ^a -107 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	107 ^b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	107 ^b -108 ^a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhüislâm efendi]	108 ^a	Ġazel

Şâir	Varak Numarası	Nazım Şekli
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	108a-108b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	108b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	108b-109a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	109a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	109b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	109b-110a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	110a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	110a-110b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	110b	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	110b-111a	Ġazel
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	111a	Ķıţ ‘â
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	111b-112a	Meşnevî
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	111b	Rubâ ‘î
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	111a	Rubâ ‘î
Yaḥyâ [Şeyhülislâm efendi]	111a-111b	Rubâ ‘î
Mahlassız	18b	Ķıţ ‘â

2.2.MECMUANIN ŞEKİL VE MUHTEVA YÖNÜYLE

İNCELENMESİ(185^a-199^b VARAKLARI HAKKINDA)

2.2.1. Nazım Şekilleri

Bu mecmuanın 185a-199b varakları arasında toplamda 117 gazel bulunmaktadır. Teze konu olan sayfalardaki şiirlerin beyit sayıları çıkarılıp aşağıda verilen tablo ile gösterilmiş, beyit sayıları hakkındaki bilgiler tablonun ardından detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Tablo 2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Beyit Dağılımı

Şiir No	Beyit Sayısı	Şiir No	Beyit Sayısı	Şiir No	Beyit Sayısı	Şiir No	Beyit Sayısı	Şiir No	Beyit Sayısı
1	5	25	5	49	5	73	7	97	7
2	5	26	5	50	5	74	5	98	7
3	7	27	7	51	6	75	5	99	5
4	5	28	7	52	5	76	8	100	5
5	5	29	8	53	5	77	5	101	5
6	5	30	5	54	5	78	8	102	5
7	5	31	7	55	6	79	7	103	6
8	5	32	5	56	5	80	7	104	6
9	5	33	5	57	5	81	6	105	5
10	7	34	6	58	7	82	5	106	5
11	7	35	7	59	5	83	7	107	7
12	6	36	6	60	5	84	6	108	5
13	7	37	13	61	5	85	7	109	5
14	5	38	6	62	5	86	5	110	5
15	7	39	5	63	5	87	5	111	5
16	7	40	5	64	5	88	5	112	6
17	5	41	5	65	5	89	6	113	6
18	7	42	6	66	5	90	5	114	5
19	5	43	5	67	8	91	7	115	5
20	8	44	5	68	5	92	10	116	5
21	5	45	5	69	9	93	7	117	6
22	4	46	7	70	7	94	10		
23	6	47	5	71	7	95	9		
24	7	48	7	72	5	96	7		

Mecmuada yer alan şiirlerin beyit dağılımlarına ait Tablo II'ye bakıldığında, bu çalışmaya ait varaklardaki şiirlerde 62'si beş beyitlik, 28'i yedi beyitlik, 16'sı altı beyitlik, 5'i sekiz beyitlik, 2' si dokuz beyitlik, 2'si 10 beyitlik, 1'i dört beyitlik, 1 tanesi de on üç beyitlik olmak üzere toplamda 117 gazel ve 623 beyit bulunmaktadır. Mecmuada Bağdatlı Rûhî'nin daha çok 5 ve 7 beyitlik gazellerine yer verildiği görülür. Nitekim Rûhî'nin 1100'ü aşkın gazellerinde de beyit sayıları ağırlıklı olarak

5 ve 7'dir. Bunlarla birlikte Şu bilgiler de ilave edilebilir; mecmuanın bu çalışmaya dâhil olan yapraklarındaki Őiirlerden:

- 4. gazel mecmuada 5 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 12. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 13. gazel mecmuada 7 beyit iken, divânda 15 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 16. gazel mecmuada 7 beyit iken, divânda 14 beyit olup, 7 beyit mecmuaya alınmamış,
- 23. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 35. gazel mecmuada 7 beyit iken, divânda 8 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 36. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 38. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 42. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 8 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 51. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 8 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 62. gazel mecmuada 5 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 69. gazel mecmuada 9 beyit iken, divânda 14 beyit olup, 5 beyit mecmuaya alınmamış,
- 77. gazel mecmuada 5 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 78. gazel mecmuada 8 beyit iken, divânda 10 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 81. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 84. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 87. gazel mecmuada 5 beyit iken, divânda 6 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 95. gazel mecmuada 9 beyit iken, divânda 10 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,

- 96. gazel mecmuada 7 beyit iken, divânda 9 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 98. gazel mecmuada 7 beyit iken, divânda 8 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamış,
- 105. gazel mecmuada 5 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 112. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 8 beyit olup, 2 beyit mecmuaya alınmamış,
- 117. gazel mecmuada 6 beyit iken, divânda 7 beyit olup, 1 beyit mecmuaya alınmamıştır.

2.2.2.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri

Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, mecmuanın çalışılan kısmında 12 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır. Sıklıkla kullanılan vezinlerin başında 31 defa kullanımla fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün kalıbı gelmekte olup, 27 defa kullanımla fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün ikinci sırada, 22 defa kullanımla mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün kalıbı ise en çok kullanılan kalıplar arasında üçüncü sıradadır.

Tablo 3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri

Şiir No	Şiir Türü	Vezni	Bahri
BAĞDADLI RŪĖİ			
1	Ėazel	fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün	Remel
2	Ėazel	fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün	Remel
3	Ėazel	fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün	Remel
4	Ėazel	fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün	Remel
5	Ėazel	fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün	Remel
6	Ėazel	fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün	Remel
7	Ėazel	mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün	Hezec
8	Ėazel	mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün	Hezec
9	Ėazel	fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün	Remel
10	Ėazel	fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün	Remel
11	Ėazel	mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün	Hezec
12	Ėazel	mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün	Hezec
13	Ėazel	fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün	Remel
14	Ėazel	fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün	Remel

15	Ġazel	mefā'ilün fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
16	Ġazel	mefā'ilün fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
17	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
18	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
19	Ġazel	fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
20	Ġazel	mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
21	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
22	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
23	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
24	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
25	Ġazel	fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
26	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
27	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
28	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
29	Ġazel	fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
30	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
31	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
32	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
33	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
34	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
35	Ġazel	müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün	<i>Seriḥ</i>
36	Ġazel	mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
37	Ġazel	fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Cedid
38	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
39	Ġazel	fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
40	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
41	Ġazel	fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
42	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
43	Ġazel	mefā'ilün fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
44	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
45	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
46	Ġazel	fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün	Remel
47	Ġazel	fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün	Remel
48	Ġazel	mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün	Hezec
49	Ġazel	fe'ilätün mefā'ilün fe'ilün	Cedid
50	Ġazel	mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
51	Ġazel	mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ

52	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
53	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
54	Ġazel	fe'ilatün mefā'ilün fe'ilün	Cedid
55	Ġazel	mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
56	Ġazel	mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
57	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
58	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
59	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
60	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
61	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
62	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
63	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
64	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
65	Ġazel	mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
66	Ġazel	mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	Hezec
67	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
68	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
69	Ġazel	mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
70	Ġazel	mütefā'ilün fe'ülün mütefā'ilün fe'ülün	Kāmil
71	Ġazel	mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
72	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
73	Ġazel	fe'ilatün mefā'ilün fe'ilün	Cedid
74	Ġazel	müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün	Recez
75	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
76	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
77	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
78	Ġazel	mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
79	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
80	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
81	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
82	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
83	Ġazel	fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün	Remel
84	Ġazel	mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	Muzāriḥ
85	Ġazel	mefā'ilün fe'ilatün mefā'ilün fe'ilün	Müctes
86	Ġazel	mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	Hezec
87	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel
88	Ġazel	fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	Remel

Tabloda yer alan kalıpların kullanım sıklığını göstermek için aşağıda görüldüğü gibi ayrıca bir tablo yapılmıştır.

Tablo 4. Mecmuada Yer Alan Vezinlerin Kullanım Sayısı

KULLANILAN VEZİN	VEZİN KULLANILMA SAYISI
HEZEC	
mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün	22
mef'ülü mefā'îlün mef'ülü mefā'îlün	1
mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün	7
RECEZ	
müfte'îlün mefā'îlün müfte'îlün mefā'îlün	1
müstef'îlün müstef'îlün müstef'îlün müstef'îlün	1
REMEL	
fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün	31
fā'îlâtün fā'îlâtün fā'îlâtün fā'îlün	27
MUZÂRİ'	
mef'ülü fā'îlâtü mefā'îlü fā'îlün	15
MÜCTEŞ	
mefā'îlün fe'îlâtün mefā'îlün fe'îlün	4
SERİ'	
müfte'îlün müfte'îlün fā'îlün	1
CEDİD	
fe'îlâtün mefā'îlün fe'îlün	5
KAMİL	
mütefā'îlün fe'ülün mütefā'îlün fe'ülün	2

Klâsik Türk edebiyatı içerisinde sıklıkla kullanılan remel ve hezec bahirlerinin Bağdatlı Rûhî tarafından çokça kullanıldığını görüyoruz.

2.2.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Muhtevası

185a-199b varakları arasındaki 117 gazel dikkate alındığında Bağdatlı Rûhî'nin yalın, anlaşılır, anlam karışıklığına yer bırakmayan, yerli ağızla yazılmış, âşıkâne, rindâne, nasihatâmiz vb. şiirlerinin yer aldığı görülebilmektedir. Aynı zamanda Rûhî, yaşadığı dönemde karşılaştığı adalaetsizlikleri, toplum içindeki bozulmayı hicvetmeyi de ihmal etmemiştir.

Rûhî, gazellerinin birçok yerinde ifadeyi güçlendirmek için deyimlere başvurmuş, kimi yerde Arapça ve Farsça kelimelere yer vermiştir. Kimi zaman da Arapça âyet, hadis ve ibarelere şiirlerinde rastlamaktayız. Ancak genel anlamda okuyucunun anlayacağı dilin ötesine geçmemiştir.

2.3. MECMUADA YER ALAN ŞÂİR BAĞDADLI RÛHÎ VE KISA BİYOGRAFISI

Bu tez çalışmasına konu olan mecmuanın 185^a-199^b)varakları arasında sadece Bağdâtlı Rûhî'ye ait şiirler mevcuttur. İncelenen yapraklar arasında Bağdâtlı Rûhî'ye ait toplam 117 gazel bulunmaktadır.

Bağdâtlı Rûhî [?-1605]⁹

Asıl adı Osman olan şâir Bağdat'ta doğmuştur. "Rûhî" mahlasıyla şiir yazan şairlerden ayırmak için sonradan mahlasına Bağdâdî eklenmiştir. "Bağdâdî" diye ün yapmıştır. Babası, Ayas Paşa maiyetinde Kanuni Sultan Süleyman'ın ordularıyla Bağdat'a giderek orada yerleşen Rumelili bir sipahidir. Baba mesleği olan sipahiliğe devam ederken, şairlik yeteneğini de geliştirmiştir. Şiire pek genç yaşta heves etmiştir. Bunda tasavvufa ve seyahate olan meylinde başka Bağdat'a gelen şuara ve dervişan ile ihtilatı sebep olduğu söylenir. Doğum tarihi bilinmeyen şâir, 1605'te Şam topraklarında vefat etmiştir.

Mecmuada geçen şiirleri gazel türünde olması hasebiyle gazellerinden kısaca bahsedecek olursak: 1200 civarı gazeli bulunan Rûhî, konu olarak gerçek ve tasavvufî aşk, şarap ve tabiatı işlemesine rağmen zamandan ve tarihten şikâyet konularına da yer vermiştir. Yer yer samimi bir din ve dervişlik heyecanıyla yazdığı şiirleri de göze çarpar. Bunlarda sade, samimi ve tabii olmaya özen gösteren şâir, sanat gösterme endişesinden uzaktır. Mazmunlarla yüklü sanatkârane söyleyişlerden kaçınmış, içinden geldiği gibi yazmıştır. Felsefî beyitlerine, bedbinliği aksettiren mısralarına karşılık gazellerinin çoğu rindce bir edanın hakimiyeti Rûhî'nin göze çarpan en büyük özelliğidir.

Gazelleri, kasideleri dışında asıl ününü terakib-bendinden alan şâir edebiyatımızda kendisine eşsiz ve ebedî bir yer sağlamıştır. Devrinin birçok kusurlu yönlerini, toplumsal ahlaksızlıkları, riyakarlıkları zeki ve iğneleyici üslupla ortaya koyan bu eser görünüşte sofiyane olmakla beraber gerçekte riyadan nefret, vefasızlıktan şikâyet eden ve zamanın haksızlıklarına karşı isyan arzuları ile dolu bir ruhun canlı bir ifadesidir. Eserinin içinde öyle beyitler vardır ki yıllarca atasözü mahiyetinde söylenip durmuştur.

Arapça ve Farçayı şiir yazabilecek derecede iyi bilen şâir şiirinde özellikle Arapça ve Farsça terkiplerden, doldurma kelimelerden kaçınmış eserini adeta Türkçeyle örmüştür.

⁹ Bağdâtlı Rûhî'nin hayatı ve eserleri kaleme alınırken şu eserlerden faydalanılmıştır: Coşkun Ak, Bağdâtlı Rûhî, *Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'ndan Seçmeler*, Gaye Kitabevi, Bursa, 2000. Nihat Öztoprak, *Rûhî*, Timaş Yayınları, İstanbul 2001.

Hangi tarikata mensup olduğu bilinmemektedir. Yalnız Esrar Dede tezkiresinde onun Mevlevî olduğunu, İstanbul'a gelerek Galata Mevlevihanesi'nde oturduğunu yazmaktadır. Şâir döneminde yazdığı Terkib-bendiyle kendinden sonraki birçok şâir üzerinde etkili olmuştur. Bunlar içerisinde en başarılı olanı Ziya Paşa'dır.

En önemli eseri divanıdır. Divanın ilmi neşri Coşkun Ak tarafından gerçekleştirilmiştir. Rûhî'nin ölümsüz eseri ise şüphesiz terki-i bendidir. Ancak bu divan, şairin bütün şiirlerini kapsamaz. Bazı kaside ve tarihler bulunmadığı gibi gazellerin bir kısmı da eksiktir. Divanın yazma nüshaları incelendiğinde; 2 manzum mektup olmak üzere 40 kaside, değişik şahıslar için 6 mersiye, 1 ünlü terki-i bend, 1 terci-i bend, 3 muaşşer, 2 müsemmen, 7 müseddes, 1 muhammes, 94 tarih, 2 murabba, 3 değişik beyitli manzume, 1 muamma, 8 gazelin tahmisi, 1115 gazel, 28 rubai, 26 kıta, 9 beyitlik padişahı öven bir manzumesi tespit edilmiştir.

Bağdatlı Rûhî Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası

Kitaplar:

Abdülbaki Gölpınarlı, *Nesimî, Usûlî, Rûhî: Hayatı, Sanatı, Şiirleri*, Varlık Yayınevi, İstanbul, 1982.

Coşkun Ak, *Bağdatlı Rûhî Divanı Karşılaştirmalı Metin*, C.II, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa 2001.

Coşkun Ak, *Bağdatlı Rûhî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanından Seçmeler*, Gaye Kitabevi, Bursa 2000.

Hamza Tanyaş, *Bağdatlı Rûhî ve Ziya Paşa Terkibi Bentler ve Terci-i Bent: Esas metin ve manzum çeviriler*, Kavaklıdere Kültür Yayınları, Ankara 1995.

Murat Uraz, *Bağdatlı Rûhî: Hayatı, Şahsiyeti, Şiirlerinden Seçme Parçalar*, Tefeyyüz Kitabevi, İstanbul 1941.

Nihat Öztoprak, *Rûhî*, Timaş Yayınları, İstanbul 2001.

Tezler:

A. Zeynel Aygün, "Bağdatlı Rûhî Divanı'nda Rind ve Zahid Tipleri", Adana 1993, Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Cem Dilçin, "Rûhî-i Bağdâdî'nin Kasideleri", 1975, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Coşkun Ak, "Bağdatlı Rûhî: Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Bütün Şiirlerinin İncelenmesi", Erzurum 1982, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi.

İbrahim Ethem Buyruk, "Bağdatlı Rûhî Divanında Sosyal Hayat", Konya 2015, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Makaleler:

Abdülkadir Gülhan, “Levhî ve Bağdatlı Rûhî'nin Terkib-bend'ine Nazire”, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, C.1, S.2, s.61-78.

Cemal Kurnaz, “Rûhî 'nin Dostları”, *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, Ankara 1993, s.283- 327.

Cemal Kurnaz, “Çağının Cesur Bir Tanığı: Bağdatlı Rûhî”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Ankara 1994, s.263-282.

Coşkun Ak, “Rûhî-i Bağdâdî”, *DİA*, C.35, İstanbul 2008, s.205-206.

Erdem Sarıkaya, “Bağdatlı Rûhî Divanı'nda Osmanlı Savaş Kültürüne Ait Kavramlar”, *Akademik Hassasiyetler (The Academic Elegance)*, 2017, s.121-146.

İdris Kadioğlu, “Bağdatlı Rûhî 'nin Terkib-Bendinde Sosyal Gerçekler ve Tenkit”, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, S.4, Diyarbakır 2004, s.205-234.

İ. Hakkı Aksoyak, “Gelibolulu Âlî'nin Bağdatlı Rûhî 'ye Etkisi”, *Bilig*, S.33, Ankara 2005, s.137-147.

Mustafa Aslan, “Bağdatlı Rûhî 'nin Terkib-i Bendine Bir Nazire Daha: Trabzonlu İbrahim Cûdî'nin Terkib-i Bendi”, *Trabzon ve Çevresi Uluslararası Tarih Dil-Edebiyat Sempozyumu Bildirileri*, C.II, Trabzon Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Trabzon 2001.

Nihat Öztoprak, “Rûhî'nin Şiir Anlayışı”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S.12, 2005, s.101-136.

Nihat Öztoprak, “Rûhî'nin Şair Anlayışı”, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.28, 2006, s.91- 122.

Zülfü Güler, “Bağdatlı Rûhî 'nin Meşhur Terkib-Bendine Sosyal Psikoloji Açısından Bir Bakış”, *e-Journal of New World Sciences Academy*, C.3, S.1, 2008, s.28-43.

2.4. MECMUANIN RÛHÎ DİVANIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

Bu mecmua çalışmasındaki gazeller Coşkun Ak tarafından hazırlanan Bağdâtlı Rûhî'nin *Divânı*'yla (Uludağ Üniv. Yay., Bursa 2001, IIC.) karşılaştırılmış, farklılıklar metinlerin dipnotlarında belirtilmiştir. Karşılaşılan farklılıklar şu şekilde gruplandırılarak gösterilebilir:

a. Mecmuada Bulunup da Divânda Bulunmayan Gazeller

Mecmuanın 188^a yaprağında bulunan 32 numaralı gazeli, 198^b yaprağında bulunan 113 numaralı gazeli, 198^a yaprağında bulunan 115 numaralı gazeli divânda bulunmamaktadır:

32. Gazel

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. 'Aceb mi pür-nem olursa benüm bu çeşm-i giryānum
Ki bensiz Ka'beye gitdi benüm ol mäh-ı tábānum
2. Sefer kıldı o māhum ben ceres-vār iñledüm ğamdan
Çekildi kâfile gibi yanınca āh u efgānum
3. Dil-ārāmım gidüp hergiz dil ārām eylemez oldı
Şafā kalmadı bende merve haqqı çıkdı cānum
4. Zihī ṭālī' ki hācılar dañı hac etmeden varup
Gördiler nūrı her lahza senüñ yanuñda sultānum
5. 'Aceb mi göklere irse fiğān u nāleñ ey **Rūhī**
Ki ben mūrı dil-efkārı koyup gitdi Süleymānum

113.

mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bağdāduñ āb-ı rüyı harīr-i cān virür
Bezmine pā 'aṭā dürr-i zerrīn kalem başsa
2. Bir taze ṭağı yaqdı bugün yār sīneye
Mühr urdı şāh kendü eliyle hazīneye
3. Dāğum қarası üzre gül қаtre қаtre қan
Mercāndur ki zīb virüp 'anberīneye
4. Çeşmümde қanlu yaşımı gören ba'niye
Engür mey қonıldı şanur ābgīneye
5. Dilde vişāl-i fikrini buldı sevindi cān
Müflis gibi ki şataşa nāgeh defīneye
6. Çeşmi dile hadengini gönderse **Rūhiyā**
Benzer o kāfire ki oқ atar Medīneye

115.

mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dīdāra māni' olma seyr-i vişālünge
Bir mäh-pāresin ki doyulmaz cemālünge
2. Bī-ihtiyār mā'il bi't-ṭab'i rāgbüz
Ruhsār-ı bī-naẓīr-i haṭṭ-ı bī-mişālünge
3. Kılса taқallüb-i elem-i 'ışqdan fiğān
Rencide olma 'aşıq-ı şūrīde hālünge
4. Bildüklerini ṭıfl-ı dilün 'ışq unutturur

5. Sevķ eyledi mütāla‘a-yi ḥaṭṭ u ḥālūne
‘Uşşāk içinde Rūḥī manzūr-ı luṭf edüp
Erbāb-ı ṭab‘ı cümle ḳul etdüñ kemālūne

b. Mecmuada Bulunmayan Beyitler

Mecmuadaki bazı gazellerin beyit sayısı divāndakilere göre değişiklik göstermektedir. Bu beyitler dipnotlara eklenilmiştir fakat beyitlerin nesre çevirileri yapılmamıştır. Mecmuada bulunmayan beyitlere örnek verecek olursak; mecmuada 6 beyitlik, divānda ise 7 beyitlik olan 84 numaralı gazelin mahlas beyti:

*Ehliyyet olsa sende ger ey çarḥ-ı bī-temīz
Rūḥī bu deñlü düşmez idi faḳr u fāḳaya*

mecmuada 7 beyitlik, divānda ise 9 beyitlik olan 96 numaralı gazelin şu beyitleri:

*Ḳurtarurdum yaḳamı dest-i ḥavādişden eger
Elūme dāmen-i Pāşā-yı mūkerrem girse
Āsumān-mertebe Cem-kevkebe ‘Oşmān Pāşā
Ki çıkar şād gönül bezmine pūr-ğam girse*

mecmuada 6 beyitlik, divānda ise 8 beyitlik olan 64 numaralı gazelin şu beyitleri:

*Ālem-pesend olur varaḳ-ı nazmuma eger
Mūhr-i ḳabūl o ḥāce-i mūşķīn-raḳam başa
Bağdāduñ āb u rūyı Ḥarīrī ki cān virür
Bezmine pā ‘uṭārid-i zerrīn-ḳalem başa*

mecmuada bulunmayıp, divānda bulunmaktadır.

c. Mecmuada Bulunup da Divānda Bulunmayan Beyitler

Mecmuanın divānla karşılaştırılması yapılırken 45 numaralı gazelin 3. beyitinin divānda bulunmadığı tespit edilmiştir:

Ḳoyup ruḥsār-ı pākin būse istersin dehānından

Sen ey tıfl-ı dil-i bî-çâre yoğı varı bilmezsin

73. gazelin 3. beyti divânda yoktur:

*İşk-ı medhüşı bâde'î neyler
Meste lâzım degül bilürsin şu*

93. numaraları gazelin 6. beyiti(mahlas beyti) divânda yoktur:

*Benzedür bir büt-i âhun dile 'aksiñ meşelâ (aruz)
Ten-i âyineye Rûhî-i mücessem girse*

ç. Beyit Farklılıkları:

Mecmua divân ile mukayese edildiği zaman, mecmuadaki bazı gazellerin beyitlerinin divândakilerden farklı olduğu görölmektedir. Örneğin 30 numaralı gazelin 3.beyiti şöyle iken:

*Bir şeh-i hüsne esîr oldum ki Yûsuf zevkden
Hüsni 'âlem giriyeni görseydi olurdu ğulâm*

divânda şu şekildedir:

*Hüsnuñe kimdür esîr olmaz ki dehrüñ Yûsufi
Ol cemâl-ı bâ-kemâlî görse olurdu ğulâm*

30 numaralı gazelin 5.beyiti şöyle iken:

*Rahm kıl kim hasret-i la'lünle ğic-i hicrde
İçdüği hün-ı cigerdür Rûhî-i zârıñ müEy şafâ câmın çeken
ğayrıla yâd it Rûhiyi
Kim anıñ hün-ı cigerdür içdüği sensüz müdâm*

d. Beyitlerin Yer Farklılıkları:

Mecmudaki bazı gazellerin bazı beyitleri sıralanış bakımından divândakilere göre farklılık arz etmektedir. Örneğin 31 numaralı gazelin aşağıda verilen 5.beyti, divânda 3.beyit olarak geçmektedir:

*Vaşldan efkâr-ı hicr ü hicr-i hod 'ayn-ı sevâb
'Aşık-ı bî-dil çeker 'usrâda ğam yüsrâda ğam*

Yine aynı şekilde bir başka gazel olan 69 numaralı gazelin aşağıda gösterilen 3.beyti, divânda 4.beyit şeklinde geçmektedir:

*Çün mülk-i hüsne pâdişeh olduñ vefâlar it
‘Âdet budur ‘adâlet ider şehriyâr-ı nev*

a. Kelimelerdeki Diziliş Farklılıkları:

Çalışmanın incelenen kısımlarındaki bazı gazellerde görülmüştür ki; kelimelerin tertibi, divândakiyle farklılık arz etmektedir. Örnek verecek olursak:

*Nola şevkum bugün gâlib olursa mihr-i gerdüna
Leţâfet âsumânında meh-i tâbânımı gördüm
(Bağdâtlı Rûhî G.11/5)*

bu beyitin birinci mısraındaki “gâlib olursa” kelime grubu divânda “oldıysa gâlib” şeklinde sıralanmıştır.

*Al emânet kılduğuş demlerde seyr-i baħr u berr
Câbecâ kim olasın ‘izzetle manzûr-ı kirâm
(Bağdâtlı Rûhî G.18/5)*

Bu beyitteki ikinci mısra mecmûada “seyr-i baħr u berr” iken divânda “seyr-i berr ü baħr” şeklinde dizilmiştir.

*Zülfin dağıdup seyrimize mâni‘ olursın
Ey bād-ı şabâ şubħımızı sensin iden şâm
(Bağdâtlı Rûhî G.36/4)*

Yukarıdaki beyitin ikinci mısraındaki “şubħımızı sensin iden şâm” kelime grubu divânda “sensin iden şubħımız şâm” şeklinde sıralanmıştır.

b. Kelime Farklılıkları:

Mecmuanın konu dahilinde bulunan yapraklarındaki gazellerin bazı beyitlerinde divândakinin aksine farklı kelimelerle karşılaşılmıştır. Örneğin:

*Kim kaçar yoluña cân virmeden ey rûh-ı revân
Tek hemân Rûhî-i dil hasteye dermân olsun
(Bağdâtlı Rûhî G.41/5)*

bu beyitteki “dermân” kelimesi divânda “fermân” şeklinde yazılıdır.

*Ciger kan dîde giryân sine süzân cân u dil nâlân
Biz ey Mecnûn tarîk-i ışıkda şürîdeyüz sende
(Bağdâtlı Rûhî G.42/3)*

42 numaralı yukarıdaki beyitin ikinci mısraında geçen “nālān” kelimesi divānda “büryān” olarak yazılmıştır.

*Metā‘-ı vaşldan olmuşdı Qays müstağnī
Ne yaña baksa görürdi cemāl-i Leylāsın
(Bağdātlı Rūḥī G.43/3)*

43 numaralı beyitte geçen “Metā‘-ı vaşldan” terkibi divānda “Maḳām-ı vaşldan” olarak yazılmıştır.

a. Harf Farklılıkları:

Mecmua divān ile karşılaştırıldığı vakit, bazı gazelerde geçen bazı kelimelerin harfleri, divāndakiyle farklılık göstermektedir. Örneğin:

*Qadeh-nüş olmayanlar rindler bezminde neylerler
Riyā şıgmaz bu meclisde buña bī-şeyd olan gelsün
(Bağdātlı Rūḥī G.44/4)*

birinci mısradaki “bī-şeyd” kelimesi divānda “bī-keyd” olarak geçmektedir.

*Ne mümkindür dehān-ı yārile baḥş itmek ey tūḫī
Söze kādırsın ammā şīve-i reftārı bilmezsin
(Bağdātlı Rūḥī G.45/4)*

Bu beyitin birinci mısraındaki “tūḫī” kelimesi divānda “şūfī” olarak yazılıdır.

*Gayra kılsun ne cefā kılsa ki ben ey Rūḥī
Şā‘irim mihr ü vefā idici yārı severin
(Bağdātlı Rūḥī G.62/5)*

Yukarıdaki beyitin ikinci mısraında geçen “Şā‘irim” kelimesi divānda “Şā‘irin” şeklinde geçmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. METNİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN YÖNTEM

Metin tesis edilirken takip edilen yöntem şöyledir:

- a. Metinlerin vezinleri ve bahirleri şiirlerin boyutuna göre bir boyut azaltılıp, italik şekilde yazılmış ve metnin üst kısmına eklenmiştir.
- b. Metinde geçen başlıklar koyu (**bold**) harflerle vezinden sonra yazılmıştır.
- c. Gazelin numarası veznin üstüne yazılmış, gazelin yer aldığı sayfalar gazel numarasının yanına geçilen dipnotla belirtilmiştir.
- d. Metnin divân ile karşılaştırılması yapılırken farklılıklar bulunduğu mecmuada kullanılanlar “M”, divânda kullanılanlar “D” şeklinde dipnotta gösterilmiştir.
- e. Mecmua ve divân arasında farklılık arz eden kısımlarda anlamca uygun olan kelime tercih edilmiş, dipnotta gösterilme önceliği ona verilmiştir. Yine aynı şekilde mecmûada geçen kelime vezni aksatıyorsa, divânda geçen kelime kullanılmış, dipnotta öncelik o kelimeye verilmiştir.
- f. Mecmuada bulunup divânda yer almayan gazel, divânda bulunup mecmuada bulunmayan beyitler dipnotlarda belirtilmiştir.
- g. Tamir gereği metinde bulunmayan kısımlar köşeli parantezle “[]” gösterilmiştir.
- h. Metinde geçen özel isimlerin birinci harfleri büyük harfle yazılmıştır.
- i. Mecmuadaki “-İb” zarf fiilleri “-İp” şeklinde, “heb” zarfı ise “hep” şeklinde okunmuştur.
- j. Sonuçtan önce MESTAP tablosu eklenmiştir.

3.1.ŞİİR MECMUASI (185^a-199^b) VARAKLARININ
TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE NESRE ÇEVİRİSİ

[BAĞDÂDLI RŪĦÎ]

1.¹⁰

fā'îlâtün fā'îlâtün fā'îlâtün fā'îlün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âķil olan âlemün eyler şafâsın ğam ħayâl
Nüşını niş anlar eyler sūrını mâtem ħayâl
2. Görmüş erbâb-ı başîret 'âlemi 'ayn-ı elem
Kılmış erbâb-ı ħaķîķat âdemi bir dem ħayâl
3. Bu ÷oküz peymâneye el şunma olma ÷elĥ-kâm
Eyle anuĥ her birin bir kâse-yi pür-sem ħayâl
4. Câr 'unşurdan mürekkeb nefsi-vâĥiddür cihân
Sen gerek âdem ħayâl eyle gerek ħâtem ħayâl
5. Her sıfâl-i köhne kim bād ile mālâmâl olur
RŪĥiyâ nüş idüp anı eyle cām-ı Cem ħayâl

¹⁰ Birinci gazelin birinci beyti 184^b'de, devamı ise 185^a'dadır.
185a [RŪĥî]. C. Ak. Dîvân s.770, G.704.

2b erbâb-ı ħaķîķat: eşĥâb-ı ħaķîķat D.

3a ÷elĥ-kâm: dil-ĥükkâm M.

3b kâse: kâs'e M.

4b 'unşurdan: 'anâşırdan D.

5a olur: ola D.

1. Gazel Nesre Çeviri

1. Akıllı olan âlemin safasını gam sanıp balını zehir kabul eder, düğününü matem varsayar.
2. Bas ret ehli (kalp gözü açık olan kimseler) âlemi elemin ta kendisi olarak görmüş, hakikat erb bı insanoğlunu bir anlık hayal etmiştir.
3. Bu dokuz şarap kadehine (benzeyen dokuz kat feleğ ) el uzatıp da kederli bir duruma düşme. Onların her birini zehir dolu bir kadeh farz et.
4. Sen ister başını (Adem a.s.) isterse de sonunu (Hatem 'l-enbiya olan Hz. Peygamber) düşün, cihan dört unsurdan meydana gelmiş bir tek nefisten ibarettir.
5. Ey R h ! Sen ağzına kadar r zg r ile dolu olan tüm eski şarap küplerini içip onları Cem'in kadehi farz et.

2.¹¹

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bülbüle 'arz-ı cemāl itdi yine şāhid-i gül
Demidür zezeme eylerse çemende bülbü
2. Güller açıldı şafā eyleyicek demleridür
Eylesün şevk-ile meclisde şürāḫī kılķul
3. Görinen ruḫları üstinde degül zülfeyni
İki cānibde ıakınmış iki ğarrā sünbül
4. Dāğlar mı görinen sād-i sīmīnünde
Yoķsa bir tāze nihāl üzre açılmış iki gül
5. Ḥasret-i la'lün ile gülřen-i ğamda **Rūḫī**
Ağlasun derd ile bülbü gibi sen gül gibi gül

¹¹ 185a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.792, G.735.

3b cānibde: cānubde D.

4b yoķsa: yoķsa D.

2. Gazel Nesre Çeviri

1. (O) güle (benzer) sevgili yine bülbüle güzel cemalini gösterdi.
(Şimdi) bülbülün çimende şakıma zamanıdır. (yeridir)
2. Güller açıldı artık (onların) safa edecek zamanıdır. Mecliste
sürahi şevkle sesini duyursun.
3. Sevgilinin yanaklarının üstünde görünen iki zülûf değil.
(Sanki) iki yanından iki parlak sümbül takınmıştır.
4. Senin gümüş tenli beyaz kolunda görünenler (dağlanmış) yara
mı? Yoksa (onlar) taze bir fidan üstünde açılmış iki gül mü?
5. Ey sevgili! Rûhî, senin dudağının hasreti ile gam gülşeninde
bülbül gibi dertli dertli ağlasın sen gül gibi gül.

3.¹²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. H̄ ĩ ābda odum didüm sen mähı el virdi vişäl
Ol hiläl-ebrü gülüp didi zihı h̄ ĩ āb-ı hayäl
2. Bir Şeh-i h̄usne ul olmak niyyetin itdüm bugün
Muşhaf-ı ruhsārına badum mübārek geldi fäl
3. Ger metā^c-ı vaşlua cān nadi olursa bahā
Nakdün al Őimdengirü ey Yūsuf-i Őāhib-cemäl
4. Kūşe-yi eşm-i güher-bārumda aks-i add-i yār
Güiyā bitmiş kenār-ı cūda bir nevres nihäl
5. Nice omaq itimäl olsun miyānu bir Őehün
Kim ola 'āşıklara bir pūsesin almak muäl
6. Mūya dönmişdür tenüm sevdā-yı zülfiyle henüz
Meramet itmez beni sevdāsı yok eyler hayäl
7. Teşnelikten vādī-yi minetde aşlā am yime
Rūhiyā eş'ār-ı dür-bāru yeter āb-ı züläl

¹² 185a [Rūhı]. C. Ak. Dīvān s.793, G.737.

1a 1b Divanda vav-ı ma'düle "h̄ ĩ āb" kelimesinde kullanılmamıştır. Mecmuada 1a'da kullanılmazken 1b'de kullanılmıştır. Metinde doğru şekilde verilmiştir.

4a: Kūşe: Kūşe' M.

5a omaq: ocma D. / miyānu: miyānın D.

7a: vādī: vādī' M. / 7b Rūhiyā: Rūhı ger M.

3. Gazel Nesre Çeviri

1. Sevgiliye, "Rüyamda sen ay yüzlü sevgiliyi kucakladım, (böylece) kavuşmuş olduk" dedim. O hilal kaşlı gülüp "Ne güzel rüya" dedi.
2. Bugün bir güzellik padişahına kul olmayı niyet ettim. Onun yüzündeki Mushafa bakınca falım güzel çıktı.
3. Ey güzellik sahibi Yusuf! Eğer senin kavuşma servetine (sana kavuşmak için) benim can akçemin bir değeri varsa şimdiden can akçemi al.
4. İnci saçan gözümün köşesinde sevgilinin boyunun yansıması sanki akarsu kenarında yeni bitmiş fidandır.
5. Şahın (sevgilinin) bir öpücüğünü almak aşıklara imkansız iken onun beline sarılmak ihtimali nasıl olsun?
6. (Sevgilinin) zülfünün sevdasıyla (siyah zülfünün aşkıyla) bedenim ince bir kıla dönmüştür. Hala (benim bu halime) merhamet etmediği için (onun) bu sevdası beni yok eder.
7. Ey Rûhî! Sıkıntı vadisinde susuzluğu asla dert etme. Zira senin inci saçan şiirlerin saf/tatlı su olarak yeter.

4.¹³

fā'īlātūn fā'īlātūn fā'īlātūn fā'īlūn
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hāl mı yā noқта-yi ruḥ mı bu yā gül-berg-i āl
Yā ruḥuḡ māh-ı şeb-ārādur sevādıdur o ḥāl
2. Da'vā-yı ḥüsn cemāl itsen ne denlü yaraşur
Ḥāl-i miskīnünşe yektā ḥaṭuḡ ise bī-mişāl
3. Kākülünle başa kim çıқdı gel inşāf idelüm
Neylesün cān-ı belā-keş olmayup āşüfte-ḥāl
4. Terk-i ser fikrinde olsun isteyen vaşlum dimiş
Fikre vardum nāz-ile didi zihī fikr-i muḥāl
5. **Rūḥiyā** derd oldı gālib zūr-kār el virmedi mi
Ben dimez miydüm ki bu ümmīde virme ihtimāl

¹³ 185a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.794, G.738.

1a mı yā noқта-yi ruḥ mı bu yā: yā noқта-i ruḥ mı ruḥı ya D.

2b ḥāl-i miskīnünşe: ḥāl-i 'anber-bār ise D.

5a zūr-kār el virmedi mi: vaşl-ı yār el virmedi D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

3. 'Ālem ister ḥaddüḡe ḥaṭ geldüḡin ben istemem
Kim benüm artar melālum ḡayr ider def'-i melāl
5. 'Āşıkam dirsün bu pergelün nedür ey müdde'ī
'Āşık oldur kıymaya 'aşık anda güftāra mecāl

4.Gazel Nesre Çeviri

1. Bu ben mi ya yanakta nokta mı ya kırmızı gül yaprağı mı? Yahut yanağın gece yarısı doğan Ay ve (yanağındaki o ben Ay'ın üzerindeki) siyah nokta mı?
2. Ey sevgili! Misk kokulu benin eşsiz, ayva tüylerin ise benzersizdir. Bu denli güzelliğinin davasını yapmak ise ancak (sana) yakışır!
3. Ey sevgili! (Senin) perçeminle baş edecek kimse yok, gel insaf et. (Şimdi aşık) perişan hal, dert içinde olmayıp da ne yapsın!
4. (Sevgili) "Kavuşmayı arzulayan (aşık kendi) canından geçmeyi göze alsın" demiş. (Ben) düşünceye dalınca (o) naz ile "güzel imkansız düşüncedir" dedi.
5. Ey Rûhî! Dert sana üstün geldi, zorluk baş verdi. Ben "(Sevgiliye kavuşma) ümidine dahi ihtimal verme." diye söylemez miydim?

5.¹⁴

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bezmimiz küşe-yi ğam hemdemimiz derd ü melâl
Bâde-yi miḥnet-ile sāġarımız mālāmâl
2. Öldürürdi bizi ğam küşe-yi miḥnetde eger
Dil-i ğam dīde-yi şād itnese ümmīd-i vişâl
3. Dün dimiş bezmüme dāḥil niçün olmaz 'uşşâķ
Nedür ey şūḥ-ı cefâ-cū yine bu emr-i muḥâl
4. Nice ḥâl-i dilümi 'arz ideyin ḥizmetüñe
'Arz-ı ḥâle güzelüm olmayıcak bende mecâl
5. **Rūḥiyâ** derd-i ğam-ı dehr zebün itdi bizi
Vây eger irmez ise luḫf-ı Ḥudâ-yı müte'âl

¹⁴ 2. 185b [Rūḥî]. C. Ak. Dīvân s.787, G.726.
2a öldürürdi: öldürdi D.

5. Gazel Nesre Çeviri

1. Meclisimiz gam köşesi, hemdemimiz dert ve sıkıntı (olmuştur).
Kadehimiz (de) sıkıntı şarabı ile dolup taşmıştır.
2. Eger kavuşma ümidi gamlı gönlü sevinçli gözlere
(dönüştürmeseydi) gam bizi mihnet köşesinde öldürürdü.
3. Dün (sevgili) “aşıklar meclisimize niçin gelmez” demiş. Ey cefa
eden sevgili! Yine bu imkansız emir nedir?
4. Güzelim, gönlümün halini (senin) huzuruna nasıl arz edeyim?
Zira sana hâlîmi arz etmeye bende mecal olmayacak.
5. Ey Rûhî! Dünya derdi ve gamı bizi aciz yaptı. Eger Yüce
Allah'ın lütfu bize erişmez ise vay (hâlimize)!

6.¹⁵

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ğam-ı dünyāyı gönülden çıkarup āzād ol
İhtiyār eyle gönül faqr ü fenāyı şād ol
2. Yalvarursın nice bir rif'at için her dūna
Zevķ u şevķ olmaz-ise derd ü ğama mu'tād ol
3. Bildi söyletmek için didi efendi kuluğam
Gülüp āfet kereminden didi var āzād ol
4. Zāhidā rāh-ı haķikatda gerekmez taķlīd
Cāhil olma yūri var pīre iriř üstād (ol)
5. İřiĝi taşlarını yaşdan o řirīn-dehenüĝ
Rūhiyā rāh-ı maħabbetde bugün Ferhād ol

¹⁵ 2. 185b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.780, G.716.

3a didi: didüm D.

4b var pīre: üstāda iriş D.

6. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey gönül! Dünya gamını gönlünden çıkarıp özgür ol. Yokluk ve fanilikten yana tercihini yapıp şad ol.
2. Bir mevki yüksekliği için her alçağa nasıl da yalvarırsın. (Bunu yapacağına) zevk ve sevinç yoksa derdi ve gamı alışkanlık edin.
3. Efendisini söyletmek için "Efendi senin kulunum." dedi. Sevgili lutfundan gülüp "Yürü özgür ol." dedi.
4. Ey zahid! Hakikat yolunda taklit gerekmez. Cahil olma, yürü pire eriş ustat ol.
5. Ey Rûhî! Bugün aşkın yolunda Ferhat ol. (Var git) o şirin (tatlı) ağızlı (sevgilinin) eşiğinin taşlarını kendine mekan et.

7.¹⁶

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ruḥ-ı zerdüm boyadum eşk-i gülgünümle āl itdüm
Bu āl-ile varup ol gül-'izāra 'arz-ı ḥāl itdüm
2. Ğam-ı 'ışkı beni pîr itdügine ol elif-ḳaddün
İki бүkdüm reh-i 'ıŝkıñda ḳaddüm aña dāl itdüm
3. Cefāya başlardı çeşmüm ḥayāl olduḳca miḥnetden
Teraḥḥum eyleyüp anı vefā eyler ḥayāl itdüm
4. Helāk oldum daḥi cevr-i cefāya ḳalmadı ṭāḳat
Hemān ḳatlı eylesün gelsün aña ḳanum ḥelāl itdüm
5. Fenādur 'ākıbet bildüm bu dehr-i dünı ey **Rūḥî**
Giderdüm mülki giçdüm maldan terk-i menāl itdüm

¹⁶ 2. 185b [Rūḥî]. C. Ak. Dīvān s.825, G.787.
3a çeşmüm: cismüm D.

7. Gazel Nesre Çeviri

1. Gül renkli gözyaşım (kanlı gözyaşım) sarı yanağımı gül rengine boyayıp al (kırmızı) ettim. Bu renk ile o gül yanaklıya varıp halimi arz ettim.
2. O sevgilinin aşkının derdi beni yaşlandırınca onun aşkının yolunda belim iki büklüm oldu. (İki büklüm olmuş belimi ona) "dal" ettim.
3. Sıkıntılı düşüncelere daldıkça gözlerim cefaya başladılar. (O yüzden gözlerime) acıyıp, onun vefalı olacağını hayal ettim.
4. (Sevgilinin ettiği) zulümlere artık dayanacak takatim kalmadı. Gelsin beni hemen öldürsün kanımı ona helal ettim.
5. Ey Rûhî! Bu alçak dünyanın gelip geçici olduğunu anladım. Maldan geçtim, mülkten geçtim; malı mülkü terk ettim.

8.¹⁷

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Cihānda geh ele Cem gibi cām-ı dil-küşā aldum
Geh İskender gibi āyine-yi 'ālem-nümā aldum
2. Ayakda almış idi duşter-i rez nice demlerdi
abūl itdūm bugūn pīr-i muęāndan ben gedā aldum
3. Gice meclisde anum dōkmūř idi la'l-i mey-gūnı
Bugūn da'vā idūp bir iki būse an pahā aldum
4. Virūp cān nadini sevdā-yı zūlfıñ aldum ol řūhūñ
Dirīgā bařuma kendi elūmle bir belā aldum
5. Beni dūn bezm-i meyde bāde-yi bī-zūr yamıřıdı
Bugūn pīr-i muęāndan **Rūhıyā** vardum du'ā aldum

¹⁷ 2. 185b [Rūhı]. C. Ak. Dīvān s.824, G.784.
5a bāde-i bī-zūr: bāde-i pūr-zūr D.

8. Gazel Nesre Çeviri

- 1 Cihanda elime gah Cem gibi gönüle ferahlık veren kadeh, gah İskender gibi cihanı gösteren ayna aldım.
2. Şarap ne zamandır ayakta (kadehte) kalmıştı. Ben dilenci, bugün o şarabı kabul edip sakiden aldım.
3. (Sevgilinin) şarap renkli dudağı gece mecliste kanımı dökmüştü. Bugün dava edip, kan bahası olarak (ondan) bir iki öpücük aldım.
4. O sevgilinin saçının sevdasını can akçesini vererek aldım. Eyvahlar olsun bana, kendi elimle başıma bela aldım.
5. Ey Rûhî! Dün mey meclisinde şarap beni yaktığı için bugün varıp sakiden dua aldım.

9.¹⁸

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Cedīd + + - - / + - + - / + + -

1. Niçe bir cür‘a gibi mest olalum
Şiše mānendi zīr-i dest olalum
2. Niçe bir kūze-yi şarāb gibi
Atılup bezmde şikest olalum
3. Hep bu huşyārluğ belā şeydür
Bize bir cām şunsa mest olalum
4. Meclis-i vaḥdete ayak başalum
Mest-i peymāne-yi elest olalum
5. Sevelüm **Rūhiyā** o muğbeçeyi
Niçe gün biz de büt-perest olalum

¹⁸ 2. 185b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.833, G.799.

1a mest: pest D. / 1b manendi: manend D.

2b bezmde: bezmden D.

3a belā şeydür: belāsıdur D. /3b şunsa: şun ki D.

9. Gazel Nesre Çeviri

1. Tıpkı son yudum içki gibi sarhoş olalım, tıpkı bir içki şişesi gibi el altında bulunalım.
2. Tıpkı bir şarap testisi gibi mecliste atılarak kırılalım.
3. Bu ayık olmak hep bela şeydir. (Saki) bize bir kadeh sunsun da sarhoş olalım.
4. Vahdet meclisine ayak basalım. Elest şarabıyla sarhoş olalım.
5. Ey Rûhî! O meyhaneci çırağını sevelim. Biz de birkaç gün putperest olalım.

10.¹⁹

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Bir büte ızhār-ı 'ışık itdüm vefādār aḅladum
Rāzumı açdum yanında kendüme yār aḅladum
2. Hūblardan imtiyāz itdüm kemāl-i ḅüsn-ile
'Aşık-ı şūrīde ḅālinden ḅaberdār aḅladum
3. Virmedüm cevr-i dil-āzārına aşlā iḅtimāl
Gönlümi bend eyledüm zülfine dildār aḅladum
4. Bāver itdüm ḅavline güftārına kıldum 'amel
Raḅmsuz bir bī-emānı ehl-i iḅrār aḅladum
5. Öyle şandum kim cefā semtine mā'il olmaya
ḅāḅırunda merḅamet cānibleri var aḅladum
6. Bilmedüm varduḅca derdüm arturur hicrān-ile
Ol cefā-cūyı ḅabīb-i cān-ı bīmār aḅladum
7. Redd olursın bunca kim kūyından ey **Rūḅī** yine
Vazgelemezsın seni ḅāyetde bī-'ār aḅladum

¹⁹ 2. 185a [Rūḅī]. C. Ak. Dīvān s.845, G.816.

5a mā'il: māyil M. / 5b ḅāḅırunda: ḅāḅırumda D.

10. Gazel Nesre Çeviri

1. Bir puta (sevgiliye) aşkımı izhar edip (onu) vefalı sandım.
Kendime yar bilip (onun) yanında (ona) sırrımı açtım.
2. Ey sevgili! Perişan aşık halinden anlarsın zannedip güzelliğinin
olgunluğu ile seni güzellerden üstün kıldım.
3. (Senin) gönül inletici zulmüne asla ihtimal vermediğim için
(seni) kendime yar zannedip gönlümü saçına bağladım.
4. Merhametsiz bir amansızı ikrar ehli farzedip sözüne inandım,
söylediklerine amel ettim.
5. (Sevgilinin) gönlünde merhameti vardır diye varsaydım. (Onu)
zulmün semtine meyletmeyecek sandım.
6. (Sevgilinin) yanına vardıkça (onun) ayrılığıyla derdimin
artacağını bilemedim. O cefa eden sevgiliyi hasta canın tabibi
hayal ettim.
7. Ey Rûhî! Sevgilinin sokağından defalarca reddedilmene
rağmen yine de terk etmediğin için (senin) son derece arsız
olduğunu anladım.

11.²⁰

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. *Bi-ḥamdi'llāh ve'l-minne* bugün canānumı gördüm
Ölürsem ğam yimem şimdengirü kim cānumı gördüm
2. Ta'accüb eylemeḡ ḥandānluġum ey ehl-i diller kim
Ġam-ı hicriyle nālān olduġum sulṭānumı gördüm
3. Ne ğam bülbül gibi dünyāyı dutsa āh u efġānum
Gülistān-ı vefāda ġonca-yi ḥandānumı gördüm
4. Beni ağlatdı gerçi niçe dem Yā'küb-veş gerdün
Açıldı yine çeşmüm Yūsuf-ı Ken'ānumı gördüm
5. Nola şevķum bugün ġālib olursa mihr-i gerdūna
Leṭāfet āsumānında meh-i tābānumı gördüm
6. Naẓar kıldum dü-çeşm-i meste bī-iḥtiyār oldum
Figāna başladum ġāret-ger-i imānumı gördüm
7. Bi-ḥamdi'llāh bugün maķşūdum oldu **Rūḥiyā** ḥāşıl
Ser-i kūyuḡda sulṭān-ı kerimü'ş-şānumı gördüm

²⁰ 2. 185a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.830, G.795.

2a ehl-i diller: ehl-i meclis D.

3a dutsa: ṭutsa D. / 3b gülistān-ı vefāda: gülistānı vefāda D.

4a gerçi: geçdi D.

5a ġālib olursa: oldıysa ġālib D.

11. Gazel Nesre Çeviri

1. Allah'a şükürler olsun, bugün sevdiğimi gördüm. Bugün canımı gördüm ya bundan böyle ölürsem de gam yemem.
2. Ey gönül ehli! (Bugün benim) sevincime şaşırmayın. Ayrılığının gamıyla inlediğim sultanımı gördüm.
3. Bir bülbül gibi feryat ve figanım tüm dünyayı kaplasa da ne gam! Vefanın gül bahçesinde yeni açan (gülen) goncamı gördüm.
4. Aslında dünya beni Yakup gibi birçok defa ağlattı. Kenanlı Yusuf'umu (sevgilimi) görünce gözlerim yine güldü.
5. Bugün güzellik asimanında parlayan Ay'ımı gördüm. Keşke sevincim dönen Güneş'e üstün gelse (de Güneş hiç doğmasa).
6. Ben iki mest göze bakıp da kendimi kaybettim. İmanımı yağmaladığını farketdiğimde feryada başladım.
7. Ey Rûhî! Bugün isteğim hasıl olduğu için Allah'a şükürler olsun. Zira sokağın başında şanı yüce olan sultanımı gördüm.

12.²¹

mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Hışt-ı haremın mesned-i 'İsāya değişmem
Hak-ı kademin 'ālem-i bālāya değişmem
2. Çeşmümden aķan ķanlara baķ řevķ-i ruķunla
Her ķaťresini bir gül-i ra'nāya deđiřmem
3. Mey iķmedüĖüm zühdüme ĥaml eyleme kim biz
Zehr-i ġamuñı sāġar-ı řahbāya değişmem
4. Ey ĥ ~ āce beni şanma olam řālib-i dñyā
Ben ol büt-i sīmīn teni dñyāya değişmem
5. Ğam-ĥāne-yi 'uřřāķa ziyā-baĥř olan oldur
Māh-ı ruķunı şem' -i řebistāna değişmem
6. **Rūĥī** ruķı fikrinde iken ĥāvere baķmam
Bu maķťa'ı ol maťla' -ı ġarrāya deđiřmem

²¹ 2. 185a [Rūĥī]. C. Ak. Dīvān s.834, G.801.

2b bir: her D.

3a biz: ben D.

4b büt-i sīmīn teni:büt-i sīm-teni D.

5b şem' -i řebistāna: şem' -i şeb-ārāya D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

3. Sevdā-yı ser-i zülfüñedür meylüm ezelden
Her tārını yüz 'anber-i sārāya değişmem

12. Gazel Nesre Çeviri

1. (Sevgilinin) hareminin tuğlasını Hz. İsa'nın makamına değişmem. (Onun) ayağının tozunu yüce dünyaya değişmem.
2. Ey sevgili! Senin yanağının arzusuyla gözümde akan kanlı gözyaşlarına bak. Her bir damlasını güzel güle değişmem.
3. Şarap içtiğimi takvama yorma. Zira biz (sevgilinin) gamıyla (dolu olan) zehir (kadehini) şarap kadehine değişmeyiz.
4. Ey efendi! Benim dünya düşkünü biri olduğumu sanma. Ben o gümüş tenli putu dünyaya değişmem.
5. Aşıkların gam evine ışığını bahşeden odur (sevgilidir). Yanağı Ay gibi olan sevgiliyi geceyi aydınlatan muma değişmem.
6. Ey Rûhî! (Sevgilinin) yanağını düşünürken Güneşin doğduğu tarafa bakmam. Bu maktayı (Ay yanaklı sevgiliyi övdüğüm bu makta beytini) Güneşin doğuşuna değişmem.

13.²²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bāde-yi gül-reng içüp seyr-i gülistān eylesem
Neylesem bilmem ki def^c-i derd-i hicrān eylesem
2. Dil hicāb-ālūdedür ol yār-ı mağrūr-ı cemāl
Derd-i dil ızhārına bilmem ne dermān eylesem
3. Gitdi 'akl u dīn u dil bir cāna kalmış bī-kesem
Kurtulup andan dağı teslīm-i cānān eylesem
4. 'Akl māni'dür řafā-yı 'ışka mest-i şevk olup
Sen dağıttuğ zülfi ben 'aklı perīřān eylesem
5. İşigünde şöyle bī-kağram ki kılmazsun nigāh
Çeşmüm itsem dür-feřān āhum zer-efřān eylesem
6. Cān fedā kıлмаkđdadur mihr-i mağabbet lezzeti
Kāřki biç cānum olsa yāra kurbān eylesem
7. Cübbe terki zāhide müřkil gelürmiř **Rūhiyā**
Müşkilin küy-ı muđāna gelse āsān eylesem

²² 2. 185b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.852-853, G.826.

2a hicāb-ālūdedür ol yār-ı mağrūr-ı cemāl: hicāb-ālūd-ı 'aşk u yār mağrūr-ı cemāl D.

4b dağıttuğ: şağıtsağ D.

5a kılmazsun: kılmazsuğ D.

Bu gazel divanda 9 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

8. Seng-i gevherdür bu dil-keş nazm lāyıkdur eger
BezI-i şağn-ı bezm-i defter-dār-ı zī-řān eylesem
9. Mālik-i himmet-i Meğmed ol bülend-iqbāl kim
Vaşf-ı şab'ın yaraşur 'ünvān-ı dīvān eylesem

13. Gazel Nesre Çeviri

1. Ayrılık derdini nasıl defedeceğimi bilmiyorum. Acaba gül renkli şarap içip gül bahçesini mi seyretsem.
2. Gönül mahcup ve günahkardır. O güzel mağrur sevgiliye gönlümün derdini söylemek için nasıl bir derman bulacağımı bilmiyorum.
3. (Ben) akli ve imanı gitmiş yalnızca tek canı kalmış kimsesiz (bir aşığım). Ondan dahi kurtulup (canı) cananıma teslim etsem.
4. Akıl aşkın safasına engeldir. Sevinç sarhoşu olup sen saçlarını dağittin, ben de aklımı (o saçlar gibi) perişan etsem.
5. Gözlerimi inci saçan, âhımı altın saçan bir hâle getirsem bile sokağında bir kez (dönüp) bakmayacak kadar değersizim.
6. Muhabbet güneşinin zevki, canı (sevgiliye) feda etmektedir. Keşke sevgiliye kurban etmek için bin canım olsa.
7. Ey Rûhî! Cübbeyi terk etmek zahide zor gelirmiş. Meyhanecilerin sokağına gelse de onun zorluğunu kolaylaştırsam.

14.²³

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Sākiyā sāğar-ı şahbāyı getür nūş idelüm
Mest olup ğuşşa-yi devrānı ferāmūş idelüm
2. Ser-niğün eyleyelüm geşte-yi endüh u ğamı
Mest-i lā-ya'kıl olup baħr-şifat cūş idelüm
3. Çekelüm yer yer elif sīne-yi bī-künyemize
Giceler ħasret-i kıddünle der-āğūş idelüm
4. Vaşf idüp ħüsnüñi ğūya olalum ğülşende
Ĝüli şermende idüp bülbüli ħāmūş idelüm
5. Pāyidār olmayıcağ neyleyelüm dünyāyı
Rūhiyā kendümüzi yine 'abā-pūş idelüm

²³ 2. 185b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.821, G.779.

2a geşte : geşti D. / eyleyelüm: eyleyem M.

3a Çekelüm yer yer elif sīne-i bī-künyemize: Giceler yer yer elifler çekelüm sīnemüze D.

3b Giceler: Şubħa dek D.

14. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey saki! Şarap kadehini getir içelim. Sarhoş olup dünya dertlerini unutalım.
2. Gamın tasanın gidişatını tersine döndürelim. Akli başında olmayan bir sarhoş olup deniz gibi coşalım.
3. İsimsiz sinemize birçok elif çekelim. Geceler boyunca (sevgilinin) boyunun hasretine sarılalım.
4. Ey sevgili! Senin güzelliğini överek gül bahçesinde (seni) anlatalım. Gülü utandırıp bülbülü susturalım.
5. Ey Rûhî! Kalıcı olmadıktan sonra dünyayı neyleyelim? Kendimizi yine derviş edelim.

15.²⁴

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Vişāl-i yāri ne taqrīb ile ümīd idelüm
Ne naqd ile taleb-i *tīğ-i men yezīd* idelüm
2. Cevāb virimezüz şāh-ı haşra rüz-ı su'al
Meger temessükimüz muşhaf-ı mecīd idelüm
3. Ne bir murād virür var k'āna mürīd olalum
Ne bir maḥall-i naẓar var k'anı mürīd idelüm
4. Cenāb-ı ğarrāya tefvīz idüp umūrımızu
Ricāl-i *rahmet-i fa'al-i mā-yürīd* idelüm
5. Hevā-yı nefse uyup yüz qaraluğ itmeyelüm
Ola ki nāme-yi a'mālī rü-sefīd idelüm
6. Umūr-ı ḥamse edāsında kāhil olmayalum
Zimem defātirine deynimüz resīd idelüm
7. O şāh-ı ḥüsne kul olmağ murād ise **Rūḥī**
Gel evvelā taleb-i tāli'-i sa'īd idelüm

²⁴ 2. 185b- 186a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.840, G.808.

1b *tīğ-i men yezīd*: "bey'i men yürīd" D.

3a k'ana: ana D.

4a Cenāb-ı ḥazrete tafvīz idüp umūrımızu: Cenāb-ı ğarrāya tefvīz idüp umūrımızu D.

4b ricāl-i: ricā-yı D.

6b deynimüz: dīnimüz D.

15. Gazel Nesre Çeviri

1. Sevgiliye kavuşmayı hangi bahane ile ümid idelim? Hangi can akçesi ile daha fazla kılıç (darbesi) talep edelim?
2. Sorgu sual günü mahşerin hükümdarına cevap veremeyiz, o yüzden de yüce kitaba sıkıca sarılalım.
3. Ne dilekleri gerçekleştiren biri var ki (gidip) ona mürit olalım. Ne de görülecek bir yer var ki onun peşinden gidelim.
4. İşlerimizi Yüce Allah'a edelim; istediği her şeyi yapan (Allah'ın) merhametine (sığınan) insanlardan olalım.
5. Nefsimizin arzularına uyup yüzümüzü kara etmeyelim. Amel defterimizi bembeyaz bırakalım.
6. Beş ameli yerine getirmekte tembellik etmeyelim. Zimmet defterlerindeki borcumuzu ödeyelim.
7. Ey Rûhî! Muradımız o iyilik şahına kul olmak ise gel önce mutlu bir talih isteyelim.

16.²⁵

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Simāt-ı ıyşu didün ĩdde cedīd idelüm
İrişdi ĩd velī biz kimünle ĩd idelüm
2. El öpmege gelicek ĩdde şālma cān-ı dili
Esīrüne niçe bir va'de-yi ba'īd idelüm
3. İrişdürüp haber-i yāsı dest-būsıñdan
Vişālden dil-i maḥzūnı nā-ümīd idelüm
4. İrişdi ĩd niçün bağlu ola meyḥāne
Ḳadeḥ du'āsın anuñ fethine kilīd idelüm
5. Şafā-yı ĩd-ile sākī şarābı devre getir
Ki ğuşşa-yı Ramazān gibi nā-bedīd idelüm
6. O serv-kāmeti kimlerle şalnur görelüm
Şabāyı gönderelüm kūyına berīd idelüm
7. Şafā ki yođ tatalum ĩde irdün ey **Rūḥī**
Kimün elin öpelüm kimün-ile ĩd idelüm

²⁵ 186a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.839, G.807.

2b cān-ı dili: cān u dili D.

3a haber-i yāsı: haber-i ye'si D.

6a o: ol D. / 6b gönderelüm kūyına: ĩd-gehe gönderelüm D.

Bu gazel divanda 14 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

8. O gün olur mı ki Pāşā-yı āsumān-ḳadrün
Sürüp ayağına yüz baḥtimus sa'īd idelüm
9. Bülend-mertebe 'Oşmān-ı kāmīlü'l-'aşruñ
Kemāl-ı luḥfi ile ḳadrimüz mezīd idelüm
10. O ser-firāz-ı cihān-şadr-ı meclis olmayıcağ
Kimün varup yanına ğüft u yā şenīd idelüm
11. Keremde kim tuta 'Oşmān-ı nām-dār yirin
Anı ḳoyup kime cān u dili 'abīd idelüm
12. Dil-i şikestemüzi kim murāda ol yetürür
Murād-baḥşı ḳoyup yā kime mürīd idelüm
13. Me'āl çünki bülendi du'āya başlayalum
Sözi uzatmayalum muḥtaşar müfid idelüm
14. Hemişe ola sa'ādetde kim zamānında
Bisāt-ı ıyşımızu gün-be-gün cedīd idelüm

16. Gazel Nesre Çeviri

1. “Zevk u safâ sofrasını bayramda yineleyelim” dedin. Bayram erişti peki biz şimdi kiminle bayram edelim?
2. (Ey aşık!) (Sevgili) bayramda el öpmeye gelecek (bu yüzden) gönül canını terk etme. Esirine uzak bir vadde bulunalım.
3. Matem haberini ulaştırıp elinden öpelim. Mahzun gönlü kavuşmadan ümitsiz edelim.
4. Bayram erişti, meyhane neden kapalı olsun? Kadeh duasını onun açılışına kilit edelim.
5. Ey saki! Bayramın mutluluğuyla şarabı meclise getir ki Ramazanın gamı gibi görünmez edelim.
6. O selvi boylu sevgilinin kimlerle salınarak yürüdüğünü görmek için sabah rüzgârını haberci olarak (onun sokağına) gönderelim.
7. Ey Rûhî! Bir eğlencesi yok ki farzedelim bayrama eriştin. Kimin elini öpelim, kiminle bayram edelim.

17.²⁶

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Döner gülzār-ı ğamda dembedem dolāb-veş yaşum
Aķar ayağına o serv-ķaddūn Őu gibi yaşum
2. İŐiği taŐı 'ayb itmeŋ yanumdan eksik olmazsa
Ĝarībem dostlar oldur reh-i 'ıŐķ iķre yoldaŐum
3. İki saķr eylemiş baķtum ķara olduğunuŋ Őerħin
Yazan levħ-i cebinümde görinen Őanmaŋuz ķaŐum
4. Ayağuŋ toprağın kūyuŋda hūn-ālūd idüp her dem
Çeker kuħlu'l-cevāhir yerine çeşm-i güher-pāŐum
5. Kılıclar yağdurursa baŐuma ağyār ey **Rūħī**
Ṭarīk-i 'ıŐķdan çıkmam eger bilsem gider başum

²⁶ 186a [Rūħī]. C. Ak. Dīvān s.823-824, G.783.

1a yaşum: başum D. / 1b Aķar ayağına o: Ayağına aķar ol D.

2a olmazsa: olmasa D.

17. Gazel Nesre Çeviri

1. Gamın gül bahçesinde gözyaşım dolap gibi daima döner.
Gözyaşım o selvi boylu sevgilinin ayağına su gibi akar.
2. Dostlar, (sevgilinin) eşiğinin yanından eksik olmazsam beni ayıplamayın. Garibim, aşk yolunda yoldaşım (sadece sevgilinin eşiğinin taşıdır) odur.
3. Alnımda görüneni kaşım sanmayın. (Alın yazımı) yazan bahtımın kara olduğunun şerhini iki satırda yazıvermiş.
4. (Sevgili), her an (kendi) sokağında ayağının toprağını (benim kanlı gözyaşlarımla) kanlı ederek sürme yerine inci saçan gözlerimi (gözyaşlarımı) çeker.
5. Ey Rûhî! Rakip başıma kılıçlar yağdırırsa da başımın gideceğini bilsem bile aşk yolundan çıkmam.

18.²⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - +

1. Hoş yaraşmış saña ey nāme bu haṭṭ-ı müşk-fām
Bir güzelsin kim saña ḥāl ehli koymuş nāme nām
2. Biḡ dirdüm saña ger biḡ eylese ṭayy-ı mekân
Nisbet eylerdüm ḥamāme uçsa ger bî-per ḥamām
3. Ruḥların teşbîh iderdüm nūra ḥaṭṭuñ zulmete
Olmasaydı mümteni' ger cem'-i enver u zalām
4. Gerçi kim olur haberde ihtimāl-ı şıdk u kızb
Dā'im ammā şıḥḥat üzre alınur senden peyām
5. El-emānet kılduḡuñ demlerde seyr-i baḥr u berr
Cābecā kim olasin 'izzetle manzūr-ı kirām
6. Keṭḥudānuñ ḥizmetine meskenetle sür yüzüñ
Nireden geldüñ bu gelmekden nedür dirse merām
7. **Rūḥî**-yi dil-ḥasteden 'arz-ı niyāz idüp di kim
Es-selām ey melce-yi ehl-i belāḡat es-selām

²⁷ 186a [Rūḥî]. C. Ak. Dīvān s.856, G.830.

2a dirdüm: direm ki D. / 2b bî-per: bir D.

3a iderdüm: iderem D.

5a el-emānet kılduḡuñ: al emanet kılduḡum D. / seyr-i baḥr u berr: seyr-i berr ü baḥr D.

6b merām: murād D.

18. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey name! Bu misk/siyah renkli hat (yazı) sana (çok) güzel yakışmış. Çok güzel olduğun için hâl ehli sana name adını vermiş.
2. Bin tayy-ı mekân etseydi sana bin derdim. Güvercin kanatsız uçsaydı (seni) güvercine nispet eylerdim.
3. Eger karanlık ve aydınlığın birarada bulunması imkansız olmasaydı, yanaklarını aydınlığa, ayva tüylerini karanlığa benzetirdim.
4. Gerçi bir haberde doğruluk ve yalan ihtimali olur. Ama senden alınan haber her daim doğru olur.
5. Kara ve deniz seyrini emanet ettiğin zamanlarda yer yer yüce kimselerin izzetle baktığı kişi olasın.
6. (Sevgili) sana "Nereden geldin ve ziyaretinde niyetin nedir" diye sorsa kethüdanın makamına acizlikle yüzünü sür.
7. Gönül hastası Rûhî'den arz-ı niyaz edip: "Selam, ey belagat ehlinin penahı selam!"

19.²⁸

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mest olup bezmde ağyāra dimekden öp elüm
Bize ey şūḥ icāzet vir ayağuş öpelüm
2. Mey-i gül-reng degül kevşer olursa içelüm
Lebüñüñ cānını emmekdür ezelden emelüm
3. Sāḳiyā ṭab'a kesel virdi ğubār-ı ḥaṭ-ı yār
Bāde şun bāde ki def' eyleye şāyed keselüm
4. Nām-ı ğayrı niçe bir zıkr idesin bī-takrīb
Ġaraşuş bendeñe izhār-ı cefā mı güzelüm
5. Ġam yimem ḳadḥ-i 'adūdan ki benüm ey **Rūḥī**
Bildürür rütbemi erbāb-ı kemāle ğazelüm

²⁸ 186a-186b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.822-823, G.781.

2a içelüm: içmem D. / 2b cānını: cāmını D.

4a nām-ı ğayrı: nām-ı zikrini M.

5a ḳadḥ-i 'adūdan: ḳadeḥ-i 'adūdan D.

19. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Mecliste sarhoş olup rakipler elimi öp diyeceğine bize ayağını öpmek için izin ver.
2. Gül renginde şarap değil kevser olursa içelim. Benim ezelden beri isteğim dudağının canını emmektir.
3. Ey saki! Sevgilinin ayva tüylerinin tozu tabiatımızı uyuşturdu. Şayet uyuşukluğumu def etmek için şarap sun, şarap!
4. Güzelim, başkaların ismini ne vakte kadar bahanesiz zikr edeceksin? Maksudın kölene cefa etmek mi?
5. Ey Rûhî! Düşmanın (beni) kınamasından üzülmem. Zira gazelim kemal ehli kişilere benim rütbemi bildirir.

20.²⁹

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yolun̄da zāyi' oldı maḥabbetler itdügüm
Ma'zür tüt efendi ūikāyetler itdügüm
2. Uyduḡ raḳībe hep bugün içüñdi sevdügüm
Yıllarla ol münāfıka 'izzetler itdügüm
3. Gördün̄ mi ġayrılarla niçe ülfet eyledük
Ol korḳudandı vaşluḡa diḳḳatler itdügüm
4. Bir şāha ey felek beni bārī ḳul eyle kim
Yolun̄da zāyi' olmaya ḥizmetler itdügüm
5. Oldı zamānede sebeb-i intikām-ı çarḥ
Ol şūḥ-ı şīve-kār-ile 'işretler itdügüm
6. Terk-i figāna çāre mi vardur meger ölem
Dilden çıkar mı yār-ile ūoḥbetler itdügüm
7. Āḥir raḳīb başladı yāri mezemmete
Hep geldi çıkdı aḡa naşīḥatler itdügüm
8. Öldür sitemle **Rūḥi**yi benzetme ġayrıya
Ey bī-vefā budur saḡa minnetler itdügü

²⁹ 186b [Rūḥi]. C. Ak. Dīvān s.813, G.768.

1b tüt: dut D.

2a uyduḡ: uydun D.

4b ḥizmetler: ḥidmetler D.

5b 'işretler: işāretler D.

8a ġayrıya: ġayra tek D.

20. Gazel Nesre Çeviri

1. Yolunda ettiğim muhabbetler zayi oldu. Bu yüzden ettiğim şikayetleri mazur gör.
2. Sevdiğim, (senin rakibe uymaman için) yıllarca o münafığa hep saygı gösterdim. (Sen ise) bugün o rakibe uydun.
3. Başkalarıyla nasıl dostluklar eyledik gördün mü? Kavuşmaya dikkatler ettiğim o korkudandı. (Ey sevgili, rakibe kavuşmandan korktuğum için onlarla nasıl dostluklar ettiğimi gördün mü?)
4. Ey felek! Beni yolunda ettiğim hizmetlerin zayi olmayacağı bir şaha kul et.
5. Feleğin intikam sebebi o cilveli sevgili ile işret ettiğim zamanda oldu.
6. Gönülden sevgili ile ettiğim sohbetler çıkar mı / unutulur mu? Feryadımı terk etmek için çare meğer ölmekte imiş.
7. Sonunda rakip yarı kötülemeye başlayınca nasihat ettiğim her ne varsa hepsi kendini gösterdi.
8. Ey vefasız! Siteminle Rûhî'yi öldür ancak başkasına (rakibe) benzetme. Sana boyun eğip yalvarmam (sırf) bu yüzdendir.

21.³⁰

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dil-i dānāsını 'āşık-ların deryāya benzettüm
İçinde gevher-i 'ışık-ı gevher-i yektāya benzettüm
2. Sırış-kı āl-ile ālūde olmuş çehre-yi zerdi
Fenā bāğında açılmış gül-i ra'nāya benzettüm
3. Fezā-yı kūyūnı bir gülsitāna eyledüm nisbet
Dil-i nālānum anda bülbül-i şeydāya benzettüm
4. Libās-ı sebz-ile şandım ki gelmiş seyr-i gülzāra
İrağdan servi gördüm ol kad-i bālāya benzettüm
5. Dehānın nisbet itdüm **Rūhīyā** bir şekeristāna
Dil u cān murğın iki tūtī-yi güyāya benzettüm

³⁰ 186b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.843, G.813.
1b gevher-i 'ışık-ı: sırr-ı 'aşkı D.

21. Gazel Nesre Çeviri

1. Âşıkların uyanık gönlünü denize, içindeki aşk cevherini eşsiz bir cevhere benzettim.
2. Kanlı gözyaşıyla bulanmış olan solgun çehreyi yokluk bağında açılmış güzel güle benzettim.
3. Sokağının göğünü bir gül bahçesine, inleyen gönlümü oradaki divane bülbüle benzettim.
4. Uzaktan selviyi görüp (sevgilinin) o uzun boyuna benzettim. (Sevgiliyi) yeşil elbisesiyle gül bahçesini seyre gelmiş sandım.
5. Ey Rûhî! Senin ağzını bir şeker bahçesine, gönül ve can kuşunu ise konuşan iki papağana benzettim.

22.³¹

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yağılsa tāze hem-reng-i dil-i ağıyārdur dāğum
Karası kıpsa gūyā maṭla'ū'l-envārdur dāğum
2. Ezel remmālı levḥ-i sīnem üzre ṭālī'üm görmüş
Nuḳāṭ-ı remlden yer yer kıalan āşārdur dāğum
3. Cemālūnde senūḡ evgān-ı mişk-efşān ise [zūlfūḡ]
Benüm de sīnede bir ṭup-ı 'anber-bārdur dāğum
4. Düşelden bir büte dil-beste-yi zūnnār-ı 'ışık oldum
Ten-i zārumda yer yer 'uḳde-yi zūnnārdur dāğum
5. Kıazā simsarı dutmuşdur ezelden hīe ey **Rūḫī**
Metā'-ı cismde tamgā-yı 'ışık-ı yārdur dāğum

³¹ 186a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.811, G.765.
1a dāğum: göḡlüm M. / 1b dāğum: göḡlüm M.
3a zūlfūḡ –M. / 3b dāğum: göḡlüm M.
5a simsarı: mismarı D.

22. Gazel Nesre Çeviri

1. (Eğer) taze yaramı yaksalar (benim yakılmış yaram) ağyarın gönlünün renginde (simsiyah) olur. Yaramın karası kopsa sanki nurlu matladır/doğan güneş gibi olur.
2. Ezel falcısı gönül levhamın üzerinde talihimi görmüş. (Gönül levhamın üzerindeki) yaram remel falının noktalarından yer yer kalan izlerdir.
3. Ey sevgili! Senin güzel cemalinde saçın misk kokulu çevgan ise benim de sinemdeki yaram anber saçan bir top gibidir.
4. Bir puta (sevgiliye düştüğümünden) gönül verdiğimden beri aşkın kuşağına gönül bağladım. Yaram yer yer zayıf bedenime (bağladığım aşkın) kuşağının düğümüdür.
5. Ey Rûhî! Kaza aracısı onu daha ezelden yokluğun karşılığı olarak tutmuştur. Bedenimdeki (ruhumun kumaşındaki) yaram sevgilinin aşkının damgasıdır (mührüdür).

23.³²

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Hāṭuṇdan gerçi kim ḥaylī ğubār-ālūdedür gön̄lüm
Velī ağyār-ı bed-girdārdan āsūdedür gön̄lüm
2. Yirimüz itse derūn-ı sīne pendūṅ senūṅ nāṣīḥ
Ḳulağum sende ammā ol büt-i dil-cūdadur gön̄lüm
3. Çemende seyr-i şebbūy-ile çokluk hoş degül başum
Gözüm şebbūda līkin zūlf-i 'anber-būdadur gön̄lüm
4. Cemāl-i bā-kemālūṅ seyr iderken ḥayretüm gördūṅ
Baṅa yāhū diyüp gitdūṅ daḥi ol hūdadur gön̄lüm
5. Peyā-pey şun baṅa cām-ı sürūr-encāmı ey sākī
Ki bezm-i yārdan dūr olalı ḳayğudatur gön̄lüm
6. Tezerv-i hoş-ḥırāmından 'Irāḳuṅ çekdüm el **Rūḥī**
Diyār-ı Rūmda bir gözleri āhūdadur gön̄lüm

³² 187a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.819, G.776.

2a Yirimiz itse derūn-ı sīne pendūṅ senūn nāṣīḥ: Yer itmezse derūn-ı dilde sözüṅ nola ey nāṣīḥ D.

4a gördūṅ: gördi D. / 4b gitdūṅ: gitdi D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

6. Nolur miḥrāba yüz döndürdūğüm zūhhād ṭa'nından
Benüm kim rüz u şeb ol kūşe-i ebrūdadur gön̄lüm

23. Gazel Nesre Çeviri

1. Gönlüm gerçi senin (sevgilinin) ayva tüylerinden bir hayli toza bulaşmış olsa da (o) kötü davranan rakipten müsterihtir.
2. Ey nasihat veren! Kulağım sendedir ama gönlüm o gönül çeken sevgilidedir. Bu yüzden senin nasihatın gönlümde yer etmezse yeridir? (Senin nasihatının gönlüme hiçbir faydası yok.)
3. Çimende şebboyun seyriyle çoğunlukla zihnim yerinde değil. Gözüm şebboyda lakin gönlüm (sevgilinin) amber kokulu saçındadır.
4. Ey sevgili! Kemal ile cemalini seyrederken hayretimi (şaşkınlığımı) gördün. Bana "Yahu!" diyip gittiğinden beri (benim) gönlüm o "hu" dadır.
5. Ey saki! Gönlüm sevgilinin meclisinden ayrı olduğundan beri kederlidir. Bu yüzden son sevinç şarabını (bana) azar azar sun.
6. Rûhî! (Ben) Irak'ın güzel yürüyüşlü kuşundan el çektim. Gönlüm Anadolu diyarında bir güzel gözlüdedir.

24.³³

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zāhir oldı şanmañuz la'linde haṭṭ-ı müşk-fām
Murğ-ı dil şaydına kırdı bir görünmez yerde dām
2. Çeşmi bir āhūdur ammā şayd-gāh-ı 'ışkda
Eylemişdür niçe şebbāz hümā-pervāzı rām
3. İktizā-yı hüsndür ma'sūkı müstağni kılan
Ārzū-yı vaşl idüp kılduķca 'āşık iltiyām
4. Göñlümi mehcūr-ı dīdār itme lāyık görme kim
Ben esīr-i derd olam 'ışkuñda iller şād-kām
5. Kaşlaruñ fikāriyle mecrūh olmasun nitsün göñül
Şeh-süvārum iki şemşīre olur mı bir niyām
6. Ey hoş ol renciş ki hayret almış iken 'āşıkı
Cānib-i ma'sūkdan düşünām ola fetḥ-i kelām
7. **Rūḥiyā** hāl ehli oldur kim ola 'ayn-ı vişāl
Göz uciyla virse ger ma'sūkı yılda bir selām

³³ 187a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.814, G.769.
5a olmasun: olmayup D.

24. Gazel Nesre Çeviri

1. (Sevgilinin) dudağının etrafında görüneni misk kokulu ayva tüyü zannetmeyin. (O), avı olan gönül kuşuna görünmez bir yerde tuzak kurmuştur.
2. Sevgili ahu gözlüdür ama aşkın av yerinde (aşkın mekanında ahu gözlü sevgili) pek çok yükseklerde uçan doğana baş eğdirmiştir.
3. Aşık kavuşma arzusuyla iyileştikçe sevgili, cemalinin güzelliği gereğince (aşığ) umursamaz hale gelmiştir.
4. (Ey sevgili!) Benim gönlümü cemalinden ayrı koyma (beni senin güzel cemaline hasret koyma). Ben (senin) derdinin esiri olayım, yabancılar aşkında sevinçli olsun, bana bunu layık görme.
5. Ey sultanım! Gönül, kaşlarının açtığı yara ile yaralı olmasın da ne olsun? İki kılıca bir kın olur mu?
6. Âşık hayretteyken, sevgilinin azarlamak için söze başlaması ne de güzel bir kederdir.
7. Ey Rûhî! Sevgili yılda bir kez göz ucuyla (aşığ) selam verse hal ehli için o kavuşmanın ta kendisidir.

25.³⁴

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Gelünüz şübha-yi şad-dâne elinden şalalum
Varalum p̄ir-i harābātdan irşād alalum
2. Elimüz almamak inşāf degüldür niçe bir
Pāyimāl-ı ğam-ı hicr olup ayağda қalalum
3. Terk-i nāmüsdadur çünkü şafā-yı vahdet
Şiše-yi nengimüzi saқf-ı sipihre çalalum
4. İşğ baħrine talan buldı dürr-i maқşüdü
Ne тұrursuz gelünüz biz de o baħra talalum
5. Dehenünmiş tatalum қātil-i cān ey **Rūhī**
Göze görünmeyecek қanını kimden alalum

³⁴ 187a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.830, G.794.

1a şübha-yi şad-dâne elinden: şübha-i şad-dānei elden D.

5b Göze görünmeyecek: Görinür yirde degül D.

25. Gazel Nesre Çeviri

1. Geliniz yüz taneli tesbihi elimizden bırakalım, meyhanenin pirine gidip doğru yolu bulalım.
2. Daha ne kadar elimizi almamakta insaf etmez. Ayrılık gamıyla ayaklar altında çiğnenelim yine de ayakta kalalım.
3. Vahdetin safası(nı bulmak için) yasaları (namusu) terk etmek lazım. (Bu yüzden) utanç şişesini gökyüzünün tavanına fırlatıp atalım.
4. Aşk denizine dalan kişi maksut olan inciyi buldu. Ne duruyorsunuz, hadi biz de o denize dalalım.
5. Ey Rûhî! Diyelim ki canın katili senin ağzındır. (Kan akmadığı için) gözle görülmeyen kan pahanı kimden alalım?

26.³⁵

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yāri gördüm bugün ol dem meded ey māh didüm
Didi āh itme seni öldürürüm āh didüm
2. Elime şundi çeküp kanlu oğın sīnemden
Çuluğa luğflar itdüy dimege şāh didüm
3. Elemüñ var didi yüz sürüp izi tozına
Kimseye bu eleme virmesün Allāh didüm
4. Āb u tābın ruğumuñ didi kim eyler efzün
Giryeye-nīm-şeb u āh-ı seher-gāh didüm
5. Didi şimdi kimüñ üftādesidür **Rūḫī** ola
Senüñ ey mihr-i dilāver senüñ ey māh didüm

³⁵ 187a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.846, G.817.

1b öldürürüm: öldürürin D.

3a didi: idi D.

5a Rūḫī ola: Rūḫī-yi zār D.

5b Senüñ ey mihr-i dilāver senüñ ey māh didüm: Āh idüp pāyuğa düşdüm senüñ ey māh didüm D.

26. Gazel Nesre Çeviri

1. Bugün yâri gördüğüm an “Medet ey Ay yüzlü sevgili medet” dedim. (Sevgili) “Ah etme seni öldürürüm” dedi, ben de “Ah” dedim.
2. (Sevgili) kanlı okunu sinemden çekip elime verdi. Kuluna lütuflar ettin demek için (ona) “Şah” dedim.
3. Sevgili bana “Senin derdin var.” dedi. Yüzümü ayağının tozuna sürüp “Allah bu derdi kimseye vermesin.” dedim.
4. “Yanağımın güzelliğini kim çoğaltır”, dedi. “Gece yarısı akıtığım gözyaşları ve seher vaktinde (ettiğim) feryat” dedim.
5. (Sevgili), “Şimdi Rûhî kimin düşkünü olsun” dedi. “Ey cesur Güneş, ey Ay yüzlü (sevgili) senin düşkünün olsun.” dedim.

27.³⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bāğa varsam yād-ı ruhsāruñla efgān eylerem
Bülbülān-ı bāğı efgānumla nālān eylerem
2. Şāhidān-ı bāğa vaşf idüp nihāl-i kıddüñi
Servi rağbetden şalup hāk-ile yeksān eylerem
3. Kākülünđen çekdüğüm āh-ı şerer-ālūdumı
'Arz idüp sünbülleri hātr-ı perīşān eylerem
4. Yād-ı zülf-i 'arızuñla lāleden gönlin alup
Ğoncanuñ yād-ı lebünle bağrını kıan eylerem
5. Sensüz eglenmez gönül şevk-i ruñuñla gerçi kim
Kānde baқsam seyr-i hürşīd-i dıraşşān eylerem
6. Gerçi olduñ Yūsufa şānī sen ammā kim saña
Görmezem şānī bu deñlü dehri seyrān eylerem
7. **Rūhiyā** cān-ı 'azīzi tende şaklırsam nola
İrdüğümde 'ıyd-ı vaşl-ı yāra kıurbān eylerem

³⁶ 187b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.852, G.825.

4a Dāğ-ı reşk-i 'arızuñla lālenüñ gönlin yaқup D.

5a şevk-i ruñuñla: yād-ı ruñuñla D.

27. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Bahçeye varsam (senin) yanağını yad ederek feryat ederim.
Bu feryadıyla bahçenin bülbüllerini inletirim.
2. (Sevgilinin) fidan gibi güzel boyunu bahçenin güzellerine vasfederek
selvinin rağbetini yerle bir ederim.
3. Ey sevgili! (Senin) perçeminin yüzünden çektiğim kıvılcımlı âhı,
sümbüllere arz ederek onların gönlünü perişan ederim.
4. (Sevgilinin) yanağındaki zülfünü yad ederek laleden gönlünü alıp
(onun) dudağını yad etmekle de goncanın bağırını kan ederim.
5. Ey sevgili! Gönül asla sensiz eğlenmez ama yanağının arzusuyla
nereye baksam orada sanki parlak güneşi seyrederim.
6. Gerçi sen (güzelliğinle Yusuf'a benzeyip) ikinci Yusuf oldun ama
dünyayı bu kadar seyretmeme rağmen bu denli (Yusuf'a benzeyen)
ikinci birini görmedim.
7. Ey Rûhî! Aziz canımı (ruhumu) benimde saklarsam ne olur? Zira yâr
ile kavuşacağım bayram günümde ruhumu yara kurban ederim.

28.³⁷

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gül-i terdür cemāluḡ 'andelībi ben dil-efkāram
Dilde ḡār-ḡārum anuḡ iḡün muttaşıl zāram
2. Sen ey meh h' āb-ı vaḡdetde yatarsın ben ḡuluḡdan şor
Dil-i zāruḡ giceyle çekdüḡin derd-ile bīdāram
3. Çekersin şubḡa dek şafā-baḡşı olursın hem
Fiḡān u nāleme rencīde bilmezsin ki bīmāram
4. Nola āh eylesem ḡan ağlasam kendüm helāk itsem
Ruḡın göstermez ol meh-pāre ben müştāk dīdāram
5. Esīr oldum kemend-i zūlfine pür çeşm-i ḡattāluḡ
Nice āh itmeyüm kim kāfiristānda giriftāram
6. Günāhuḡ var diyü ḡahr eylemeḡ ben zāra lāyık mı
Senüḡ luḡfuḡa noldı ḡıtalum ben günehkāram
7. 'Azīz-i 'ālem oldum ḡıtalum 'ālemde ey **Rūḡī**
Ne sūd ol ḡonca-fem yanında yoḡdur 'izzetüm ḡ' aram

³⁷ 187b [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.848, G.820.

2a ḡ' āb-ı vaḡdetde: ḡ' āb-ı rāḡatda D.; 2b çekdüḡin: çekdüḡi D.

3a zār-baḡşı: cām-ı şafā-baḡşı D.; 3b bīmāram: bīdāram D.

5a pür: bir D.

7a 'ālemde: ḡül gibi D.

28. Gazel Nesre Çeviri

1. Sevgilinin yüzü taze gül, (o gülün) bülbülü ise gönlü kederli olan benim. Gönlüm (dikenlerden) delik deşik olduğu için sürekli ağlamaktayım.
2. Ey Ay yüzlü sevgili! Tüm gece (dertsiz bir şekilde) uyursun. Bir de ben kulundan (halimi) sor bakalım (ne haldeyim)? Feryat eden gönlümün derdi ile geceler boyunca uyanığım.
3. Sabaha kadar safa ihsan edersin, feryat ve figanımdan incinirsin. Ancak hasta olduğumu bilmezsin.
4. Ağlasam, inlesem, kendimi helak etsem ne olur? O ay yüzlü, hasret olduğum yanağını bana göstermez.
5. Kan dökücü gözlü sevgilinin saçının kıvrımına esir oldum. Kafirler diyarında tutsak oldum nasıl ah etmeyeyim?
6. Ey sevgili! Diyelim ki ben günahkarım senin lütfuna ne oldu? "Günahın var" diyerek (beni) kahretmen benim gibi bir zayıfa layık mıdır?
7. Ey Rûhî! Alemde herkesin azizi oldun diyelim. Yanında o gonca ağızlı yokken izzetin haramdır bunda ne fayda!

29.³⁸

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Eylesem kıaddümi hâk-ı kademin almağa ham
Benden evvel düşer üstine hasedden sâjem
2. Felegün saıfını bir âh-ile yandurmıyacak
Sûziş-i ışııdan ey dil dem urur mı âdem
3. Beslemişdür anı bir gönca iken tıfl-mişâl
Yüzine gülse gülün nola çemende şebnem
4. Bir yeşil yaprak-ile bülbülle ol buluşur
Başıcak gönca-yi ter şahın-ı gülistâna kadem
5. Varak-ı nazmum alup ben de 'aceb mi elüme
Varup ol ehl-i dilün pâyına yüzler sürsem
6. Gül-i gülzâr-ı suhan Hâzret-i 'Alî Beg o kim
Gülşen-i midhatınun bülbülü olmuş 'âlem
7. Tab'-ı pākına selâsetde iderler taıhsîn
Fuşahâ-yı 'Arab u nükte-güzerân-ı 'Acem
8. Çarh döndükce o mihr-i keremün ey **Rûhî**
Zıll-ı luıfı başımızdan umaruz olmaya kem

³⁸ 187b-188a [Rûhî]. C. Ak. Dîvân s.847-848, G.819.

4a yaprak-ile bülbülle ol: yaprağıle şah-ı bahâra D.

5a nazmum: nazmı D.

6a o -D.

29. Gazel Nesre Çeviri

1. (Ben) boyumu (sevgilinin) ayağının toprağını almak için eğsem gölgem kıskançlıktan (onun) üstüne benden önce düşer.
2. Ey gönül! İnsan feleğin çatısını bir âh ile yandıramayacak ise aşkın ızdırabından söz eder mi?
3. Şebnem bahçede gülün yüzüne gülse ne olur? Onu bir gonca iken çocuk gibi (o) beslemiştir.
4. Taze gonca gül bahçesinin meydanına ayak basar basmaz yeşil yaprak aracılığıyla bülbül ile buluşur.
5. Acaba ben de şiirimin yaprağını elime alarak gönül ehlinin ayağına varıp yüzümü mü sürsem?
6. Söz bahçesinin gülü Hz Ali Bey'dir ki âlem, övülen gül bahçesinin (söz bahçesinin gülü olan Hz. Ali Bey'in) bülbülü olmuş.
7. Acem'in nükte söyleyenleri ve Arab'ın fasihleri (sevgilinin) mübarek yaratılışını selasette överler.
8. Ey Rûhî! Cömertlik Güneş'inin lütuf gölgesi dünya döndükçe başımızdan eksik olmaz diye umut ediyoruz.

30.³⁹

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kūşe-yi çeşm-ile virmez ey dil anuñçün selām
Kim seni gözden bıraķmışdur o serv-i hoş-hırām
2. Sen gel inşāf eyle 'uşşāka nice dāğ itmesün
Sīne-yi sīmīnün üstinde o hāl-i müşk-fām
3. Bir şeh-i hüsne esīr oldum ki Yūsuf zevķden
Hüsni 'ālem giryeni görseydi olurdı ğulām
4. Şeh-levendüm baĝruma ur şaķlayum cānum gibi
Sīnem olsun hañçer-i bürrānuña zerrīn niyām
5. Raħm kıl kim haşret-i la'lünle ğic-i hicrde
İçdüĝi hūn-ı cigerdür **Rūhī**-yi zāruñ müdām

³⁹ 188a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.816, G.767.

2a Sen gel: Gel sen D.; eyle: eyle kim D.; 'uşşāka: 'āşık D.

2b Sīne-yi sīmīnün üstinde: Hīç bildün mi ne āfetdür D.

3b niyām: ğulām M.

4.beyit: Şeh-levendüm baĝruma ur şaķlayum cānum gibi/Sīnem olsun hañçer-i bürrānuña zerrīn ğulāķ M.

5.beyit: Ey şafā cāmın çeken ğayrıla yād it Rūhīyi/ Kim anuñ hūn-ı cigerdür içdüĝi sensüz müdām D.

30.Gazel Nesre Çeviri

1. Ey gönül! O hoş salınan selvi (sevgili) seni gözden saldığı için gözünün ucuyla bile (sana) selam vermez.
2. Ey sevgili! Sen gel, âşıklara insaf eyle o misk renkli (kokulu) benin gümüş tenin üstünde çok yaralar açmasın.
3. Bir güzellik şâhına esir oldum ki Yûsuf, âlemin güzeli gözyaşını görseydi zevkten köle olurdu.
4. Ey leventlerin şahı sevgilim! Bağrıma (kılıcınla) vur, onu (kılıcının yarasını) canım gibi saklayayım. Sinem (senin) keskin kılıcına altın kılıf olsun.
5. Ey sevgili! Ayrılık gecesinde, (senin) dudağının hasretiyle sürekli inleyen Rûhî'nin içtiği şarap (kendi) ciğèrinin kanıdır; merhamet et.

31.⁴⁰

fa'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dehrde her bī-ser ü bī-pāda ğam dārāda ğam
Bir 'aceb 'ālemdēyüz ednāda ğam a'lāda ğam
2. Yārdan 'āşık melül aġyār 'āşıkdan helāk
İktizā-yı 'aşq-ile a'lāda ğam ednāda ğam
3. Hı āh Hızr u hı āh Mecnūn hep esīr-i derd-i 'ışk
Böyle gelmişdür gider ihyāda ğam mevtāda ğam
4. Bunda meyden bī-naşīb anda riyāsından hacīl
Zāhid-i nādān çeker dünyāda ğam 'uqbāda ğam
5. Vaşldan efkār-ı hicr ü hicr hod 'ayn-ı şevāb
'Āşık-ı bī-dil çeker 'usrāda ğam yüsrāda ğam
6. Hālünje dil-dāde encüm çeşmünje nergis esīr
Hep çekerler miḥneti a'māda ğam bīnāda ğam
7. Ol dü-çeşm-i sāhir u ol iki lā'l-i nābdan
Ger şorarsan **Rūḥiyā** 'İsāda ğam Mūsāda ğam

⁴⁰ 188a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.813, G.771.

1a 1b 2b 3b 4b 5b 6b 7b redif olan ğam: hem D.

5a vaşldan: vaşlda D.; 'ayn-ı şevāb: 'ayn-ı 'azāb D.

6b miḥneti a'māda ğam bīnāda ğam: miḥnetün bīnāda ğam a'māda hem D.

7a la'l-i nābdan: la'l-i bābdan M.; 7b Ger: Ki D.

31. Gazel Nesre Çeviri

1. Bu dünyada çulsuz fakir de gamlıdır, zengin de gamlı. En dipte de en yüksekte de gam olan acaip bir alemdeyiz.
2. Âşık yar yüzünden üzgün, rakip âşık tarafından helak olmuş. Aşkın gereğince yüksekte (yüce mizaca sahip olan âşıkta) ve alçakta (alçak bir mizaca sahip olan rakipte) da gam vardır.
3. İster Hızır ister Mecnun hep aşk derdinin esirleridir. Canlıda ve ölüde hep gam vardır, bu böyle gelmiştir böyle gider.
4. Cahil olan zahit burada şaraptan nasipsiz, öteki tarafta da gösteriş yaptığı için utanç içindedir. (Dolayısıyla) hem bu dünyada gam çeker hem de ahirette.
5. (Aşık sevgiliye) kavuştuğu zaman ayrılacağına efkarına (kapılır), ayrılık ise sevabın ta kendisidir. (Böylece) yüreksiz âşık zorlukta da kolaylıkta da gamlıdır.
6. (Sevgilinin) tavrına yıldızlar gönül vermiş ve (onun) gözlerine nergis esir olmuş. Acıyı herkes çeker: Görende de görmeyende de gam vardır.
7. Ey Rûhî! O büyülü iki gözden ve berrak şarap gibi o iki dudaktan sorarsan eğer İsa da gamlı Mûsa da gamlıdır.

32.⁴¹

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. 'Aceb mi pür-nem olursa benüm bu çeşm-i giryānum
Ki bensiz Ka'beye gitdi benüm ol mäh-ı tábānum
2. Sefer kıldı o mähum ben ceres-vār inledüm gamdan
Çekildi kâfile gibi yanınca āh u efgānum
3. Dil-ārāmım gidüp hergiz dil ārām eylemez oldı
Şafā kalmadı bende merve haqqı çıkdı cānum
4. Zihî ṭālī' ki hācılar dağı hac etmeden varup
Gördiler nūrı her laḫza senüñ yanuñda sulṭānum
5. 'Aceb mi göklere irse fiğān u nāleñ ey **Rūhī**
Ki ben mūrı dil-efkārı koyup gitdi Süleymānum

⁴¹ 188a -D.

32. Gazel Nesre Çeviri

1. Benim parlak Ay'ım bensiz Kabe'ye gitmişken bu ağlayan gözlerimin hep nemli olmasına şaşılır mı?
2. O Ay yüzlü sevgilim sefer edince ben (onun ayrılığının derdi ile) çan gibi inlemeye (başladım). Feryat figanım da (inlememim) yanına kabile gibi dizildi.
3. Sevgilim gidince gönlüm rahatlık bulmadı. Merve hakkı için canım çıktı ve bende safa kalmadı.
4. Sultanım ne güzel talih ki hacılar dahi hac etmeden gidip her an senin yanında nuru gördüler.
5. Ey Rûhî! Feryat ve figanın göklere ulaşsa buna şaşılır mı? Çünkü Süleyman'ım (sevgilim) benim gibi gönlü yaralı karıncayı bırakıp gitti.

33.⁴²

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Uçar evc-i ruḥuḅda bir hümādur çeşm-i giryānum
Kanatlardur iki cānibde şaf şaf aḅa müjgānum
2. Benem ol bülbül-i şūrīde kim diḅmez gözüm yaşı
Dehānuḅ ḡonca la'lüḅ ḡül cemālüḅ hem ḡülistānum
3. Libāsum eşk-i ḡülgūnumla oldı şanmaḅuz ḡülgūn
Tutuşdı şu'le-yi nār-ı ḡamuḅla cism-i sūzānum
4. Ruḅ-ı rengīnūḅ üzre görmeyenler zülf-i pür-çīnūḅ
Ne bilsünler ne yüzden olduḅı ḅāl-i perīşānum
5. Lebin aḅzından almışken teraḅḅum eyleyüp şundı
Bi-ḅamdi'llāḅ yine yerine geldi **Rūḅiyā** cānum

⁴² 188b [Rūḅī]. C. Ak. Dīvān s.823, G.782.

2b cemālüḅ hem: cemāludur D.

3a Libāsum eşk-i ḡülgūnumla oldı: Libās-ı eşk-i pür-ḅūnumla oldum D.

4b olduḅı: olduḅın D.

5a aḅzından: aḅzumdan D.

33. Gazel Nesre Çeviri

1. Ağlayan gözüm yanağının doruğunda bir hüma kuşudur ki uçar.
Kırpıklarım ona iki tarafta saf saf olmuş kanatlardır.
2. Ey sevgili! (Senin) ağzın gonca, dudağın gül, gül yüzün de gül bahçemdir. Bu gül bahçesinde gözünün yaşı dinmeyen o perişan bülbül benim.
3. Elbisem gül renkli gözyaşımla gül renkli oldu sanmayınız. Gam ateşinin ışığıyla yanan cismim tutuştu.
4. Ey sevgili! Kıvrımlarla dolu saçını, güzel yanağının üzerinde görmeyenler benim perişan halimin sebebinin bilmezler.
5. Ey Rûhî! Dudağını ağzından almışken rahm ederek sundu. Elhamdülillah (sevgili benimle konuştuğu için) yine canım yerine geldi.

34.⁴³

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Yanar şevk-i ruhuñla nār-ı hıcre cānum İbrāhīm
Vişālün 'ıydınuñ kurbānyam sulţānum İbrāhīm
2. Dili āşüfte-hāl iden senün ğonca-dehānuñdur
Açılmış bağ-ı hüsn içre gül-i ħandānum İbrāhīm
3. Eritdi şem'-i cānı azar azar āteş-i firķat
Beni yanmağ-ile şanma uşanam cānum İbrāhīm
4. Perī-şüretlerün deyr-i cihānda revnaķın bozduñ
Ĥalīl-i büt-şikensin āfet-i devrānum İbrāhīm
5. Ķadi mevzūn özi merdüm yüzi gül kāküli sünbül
Perī-peykerler içre şāh-ı 'ālī-şānum İbrāhīm
6. Şafā bulur řavāf itdükde küyuñ Ka'besin **Rūhī**
Vişālün ĥacc-ı ekberdür meh-i tābānum İbrāhīm

⁴³ 188b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.855-856, G.829.

4a revnaķın bozduñ: ĥaddi yoķdur līk D.

6b ĥacc-ı ekberdür: ĥacc-ı ekber sen D.

34. Gazel Nesre Çeviri

1. Sultanım İbrahim! Ayrılık ateşinde yanağının arzusuyla canım yanar. (Ben) sana kavuşma bayramının kurbanıyım.
2. Güzellik bağının içinde açılmış neşeli gülüm İbrahim! (Benim) gönlümü perişân eden senin goncaya benzer ağzındır.
3. Canım İbrahim! Ayrılık ateşi canımın mumunu azar azar eritti. Ben yanmakla usanırım sanma.
4. Dünya güzeli İbrahim! Putları kıran Halil, (sen) peri yüzlü güzellerin bu dünyada güzelliğini bozdun.
5. Boyu düzgün, kendisi (adam gibi) adam, yüzü gül, perçemi sümbül peri yüzler içinde en şanlı sultanım İbrahim!
6. Ey benim parlak Ay'ım İbrahim! Rûhî, senin sokağının Kâbe'sini tavaf ettikçe safa bulur. Zira sana kavuşmak Hac'dır.

35.⁴⁴

müfte'ülün müfte'ülün fâ'ilün

Serî' - + + - / - + + - / - + -

1. Keşret-i ğamdan niçe bir izdiḥām
Gelse bahār olsa gönül şād-kām
2. Giçse ḥamel burcına şāh-ı nücüm
Alsa felekden dil-i zār intikām
3. Şalmaya ğam tā ki ayağdan beni
Elde gerek cām-ı mey-i lāle-ḥām
4. Bād-ı bahār esdi dem-i 'ıyşdur
İşte sen ey kalb-ı ḥazīn işte cām
5. Pendi nedür zāhid-i dūn-himmetün
Bāde şūn ey sāķi-yi 'ālim-maķām
6. Bülbül-i güyendelerün gül gibi
Gülşenimüz ravza-yi dāru's-selām
7. Yoķ sözimiz üstine söz **Rūḥiyā**
"eş-Şu'arāu ümerā'ü'l-kirām"

⁴⁴ 188b [Rūḥi]. C. Ak. Dīvān s.836-837, G.804.

4a dem-i 'ıyşdur: dem-i 'aşkdur D.

5b sāķi-yi 'ālim-maķām: sāķi-i 'ālī-maķām D.

6a güyendelerün: güyendelerüz D.

Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

6. Oldı dil-ārāmımız āgyāra rām/Yārsuz oldı bize şoḥbet ḥarām

35.Gazel Nesre Çeviri

1. Gamin çokluğundan daha ne kadar izdiham olacak. Bahar gelse de gönül sevinçli olsa.
2. Yıldızların şâhı koç burcuna geçse de inleyen gönül felekten intikam alsın.
3. Gam beni (elden) ayaktan salmaması için elde olgunlaşmamış lale şarabının kadehi gerek.
4. Bahar rüzgârı esti, eğlence zamanıdır. Ey hüznü kalp! İşte sen işte kadeh.
5. Yardıma yanaşmayan bir zâhidin nasihatinden ne fayda. Ey âlim mertebesindeki sâki, şarap sun!
6. Şarkı söyleyen bülbüllerin gül gibi. Gül bahçemiz cennettir.
7. Ey Rûhî! Sözüme üstüne söz yoktur. Çünkü "*Şairler soylu kimselerin önderleridir.*"

36.⁴⁵

mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Eyler hedef-i nāvek-i miḥnet beni eyyām
Destümde siper olmasa cām-ı mey-i gül-fām
2. Mey şun içelüm nuḳl gerekmez bize şūfī
Yāruḡ deheni biste yeter gözleri bādām
3. Meh-rūlaruḡ iḳdāmına yüz sürmeden özge
Şanmaḡ idevüz dünyede bir nesneye iḳdām
4. Zülfin daḡıdup seyrimüze māni' olursın
Ey bād-ı şabā şubḡımızı sensin iden şām
5. 'Anber saçına el uzadursa nola aḡyār
Nā-puḡte olanlarda olur hep ṭama'-ı ḡām
6. Gūyāluḡı biḡhūde degül **Rūḡī**-yi zāruḡ
Cānā yine aḡvālin ider şī'r-ile i'lām

⁴⁵ 188b-188a [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.844-845, G.815.

2a şūfī: sāḡī D.

4a daḡıdup: ṭaḡıdup D.; 4b şubḡımızı sensin iden şām: sensin iden şubḡımız şām D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

3. Kes sevdüḡüḡüḡü sīne-i bī-kīne-i nāmın
'Älemde idem dirseḡ eger sen daḡı bir nām

36. Gazel Nesre Çeviri

1. Elimde gül renkli şarap (bana) siper olmasa zaman beni elem oklarının hedefi eyler.
2. Ey sufi! Bize (sadece) şarap sun. Yârin ağzı piste gözleri bâdem olduğu için (bize) meze gerekmez.
3. Dünyada Ay yüzlü sevgilinin ikdâmına (ayağına) yüz sürmekten başka bir nesne için (eylem için) çaba göstereceğimizi zannetme.
4. Ey sabah rüzgarı! Sevgilinin saçını dağıtarak onun (güzel cemalini) seyrine engel olursun. Böylece bizim sabahımızı akşam ediyorsun.
5. Rakip senin güzel kokulu saçına el uzatsa ne olur? Olmayacak istekleri hep pişmemiş (olgunlaşmamış) olanlarda olur.
6. Ey can! İnleyen Rûhî'nin söz söylemesi boşuna değil. Zira şair halini (sevgiliye) yine şiiriyle bildirir.

37.⁴⁶

fe'îlâtün mefâ'ilün fe'îlün

Cedîd + + - - / + - + - / + + -

1. Çeşm-i nem-nâkı hün-feşân idelüm
Der-i dildârı zer-nişân idelüm
2. 'Arz idüp yâra kanlu dâğımız
Mihrimüz gün gibi 'ayân idelüm
3. Niçe bir hâkdân-ı 'âlemde
Çürisün gamzemüz zebân idelüm
4. Tâ'ir-i evc-i burc-ı iqbâluz
Bâl açup 'azm-i âsitân idelüm
5. Çıkalum bu mekân-ı fâniden
Seyr-i iklîm-i lâ-mekân idelüm
6. Sâkiyâ câm şün ki cûşa gelüp
Keşf-i esrâr-ı "kün-fekân" idelüm
7. Giceler şubha dek şarâb içelüm
Encüm-i çarhı dîde-bân idelüm
8. Böyledür iktizâ-yı 'ışk-ı cemâl
Sen gül ey gönca biz figân idelüm
9. Bağrımız kim gamuñla kan oldı
Çeşme-yi çeşmden revân idelüm
10. Şu'arâyuz bizümle yâr ol kim
Seni biz yâr-ı nükte-dân idelüm
11. Mâliküz biz ki kuvvet-i tab'a
Feyz-i nuṭk-ile cism ü cân idelüm
12. Hâlet-i 'ışk-ile olup güyâ
Hased ehlini bî-zebân idelüm
13. Kalmadı şabra tākāt ey **Rūhî**
Niçe bir derdimüz nihân idelüm

⁴⁶ 188a [Rūhî]. C. Ak. Dīvân s.837-838, G.805.

3b zebân: ziyân D.

4b 'azm-i âsitân: 'azm-i âsumân D.

11b cism ü cân: cisme cân D.

13b derdimüz: derdilmüz D.

37. Gazel Nesre Çeviri

1. Nemli gözümüzden kanlar akıtalım, sevgilinin kapısını (kırmızı) altın ile işleme yapalım.
2. Yâre kanlı yaramızı arz ederek (ona olan) sevgimizi gün gibi âyân edelim.
3. Bu dünyada bakışlarımız daha ne kadar yıpransın? (Biraz da) konuşalım.
4. (Biz) saadet burcunun doruğundaki kuşuz. Kanat açarak (sevgilinin) eşiğine azmedelim.
5. Bu fâni mekandan çıkıp mekanı olmayan iklimi seyredelim.
6. Ey saki! Cûşa gelip şarap sun ki "Ol dedi ve oluverdi" sırrını keşfedelim
7. Geceler sabaha kadar şarap içelim. Dünyanın yıldızlarına gözcülük yapalım.
8. Ey gonca (sevgili)! Cemalinin güzelliği gereğince sen gül, biz feryat edelim.
9. Sevgilinin kederiyle ciğerimiz kan doldu. (Ciğerimize dolan) kanı göz pınarımızdan akıtalım.
10. Biz şairiz, bizimle yar ol ki seni nüktedan bir yâr yapalım.
11. Biz yaradılış gücüne sahibiz. Sözün (düşüncenin) feyzi ile cisme can veririz.
12. Aşk haliyle dile gelip kıskanç kimseleri dilsiz edelim.
13. Ey Rûhî! Sabra takat kalmadı. Daha ne kadar derdimizi gizleyelim?

38.⁴⁷

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Benem ol rind-i şeydā kim esīr-i miḥnet-i 'ıŝkam
Mürīd-i nā-murād-ı pīr-i pūr-keyfiyyet-i 'ıŝkam
2. Bilelden kendümi giçdüm cihānuḡ kıl u kālinden
Bu fānī bezmde mest-i mey-i pūr-ḫālet-i 'ıŝkam
3. Çeküp ol māsivādan meclis-i 'ışka ḳadem baŝdum
Şafā-yı ḫāṭırum var gül gibi hem-ŝoḫbet-i 'ıŝkam
4. 'Aceb mi eylesem dünyā vü mā-fīhāya istiḡnā
Bilürsin bende-yi ŝulṭān-ı 'ālī-himmet-i 'ıŝkam
5. Viŝālünḡ gencine irmek ulu devletdür ammā kim
Faḳīr iriŝmedüm ol devlete bī-devlet-i 'ıŝkam
6. Yerüm ḫāk olduḡı noḳŝān getirmez ḳadrüme **Rūḫī**
Şafā-yı ṭab^c-ile bir gevher-i zī-ḳıymet-i 'ıŝkam

⁴⁷ 188a-188b [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.820, G.777.

3a ol: el D.

6a ḳadrüme -M

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

6. Perīŝān eylese bu vaz^c-ı nā-hemvārı devrānuḡ
Ne bākum var benüm kim dāḫil-i cem'ıyyet-i 'aŝkam

38. Gazel Nesre Çeviri

1. O aşk derdinin esiri çılgın rind benim. Bütün nitelikleri tam olan aşk pirinin muradsız müridiyim.
2. Kendimi bildiğimden beri âlemin dedikodusundan geçtim. Bu fani mecliste aşk dolu haller şarabının sarhoşuyum.
3. O masivadan çekilerek aşk meclisine ayak bastım. Gönül huzurum vardır, tıpkı gül gibi aşkın arkadaşıyım.
4. Dünya ve içindeki her şeyden el çeksem buna şaşılır mı? Aşkın yüce ihsanının sultanın kölesiyim biliyorsun.
5. Kavuşmanın hazinesine erişmek (sevgiliye kavuşmak) yüce bir saadettir ama bu fakir, aşk bahtsız olduğu için o mutluluğa erişmedi.
6. Rûhî, (benim) yerimin toprak olması (senin) itibarına hâlel getirmez. Yaratılışımın (mizacımın) mutluluğu ile aşkın kıymetli cevheriyim.

39.⁴⁸

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Zikr idüp la'l-i lebin def^c-i hem ü ğam idelüm
Kanlu yaşlar dökөлüm bu gice bir dem idelüm
2. Ğam-ı 'ālem bizi terk eylemez ey sāķī-yi 'ışķ
Eyle bir luṭf ki terk-i ğam-ı 'ālem idelüm
3. Düşelüm bāde-yi gülgūna gelün ey dil ü cān
Zevķimüz arturalum ğuşşamuzı terk idelüm
4. Cehli ķo bezm-i cevānāna ayak baş şūfī
Pīrlükde seni gel bārī bir ādem idelüm
5. Müdde'inün aņup adın nidelüm ey **Rūhī**
Niresin medḥ idelüm yā nesini zemm idelüm

⁴⁸ 188b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.825, G.786.

1a la'l-i lebin def^c-i hem ü ğam: cām-ı lebin def^c-i ğam-ı vehm D.

2b terk-i ğam-ı 'ālem: def^c-i ğam-ı 'ālem D.

3b terk: kem D.

39.Gazel Nesre Çeviri

1. (Sevgilinin) lal renkli kırmızı dudağını zikredip keder ve gamı def edelim. Bu gece (sevgilinin dudağı renginde) kanlı yaşlar dökerek bir dem edelim
2. Ey aşk sâkisi! Alemin gamı bizi terk eylemez. Alemin gamını terk etmek için bir lütufta bulun (bize şarap sun).
3. Ey gönül ve can! Gelin (gül renkli şaraba düşelim) gül renkli şarabı içelim. Onu içip kederimizi terk ederek zevkimizi artıralım.
4. Ey sufi! Cahilliği bırak gençlerin meclisine ayak bas. Gel bari seni pirlikte adam edelim.
5. Ey Rûhî! İddiacının adını anarak ne yapalım? Nesini övelim ya nesini yerelim?

40.⁴⁹

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hâteminde la'l şanmaḡ ol meh-i nā-mihribān
‘Āşıkın ḡurbān iderken şıçramış bir ḡatre ḡan
2. Sīne-yi pür-sūzum üzre tāze tāze dāğlar
Micmer-i sūzānda yer yer ḡurş-ı ‘anberdür hemān
3. Sen mehi rām itmek ümmīdiyle ey şeh yoluḡa
ḡaylī dökildi şaçıldı eşk-i çeşm-i ḡün-feşān
4. Hāle ile meh degül ḡamzeḡ oḡından ḡavf idüp
Bir siper almuş ele altun göbeklü āsumān
5. Şanma **Rūḡī** rāh-ı ‘ışḡuḡda cihāndan ḡiçmeye
Ehl-i ‘ışḡa bir hūner midür meḡer terk-i cihān

⁴⁹ 188b [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.857-858, G.833.

1a nā-mihribān: nā-mihribānuḡ D.

4a ḡamzeḡ: āhum D.

5a rāh-ı ‘ışḡuḡda: rāh-ı ‘ışḡda M.

40. Gazel Nesre Çeviri

1. O şefkatsiz (ay yüzlü) sevgilinin yüzüğündeki taş, kırmızı renkli sanmayın. Âşığı kurban ederken (ona) bir damla kan sıçramış.
2. Çok ıztıraplı (ateşli) sinemin üzerindeki taze taze yaralar, yanıcı buhurdandaki yer yer kokulu tanelerdir.
3. Ey şah! Sevgiliye boyun eğdirmek ümidiyle (onun) yoluna bir hayli kanlı gözyaşları döküldü.
4. O görünen hale ile Ay değil. Altın ile süslenmiş gökyüzü (sevgilinin) yan bakışının okundan korktuğu için ele bir siper (kalkan) almış.
5. (Ey sevgili) Rûhî'nin (senin) aşkının yolunda cihandan göçmek istediğini sanma. Aşk ehli için cihanı terk etmek bir hüner değildir.

41.⁵⁰

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Senden ayruya düşerse dil ü cān an olsun
Bu cihān hūbları hep saa urbān olsun
2. Olmayan seyrüe āni' senü ey mihr-i münir
'Ömri oldukça esir-i am-ı hicrān olsun
3. Nie bir ayra vefā eylesesin ey kāfir
İimüz niceye dek nāle vü efān olsun
4. 'Ālemi ırdı o kāfir meded Allāh meded
Göline merametü al ki müselmān olsun
5. Kim açar yolua cān virmeden ey rū-ı revān
Tek hemān **Rūi**-yi dil-asteye dermān olsun

⁵⁰ 2.188b [Rūi]. C. Ak. Dīvān s.880, G.872.

3a kāfir: ālim D.

5b dermān: fermān D.

41. Gazel Nesre Çeviri

1. Gönlüm ve ruhum senden ayrı düşerse kan olsun. Bu âlemin güzelleri hep sana kurban olsun.
2. Ey parlak Ay! Senin seyrine kanaat etmeyen (aşığın) ömrü var oldukça ayrılığının kederinin esiri olsun.
3. Ey kafir! Daha ne kadar başkalarına vefa eleyeceksin? Ne zamana kadar işimiz feryat ve figan olacak?
4. Medet Allah'ım medet! O kafir (sevgili) alemi yağmaladı. Müslüman olması için onun gönlüne merhamet ver.
5. Ey sevgili! Kimse (senin) yolunda canı terk etmeyi redetmez. Yeter ki (senin yolunda can vermek) gönül hastası Rûhî'ye derman olsun.

42.⁵¹

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemālün görmezüz yıllarla miḥnet-dīdeyüz senden
Vefāsuz yār imişsin sevdigüm rencīdeyüz senden
2. Şafāmuz var ruḥ-ı yār ile dirmiş dā'imā aḡyār
Dimezdi bulsayidi şāhum ol nādīde yüz senden
3. Ciger kan dīde giryān sīne sūzān cān u dil nālān
Biz ey Mecnūn ṭarīḳ-i 'ışḳda şūrīdeyüz senden
4. Nedür zen kim düşe serbāzlar 'ışḳıyla kühsāra
Yine ey kühken ma'nīde bir vādīdeyüz senden
5. Zemīni ḥūn-ı maẓlūmān-ile ṭutmuşsin anuḡcūn
Gelelden 'āleme ey dehr dāmen-çīdeyüz senden
6. Derd-i dildāra irgürdüḡ bizi luṭf itdün ey ṭālī'
Bi-ḥamdi'llāh bugün biz 'ālem-i 'ulvīdeyüz senden

⁵¹ 2.188b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.883-884, G.877.

1b sevdigüm: dostum D.

3a nālān: büryān D.; 3b biz: bizi M.

4b bir: biz D.

5b dehr: çarḡ D.

6a ey ṭālī' -M.; 6b bugün biz: bu günler D.

Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

6. Serāpā nūr-ı maḡzūz-ı feyz-i Rabbāniden ey şūfī
Gözü açıklara rüşen velī pūşīdeyüz senden
8. Koyup **Rūḥī** gibi bir nüktedānı ḡayra yār olduḡ
'Aceb teşḫīsi yok meh-pāresin rencīdeyüz senden

42. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgilim! Yıllardır cemaline hasret kaldığımız için senden zulüm görüyoruz. Vefasız yar olduğun için sana kırgınız.
2. Rakipler daima sevgilinin yanağıyla safamız var dermiş. Şahım, senden ilgi ve yakınlık görseydi (rakipler gibi safamız var) demezdi.
3. Ey Mecnun! Bizim ciğerimiz kan, gözümüz yaşlı, bağrımız yanık, canımız ve gönlümüz inler haldedir. Biz (bu halimizle) aşk yolunda senden daha efsun perişanız.
4. Yiğitlerin aşkıyla dağlara düştüğü kadın kimdir? Ey dağı delen âşık/Ferhat! Biz yine manada seninle aynı vadideyiz.
5. Ey zamane! Yeryüzünü mazlumların kanıyla tutmuşsun. Bu yüzdendir ki dünyaya geldiğimizden beri senden eteklerimizi topluyoruz.
6. Ey talih/alınyazısı! Sevgilimin derdini bize ulaştırdın, lütfettin. Elhamdülillah, bugün biz senin sayende yüce alemdeyiz.

43.⁵²

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Cemāl-i yāruñ eger görmeseñ tecellāsın
Maḳām-ı ıŝḳda Mūsā iseñ de a'māsın
2. Şafā-yı mülk-i beḳāya irem diyen 'ārif
Bu kār-hānede almaḳ gerek tesellāsın
3. Metā'-ı vaşldan olmuşdı Ḳays müstaḡnī
Ne yaña baḳsa görürdi cemāl-i Leylāsın
4. Şafā-yı ıŝḳa düşüp giçdi cümleden gön'lüm
Ğamuñla itmededür 'ālemün temāşāsın
5. Belā-yı firḳat-ile **Rūḫī** ḥāk olup gideyor
Zamānenüñ görüñ ehl-i dile ta'addāsın

⁵² 189a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.882, G.875.

1a görmeseñ: görmezseñ M.; 1b Mūsā: Mūsī D.

3a metā'-ı vaşldan: maḳām-ı vaşldan D.; 3b yaña: yana D.; görürdi: gördi D.

4b itmededür: itmedeyüz D.

43. Gazel Nesre Çeviri

1. Eğer sevgilinin cemalinin tecellisini görmezsen aşk makamında Hz. Musa olsan bile körsün.
2. Sonsuz mülk safasına erişeyim diyen arifin bu dünyada tesellisini alması gerek.
3. Kays kavuşma metasını doyasıya yaşamıştı, ne yana baksa Leyla'sının cemalini görürdü.
4. Gönlüm aşkın mutluluğunu tadınca her şeyden vazgeçti. Derde düşen gönlüm artık alemi senin eleminle temaşa etmektedir.
5. Rûhî, ayrılık belasıyla toprak olup gidiyor. Bu zamanenin gönül ehline ettiği zulmü görün.

44.⁵³

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsün
Çekenler nâm kaydın gelmesün lâ-kayd olan gelsün
2. Göñüller şaydına meydân-ı hüsne çıkmış ol âhû
Bu meydâna kemend-i zülf-i yâra şayd olan gelsün
3. Egerçi 'âmedür pîr-i muğānuñ himmeti ammâ
Virilmez ehl-i keyde feyz-i Hâkķ bî-keyd olan gelsün
4. Kadeh nüş olmayanlar rindler bezminde neylerler
Riyâ şıgmaz bu meclisde buña bî-şeyd olan gelsün
5. Bugün yoklarmış ol şeh zümre-yi 'uşşâkı ey **Rūhî**
Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsün

⁵³ 189a [Rūhî]. C. Ak. Dīvān s.856, G.831.

2a şaydına: şâldına D.

3a 'âmedür: 'âmdur D.

4b bî-şeyd: bî-keyd D.

5a 'uşşâkı: 'uşşâkın D.

44. Gazel Nesre Çeviri

1. Melamet (kınanma) ehlinin defteri açıldı, kaydolan gelsin.
Adının itibarını düşünen değil, lakayt olan (adının itibarını düşünmeyen) gelsin.
2. O ceylan gözlü sevgili, gönülleri avlamak için güzellik meydanına çıkmış. Sevgilinin saçının kıvrımına av olabilen bu meydana gelsin.
3. Kamil mürşidin himmeti halkadır ama Hakk'ın ihsanı cahil ehline verilmez, cahil olmayan gelsin.
4. Şarap içmeyenler rindler meclisinde neyle? Bu meclise gösteriş sığmaz, buna inananlar gelsin.
5. Ey Rûhî! O sultan bugün âşıklar zümresinde yoklarmış.
Melamet ehlinin defteri açıldı, kaydolan gelsin.

45.⁵⁴

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Baña dirsen ki yāri göricek yalvarı bilmezsın
Meger sen ey dil-i bī-çāre ol ğaddāri bilmezsın
2. Kuyı kázmağdadur dirsem raķīb arduçca baķmazsın
Daħi ey Yūsuf-ı şānī sen ol mekkārı bilmezsın
3. Koyup ruħsār-ı pākin buse istersin dehānından
Sen ey tıfl-ı dil-i bī-çāre yoğı varı bilmezsın
4. Ne mümkindür dehān-ı yār-ile baħş itmek ey tūṭī
Söze kādırsın ammā şīve-yi reftārı bilmezsın
5. Dutar her bir cefāğa sīnesin āh eylemez ammā
Göñüldeñ geçürür hep Rūḫī-yi şeydāyı bilmezsın

⁵⁴ 189a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.860, G.838.

4a tūṭī: şūfī D.; 4b şīve-yi reftārı: şīve-i güftārı D.

5a Dutar her bir cefāğa: Tutar tır-i cefāğa D.; 5b Rūḫī-yi şeydāyı: Rūḫī-i bīmārı D.
3. beyit -D.

45. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey çaresiz gönül! O acımasız sevgiliyi bilmiyormuş gibi bana “onu görünce yalvarmayı bilmiyorsun” dersin.
2. Ey Yusuf’a benzeyen! Rakip sana kuyu kazmaktadır desem de o hilekarı (sana neler yapacağını) bilmediğin için ardına bakmazsın.
3. Sen ey çaresiz gönül çocuğu! Varı yoğu bilmiyormuş gibi sevgilinin güzel (kusursuz) yanağından değil de ağzından öpücük istersin.
4. Ey tuti kuşu! Sevgilinin ağzı ile (bahsetmek) konuşmak (onu taklit etmek) mümkün değil. Sen ey tuti! Söze kadirsin ama sevgilinin yürüyüşünün işvesini bilmezsin.
5. Her bir cefana sine gerer, (diliyle) ah etmez ama (bunu) gönlünden geçirir. Sen bu çılgın Rûhî’yi bilmezsin.

46.⁵⁵

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Niçe bir atlıme hicrānuı ta'yīn idesin
Ĝayrı ŗād itmege mazā beni ğamĝīn idesin
2. Niçe bir ğamze-yi ğammāza virüp ruŗāt-ı nāz
Ĝāret-i memleket-i 'al u dil u dīn idesin
3. Ey hoŗ ol vat ki mestāne olup germ-i 'itāb
Geh am-ı kākūlüi geh aŗuı ĉīn idesin
4. Niçe bir ılmaĝa būlbūllerūi reng-pezīr
Aılup ĝayrılara nūkte-yi rengīn idesin
5. Riŗte-yi cānumı engūŗtūe ŗardum tā kim
Göricek riŗte-yi yād-ı dil-i miskīn idesin
6. Menem ol tūı-yi ĝūyā ki sezā-vārem eger
Günde bi kez dehen-i telūmi ŗīrīn idesin
7. Eyleyüp tecrūbe bir bir suan-ı aĝyārı
Dostum bir ĝün ola **Rūi**ye taŗsīn idesin

⁵⁵ 189a [Rūī]. C. Ak. Dīvān s.889, G.885.

1b itmege: itmekle D.

3a ol -M.; germ-i 'itāb: germ-i 'inān D.; 3b am-ı kākūlüi: aŗm-ı kākūlüi M.

5a tā: ola D.

6a menem: benem D.; sezā-vārem: hūner-āvārem D.; 6b telūmi: talumu D.

46. Gazel Nesre Çeviri

1. Beni öldürmek için ayrılığını daha ne kadar tayin edeceksin?
Başkalarını mutlu, beni sadece gamlı edesin.
2. Laf taşıyan bakışına daha ne kadar naz iznini vererek akıl,
gönül ve din memleketini yağmalayacaksın?
3. Azarlamanın hararetiyle sarhoş olup kah eğik perçeminini kah
da kaşlarını doğrulttuğun zamanlar ne de güzeldir.
4. Daha ne kadar bülbüllerini reng-pezir kılmaya, rakiplere açılıp
hoş nükteler edesin?
5. Aciz gönlümün ipini görünce hatırlayasın diye can ipimi
parmağına sardım.
6. Sen günde bin kez (benim) acı ağzımı tatlı edesin diye tuti gibi
o şakiyan kuş benim.
7. Dostum, rakiplerin sözünü bir bir tecrübe ederek bir gün de
(sen) o Rûhî'yi övesin.

47.⁵⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i diller ārzū-yı vaşl ider ol māhdan
İltifāt umsa 'acep olmaz gedālar şāhdan
2. Öldürür āhir beni derdün çarīk-i 'ışkda
Şimdi mi çekdi belāyı reh-i rüyı hem-rāhdan
3. İtme bār-ı hicr-ile 'āşıkıların çaddin kemān
İhtirāz it dostum peykān-ı tır-i āhdan
4. Būse virmek leblerinden bizden itmek cān tufeyl
Nerd-i 'ışkı oynaruz cānān ile dil-ḥ āhdan
5. Umaruz bir gün ola vaşluḡ müyesser **Rūhiye**
Dostum dā'im temennāmuz budur Allāhdan

⁵⁶ 189b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.868, G.851.

2b belāyı reh-i rüyı hem-rāhdan: cefāyı rāhber hem-cāhdan D.

47. Gazel Nesre Çeviri

1. Kölelerin şahtan iltifat ummasına şaşılmadığı gibi gönül ehli olanlar da o ay gibi güzel sevgiliye kavuşmayı diler.
2. Ey sevgili! Sonunda senin derdin beni aşk yolunda öldürür.
Yolcu yoldaşından (bir tek) şimdi mi bela çekti?
3. Ayrılık eziyetiyle âşıkların boyunu keman (boynu eğik) etme.
Dostum (o mahzun olanların) ah okunun temreninden sakın.
4. (Onun yapacağı) dudaklarından öpücük vermesi, bizim yapacağımız da canımızı (bu öpücüğe) asalak etmektir. Gönül istediği gibi sevgiliyle aşk tavlansı oynarız.
5. Dostum, umarız bir gün Rûhî'ye (sana) kavuşmak nasip olur.
Daima Allah'tan temennimiz budur.

48.⁵⁷

mef'ülü mefā'îlün mef'ülü mefā'îlün

Hezec - - + / + - - - / - - + / + - - -

1. Cām-ı ğamuṛı tenhā inşāf mı cān çeksün
Aġyāra da şun ol daḥı niçe zamān çeksün
2. Cānın şaķınan şanma cānāna ire ey dil
Sūd isteyen üftāde bu yolda ziyān çeksün
3. Aġyārı ğam-ı la'lüñ eñ sonra helāk eyler
Sen yār-ile sāġar çek aġyārı ķo cān çeksün
4. Hep şüret-i bī-cāndur çekdükleri naķķaşuñ
Ķaddüñ gibi ķādirse bir serv-i revān çeksün
5. Düşdük meded ayakdan raḥm eyleyicek yerdür
Ol şāhsuvāre deyüñ bir laḥza 'inān çeksün
6. Görmüş ki ķabül itmez hicrān elemin aġyār
Ben ḥasteyi yād [idüp] dimiş ki fulān çeksün
7. Ger çekmemek istersen acısını ey **Rūḥī**
Sīneñdeki peykānı ol ķaşı kemān çeksün

⁵⁷ 189b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.887, G.882.

1b daḥı: da bir D.

3a ğam-ı la'lüñ: ğamı la'li D.

5a yerdür: demdür D.

5b şāhsuvāre: şāhvāre D.

6b idüp: eyleyüp M.

7a istersen: istersen D.

48. Gazel Nesre Çeviri

1. Gam şarabını yalnız aşğın içmesi insaf mı? Rakibe de sun o dahi nice zaman gam şarabını içsin.
2. Ey gönül! Canını sakınan kişi, sevgiliye erişir sanma! Bu yolda fayda isteyen aşık zarara uğramalı.
3. (Sevgilinin) dudağının gamı (gam şarabı) rakibi sonunda helak eyler. Sen şarabı sevgiliyle iç bırak rakibi can çekişsin.
4. Ey sevgili! Nakkaşın nakş ettikleri hep cansız surettir. Nakş edebiliyorlarsa senin boyun gibi salınan bir selvi nakş etsinler.
5. Düştük ayaktan medet! Merhamet edecek zamandır. O şehsüvara söyleyin bir anlık dahi olsa dizginini çeksin.
6. Sevgili, ayrılık derdini rakibin çekemeyeciğini gördüğü için ben hastayı hatırlayıp "Ayrılık gamını filankes çeksin" demiş.
7. Ey Rûhî! Eğer aşk acısını çekmek istemiyorsan o kaşı keman (sevgili) sinendeki temreni çeksin.

49.⁵⁸

fe'ılātün mefā'ilün fe'ilün

Cedīd + + - - / + - - - / + + -

1. Sākiyā bezmiñüz müdām olsun
Bāde sensüz bize Һarām olsun
2. Bāğ-ı Һüsn içre eyleyen reftār
Her dem ol serv-i Һoş-Һırām olsun
3. 'Andelīb-i dili şikār itdi
Kākül-i yār müstedām olsun
4. Bir du'ā eyle didüm ağyāre
Didi rām olduğum Һarām olsun
5. **Rūḫiyā** bezme gel 'araḫ nūş it
'Iyş u nūşuñ 'ale'd-devām olsun

⁵⁸ 189b [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.896, G.896.
3a dili: dil M.; 3b yār -M.

49. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey saki meclisimiz daim olsun. Şarap sensiz bize haram olsun.
2. Sevgili daima güzellik bağının içinde yürüyüş etsin.
3. (Sevgilinin saçı) gönül bülbülünü avladı. Sevgilinin perçemi daim olsun.
4. Rakibe "Bir dua et" dedim. "Ettiğim itaat haram olsun" dedi.
5. Ey Rûhî! Meclise gel, sarhoş ol. Yemen içmen daim olsun.

50.⁵⁹

mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Eşkūñ gibi ey dil o yerūñ hāk-ı der olsun
Ol eşm-i siyehden saa tek bir nazār olsun
2. Meydān-ı vefāda atı bī-bāk gezersin
Şabr eyle gönül hayl-i belāya haber olsun
3. Cān virme didüm 'ışa virüp oldu dil-efkār
Söz dutmaduğıyçün oya bundan beter olsun
4. Gözyaşı mey-i nāb cigerūñ başı kebāb
'Uşşāk arasında yemeler içmeler olsun
5. **Rūhī** yime ğam hāk-ı reh oldıysa mekānuñ
Tek sözlerūñe başları üstinde yer olsun

⁵⁹ 189b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.867, G.849.

4a mey-i nāb cigerūñ başı kebāb: mey-i nābı ciger başı kebābı D.

5b başları: başlar D.

50. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey gönül! Gözyaşın gibi (senin) mekanın da bırak (sevgilinin) eşiğinin toprağı olsun. O siyah gözlüden sana tek bir bakış olsun.
2. Gönül, vefa meydanında korkup çekinmeden gezersin. Bela zümresine sabret (herkes) haberdar olsun.
3. Gönle "Aşka düşüp can verme" dedikçe (o) aşka düşüp belaya düçar oldu. Söz tutmadığı için bırak bundan da beter olsun!
4. (Aşıkların) gözyaşı halis şarap, ciğerinin başı kebaptır. Aşıklar arasında yemeler içmeler olsun.
5. Rûhî, mekanın onun yolunun toprağı olduysa gam yeme. Yeter ki senin sözlerine başları üstünde yer olsun.

51.⁶⁰

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ol çeşm-i fitne-sāza olaldan qarīn kırān
Bulmaz belādan olmağa kimse emīn emān
2. İrdi zamān-ı 'ıyd u şalā oldı 'āleme
Böyle zamānda bādeye itmek yemīn yemān
3. Gül-ruḥlar-ile 'ālemi var bāğ-ı 'ālemün
Bulmaz bihişt olursa şeref bī-mekīn mekān
4. Ol māh firqatinde ne yirde ne gökdeyin
Necm-i sirişküm-ile pür oldı zemīn zemān
5. İki cihāndan el çek eger ehl-i Ḥaḥḥ iseñ
Ehl-i Ḥaḥa ḥarāmdur ey dil hemīn hemān
6. **Rūḥī** bedīhī söyledi bu şī'r-i dil-keşi
İsterdi gerçi söylemege bir zemīn zemān

⁶⁰ 190a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.873, G.860.

2a 'āleme: 'ışrete D.

4b Necm-i sirişküm-ile pür: Necm-i sirişkümle bir D.

6b İsterdi gerçi söylemege: İster egerçi dinmesine D.

Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

4. Gögsin gererdi 'aşkda Mecnün 'aceb midür
Tīr-i belāya olsa o şahrā-nişīn nişān
5. Ağlañ beni ki katlüme çarḥ-ı sitīze-kār
Kurmuş қаzāyile meh-i nevdem kemīn kemān

51. Gazel Nesre Çeviri

1. O fitne çıkaran gözün çevresine yakın olduklarından beri kimse beladan kurtulmadı.
2. Bayram geldi yetişti ve salâlar okundu. Böyle bir zamanda şaraba yemin etmek kötüdür.
3. Dünya bağının gül yanaklılar ile eğlencesi var. Meskunları olmayan bir mekan şeref sayılırsa Cennet olmaz.
4. O ay yüzlü sevgilinin ayrılığından dolayı ne yerde ne gökteyim. Zamanın yeryüzü gözyaşı yıldızıyla doldu taşıtı.
5. Ey gönül! Hak ehli isen iki dünyadan hemen el çek. Zira hak ehlinin dünyaya meyletmesi haramdır.
6. Rûhî, bu gönlü bağlayan şiiri çok açık söyledi. Gerçi söylemeye bir yer ve zaman isterdi.

52.⁶¹

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Niçe bir neş'e-yi şahbā-ile kalkar düşesin
Cehd kıl cehd ki fazl-ı Hâkka mazhar düşesin
2. Reng-i rû hâşıl ider diyü meye aldanma
Her işi itme habībüm ki şonı ter düşesin
3. Ne şafādur mey içüp açıla gül gül dildār
Hâlet 'ışk-ile sen pâyına ağlar düşesin
4. Yok nihāyet elem-i dehre hemān çāre odur
Varasın kûşe-yi meyhāneye ebter düşesin
5. Yār haţtıyla nihān eyledi çāh-ı zeķanın
Nitsün ey **Rūhī**-yi şeydā seni korķar düşesin

⁶¹ 190a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.879, G.870.

1a neş'e: neşve D.; 1b fazl-ı Hâkka: feyz-i Hâkka

2b Her işi: Bu işi D.; itme -M.

5a çāh-ı zeķanın: çāh-ı zeķan M.

52. Gazel Nesre Çeviri

1. Şarap neşesiyle daha ne kadar düşüp kalkacaksın? Hakk'ın cömertliğine mazhar olmak için çalış çaba göster.
2. Ey sevgilim! Yüzünün rengini ortaya çıkarır diye şaraba aldanma. Sonunda terlememek (sonunda pişman olmamak) için her işi yapma.
3. Gönül bağlayan sevgili, şarap içerek gül gibi açılma ne kadar da güzel olur? (Onun) aşkının keyfiyetiyle sen ayağına düşer ağlarsın.
4. Dünya kederinin sonu yoktur. Ancak Çare meyhane sokağına vararak noksan kalmaktadır.
5. Ey divane Rûhî! Sen korkup düşmeyesin diye sevgilinin ayva tüyleriyle çene çukurunu saklamaktan başka çaresi kalmadı.

53.⁶²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nüktedānsın ney-cevānsın hūbsın mergūbsın
Her ne deñlü cevr idersen eyle kim maħbūbsın
2. Gösterürsin meskenet aġyāra bilmezler ki sen
‘Ālemüñ fettānı bir şūh-ı cihān-āşūbsın
3. İltifātuñ kesme bizden kim ʔarīḳ-i ‘ışḳda
Ṭālibüz biz saña şāhum sen bize maṭlūbsın
4. Ṭıfldur o ġonca-yi ter vechi var ḳılsa hicāb
Ey dil-i şūrīde bilsem sen neden maħcūbsın
5. Ağlamak ‘uşşāk içündür **Rūḫiyā** ḳan ağla kim
Yūsufından ayru düşmiş sen de bir Yaḳūbsın

⁶² 190a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.881, G.873.

2a aġyāra: ‘uşşāḳa D.

53. Gazel Nesre Çeviri

1. Nüktelisin, delikanlısın, güzelsin, arzu edilensin. Sevdiğim olduğu için her ne kadar eziyet edersen et (makbuldür).
2. Ey sevgili! Sen bu alemde gönül çelen dünyayı karıştıran bir güzelsin. Rakibin karşısında acizlik ettiğin için fettan olduğunu bilmezler.
3. Şahım, aşk yolunda iltifatını bizden eksik etme. Biz sana talibiz, sen bizim için talep edilensin.
4. Ey perişan gönül! O taze gonca, çocuk olduğundan dolayı utanmak için bir sebebi var. Peki sen neden mahcupsun?
5. Ey Rûhî! Ağlamak aşıklar içindir. Sen de Yusuf'undan ayrı düşmüş bir Yakup olduğun için kan ağla.

54.⁶³

fe'îlâtün mefâ'ilün fe'îlün

Cedîd + + - - / + - + - / + + -

1. Ten-i zârûm ğubâr iden sensin
Hep beni hâksâr iden sensin
2. Çâk çâk eyleyüp dil-i zârı
Râzumı âşikâr iden sensin
3. Düşürüp dâm-ı zülfüğe nâgâh
Murğ-ı cânı şikâr iden sensin
4. İhtiyârumla eylesem feryâd
Beni bî-iẖtiyâr iden sensin
5. Bu ne ıgmâz-ı 'ayndur ey zâlim
Rûhiyi dil-fikâr iden sensin

⁶³ 190a [Rûhî]. C. Ak. Dîvân s.878, G.869.

3b iden: idem M.

5a Bu ne ıgmâz-ı 'ayndur: Ne bu ıgmâz-ı 'ayn D.

54. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Zayıf vücudumu yok eden, hep beni toz toprak içinde bırakan sensin.
2. Ey sevgili! İnleyen gönlümü paramparça ederek sırrımı aşık eden sensin.
3. Ey sevgil! (Aşığ) saçının tuzağına ansızın düşürüp can kuşunu avlayan sensin.
4. Kendi irademle feryat etsem beni iradesiz bırakan sensin.
5. Ey zalim! Bu nasıl bir görmezden gelmedir. Zira Rûhî'yi gönlü yaralı eden sensin.

55.⁶⁴

mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün
Muzāri '- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Alduñ vefā haberlerin ey dil habībden
Ölmezsün intikāmuñ alursın raķībden
2. Ey feyz-i 'ışka rāğīb olan şahn-ı bāğa gel
Kıl kesb-i hāl zemzeme-yi 'andelībden
3. Haml itme küfre cāmi'e mestāne geldüğüm
Esrār-ı 'ışkı şormağa geldüm haķībden
4. Geh eşk-i al u geh ruḥ-ı zerdünden ağlama
Bīmār-ı 'ışka çāre yok el çek ṭabībden
5. Şimdengirü meger ki sefer ihtiyār idem
İş giçdi yoḥsa vādī-yi şabr u şekībden
6. Biz **Rūḥiyā** ğarīb-i diyār-ı maḥabbetüz
Bir yerdeyüz ki nefret iderler ğarībden

⁶⁴ 190b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.869, G.854.
6a diyār-ı maḥabbetüz: diyār-ı Mecnūnuz M.

55. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey gönül! Sevdiğinden vefâ haberlerini aldın ya artık sana ölüm yok, rakipten intikamını alırsın.
2. Ey aşkın nimetlerine istekli olan! Bülbülün nağmesiyle kesb-i hâl kılmak için bahçeye gel.
3. Camiye sarhoş halde gelmemi küfre yorma. Hatipten aşkın sırrını sormaya geldim.
4. Kah kırmızı gözyaşı kah sararmış yanağından ağlama. Aşk hastalığına çare yok, tabipten el çek.
5. Sabrım ve tahammülüm kalmadığı için bundan sonra seyahati seçmem gerek.
6. Ey Rûhî! Biz aşk ülkesinin garibiyiz. Garipten nefret edilen yerde (aşkın diyarındayız).

56.⁶⁵

mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Rencide olur ağladuğumçün siteminden
Ammā haberi yok dil-i zāruñ eleminden
2. Geldi öz ayağ-ile bugün meclise dildār
El virdi şafā haylī dem itdük kademinden
3. Da'vā-yı maḥabbetde degül her kişi şādık
Zevk eyle eger 'aşık iseñ derd ü ğamından
4. Kimlerle 'aceb hem kadeḥ oldı gice ol māh
Bir çäre olaydı haber almağa feminden
5. **Rūhī**-ile demlerdi ki söyleşmez idi yār
Açıldı bugün bir iki söğdi kereminden

⁶⁵ 190b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.859, G.836.

2a Geldi öz ayağ-ile bugün meclise dildār: Geldi bu gice bezme ayağıle mey-i nāb D.

3b eger: görjül D.

4a hem kadeḥ oldı gice ol māh: hemdem olur gideceler ol māh D.

56. Gazel Nesre Çeviri

1. Sevgili, (onun) siteminden ağladığım için rencide olur. Ama ağlayan gönlün eleminden haberi yok.
2. Sevgili bugün kendi ayağı ile meclise geldi. Mutluluk yüzümüze güldü bugün, gelişinden hayli dem vurduk (konuştuk, eğlendik).
3. Muhabbet davasında her kişi sâdık değil. Eğer âşık isen (bu davanın) dert ve gamından zevk al.
4. O ay yüzlü sevgili, acaba gece kimlerle şarap içti? (Keşke) ağzından haber almanın bir yolu olsaydı.
5. Sevgili, Rûhî ile bir süredir konuşmuyordu. Nihayet bugün lutfedip (beni) bir iki kelime ile sövdü.

57.⁶⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şu'le-yi şem'-i şeb-efrüz üzre güyā ol duḥān
Bir siyah otaḡadur altuna tütulmuş hemān
2. Ḥüsnüñe mā'illenüp bir sūz ışıldatmış bu şeb
Şem'-i bezmün ser-fürü kılduḡı budur her zamān
3. Eşk-i çeşmüm üzredir āh-ı şerer-bārum bugün
Baş çıkarmış bahrdan bir ejder-i āteş-feşān
4. Nār-ı āhumdan mezārum üstine dikdüm 'alem
Ehl-i sūz olduḡuma 'ālemde ḡodum bir nişān
5. **Rūḥiyā** çarḡa çekilmiş āh-ı āteş-bārumuḡ
Ejder-i āteş-feşānıdur degüldür kehkeşān

⁶⁶ 190b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.861, G.840.

1a Şu'le-yi şem'-i şeb-efrüz: Şu'le-i şeb-i şem'-efrüz D.; 1b altuna tütulmuş: altunla dutmuşlar D.

2a bu şeb: gibi D.

3a: Eşk-i çeşmüm: Mevc-i eşküm D.; bugün: gören D.

57.Gazel Nesre Çeviri

1. Gece ışık saçan mumun üstünde o duman sanki altına tutulmuş bir siyah çadırıdır.
2. Bir ateş (sevgilinin) güzelliğine meylederek bu geceyi aydınlatmış. Daima (sevgilinin güzelliğine meyletmiş) meclisin mumuna baş eğdiren budur (sevgilinin güzelliğidir).
3. Kıvılcım yağdıran âhım bugün göz yaşım üzerindedir. Sanki ateş saçan bir ejder denizden başını çıkarmış.
4. Âhımın ateşinden mezarımın üstüne bir bayrak diktim. Ateş ehli olduğuma dair âlemde bir nişan koydum.
5. Ey Rûhî! Ateş yağdıran âhım göğe çekilmiştir. (Gökyüzünde görüneni) samanyolu yıldızı sanma o ateş saçan (bir) ejderdir.

58.⁶⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Evvel izün tozını keḥḥāl peydā eylesün
Şonra varsun günde biḡ a'māyı bīnā eylesün
2. Çeşm-i mestün olmasun düşmen benümçün ḥalk-ile
Bir gönül yıkmaqla biḡ ḥāḡır tesellā eylesün
3. Āfitāb-1 evc-i 'izzetdür cemal-i enverün
Kā'ināti maḡhar-1 nūr-1 tecellā eylesün
4. Görmesün lāyık ki ḡayr a'lā vü ben ednā olam
Bir nazār kılsun beni a'lādan a'lā eylesün
5. Ḥalka la'lün gömesün ḥāmūşluk semtin revā
Bir şeker-ḡand ile biḡ ḡūḡı-yi ḡüyā eylesün
6. Tek hemān yer itmesün ḡalbinde yāruḡ müdde'ī
Reh-güzārında hezārān peydā eylesün
7. Def-i ḡayra **Rūḡiye** bir çāre kıl didüm didi
Çāre yok aḡa hemān varsun mudārā eylesün

⁶⁷ 190b [Rūḡi]. C. Ak. Dīvān s.885, G.880.

3a Āfitāb-1 evc-i 'izzetdür: Āfitāb-1 burc-1 'izzetdür D.

7b aḡa: ḡayra D.

58. Gazel Nesre Çeviri

1. Önce göz hekimi (sevgilinin) ayağının tozunu (ilaç olarak) meydana getirsin. Sonra varsın (o ilaçla) günde bir âmânın gözünü açsın.
2. Sarhoş gözün benim yüzümden halk ile düşman olmasın. Benim gönlümü yıkmakla bin gönlü teselli eylesin.
3. Ey sevgili! Senin nurlu yüzün izzet doruğunun güneşidir. (Bu Güneş) kâinatı teselli nuruna mazhar eylesin.
4. Sevgili, rakibi yüceltip beni alçaltmayı (bana) layık görmesin. Bir bakışıyla beni yüceden yüce eylesin.
5. Halka dudağın sessizlik semtini reva görmesin. Bir şeker gülüş ile bin papağanı konuşur eylesin.
6. Sevgilinin kalbinde rakip hemen yer etmesin. Onun yolunda binlerce aşık peyda olsun.
7. (Sevgiliye) rakipleri defetmek için Ruhi'ye bir çare kıl dedim. O, "Bir çaresi yok, hemen varsın (onlara) güleryüzlü davransın" dedi.

59.⁶⁸

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Öykinürse nola ruhsāruña ey ğonca-dehen
Bāğda haylice çābük geçinür berg-i semen
2. Gül iken dīde-yi 'uṣṣāka seni hār eyler
Ġāfil olma güzelüm haṭṭuña yüz virme ijen
3. Mūya dönmele tenüm şanma dönem 'ıṣkuñdan
Uyma a'dā sözine anı hayāl eyleme sen
4. Niçe şabr idelüm ey dost gel inşāf eyle
Nedür ol ince miyān u nedür ol sīm-beden
5. Bağrımız hūn oluben göñlimüz aldı gitdi
Rūhiyā neyleyelüm oldu olan gitdi giden

⁶⁸ 191a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.860, G.837.

1b çābük: nāzik D.

4a ince miyān: mūy-miyān D.

59. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey gonca ağız! Yasemen yaprağı, yanaklarına öykünürse bir faydası yok. Zira bahçede çabucak solar.
2. Ey sevgili! (Ayva tüyün) aşıkların gözünde seni gülken diken eyler. Güzelim gafil olma, tüyelerine çok yüz verme.
3. Ey sevgili! (Benim) benim (senin yolunda) kıla döndü diye aşkımdan vazgeçeceğimi sanma. Rakibin sözüne uyup senden vazgeçeceğimi hayal etme.
4. Ey dost! Daha ne kadar sabrederim gel insaf eyle. O ince bel, o gümüş beden nedir?
5. Ey Ruhi! Bağrımız kan oldu, (sevgili) gönlümüzü aldı gitti. Olan oldu giden gitti, ne yapalım!

60.⁶⁹

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sebze-yi nev-ḥīze şanmañ baş eger āhū-yı Çīn
Eyler ey meh nergis-i mestün görüp seyr berīn
2. Yād-ı kıdd u 'arızuñla eylese gülşende āh
Ditrer ey gül-çehre yaprak gibi serv ü yāsemīn
3. Ḥüsñüñ şem' olmasaydı kıpkızıl dīvānesi
Ehl-i meclis pāyına urmazdı bend-i āhenīn
4. Nola elden şalmayup cān virseler bağlanmağa
Tār-ı zülfüñdür maḥabbet ehline ḥablu'l-metīn
5. **Rūḥiyā** Mecnūnluğum yolında taḥkīk itmedi
İtmeyince ol gözi āhū beni şahrā-nişīn

⁶⁹ 191a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.877, G.866.

1a şanmañ: şanma D.; 1b seyr berīn: ser-ber-zemīn D.

2a eylese: eylesem D.

60. Gazel Nesre Çeviri

1. Çin ceylanı taze yeşilliğe baş eğer sanmayın. Ey ay (gibi güzel) sevgili! Senin mest gözünü görüp onun yüceliğini seyreder.
2. Ey gül yüzlü! Aşık, boyunun ve yanağının hayaliyle gül bahçesinde âh eylese selvi ve yasemin yaprak gibi titrer.
3. Mum, (sevgilinin) güzelliği karşısında yanıp tutuşan bir divane olmasaydı meclis ehli ayağına demirden halka vurmazdı.
4. Muhabbet ehli, (saçının telini) elden bırakmayıp (ona) bağlanmak için can verse ne olur? Zira muhabbet ehli için saçının teli sağlam iptir.
5. Ey Ruhi! O ceylan gözlü (sevgili), beni sahraya düşürmediği için Mecnunluğumun hakikati gereğince ortaya çıkmadı.

61.⁷⁰

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ğamuñdan derde düşdüm hālüme hiç raḥm kılmazsın
Esīr-i derd-mendüñ olduğum güyā ki bilmezsin
2. Gidersin kūy-ı ğayra yol yañıldum diyü söylersin
Benüm yanumda ammā hiç bir kerre yol yañılmazsın
3. Görürsün reh-güzāruñda beni üftāde vü nālān
Ḥirāmānī giçersin gözlerüm yaşını silmezsin
4. Dutalum biz ğam-ı hicrānla dil-tengüz ammā sen
Neden ey gonca-yi nev-reste gülmezsin açılmazsın
5. İşidüp nālemi kūyūñda dirmişsin ki bu kimdür
Ne lāzım şormak ey meh Rūḥī-yi şeydāyı bilmezsin

⁷⁰ 191a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.876, G.864.

1a hiç bir D.; 1b esīr-i derd-mendüñ: esīrūñ derd-mendüñ D.

5a bu kimdür: kimdür bu D.

61. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Kederinden derde düştüm. Dertli esir olduğumu bilmezmiş gibi halime hiç acımazsın.
2. Başkasının sokağına gidersin, yolu şaşırdım dersin. Ama benim yanımda bir kez olsun yolunu şaşırmazsın.
3. Ey sevgili! Beni (senin) yolunda düşkün ve inleyen bir hâlde görmene rağmen salına salına (yanımdan) geçip gözlerimin yaşını dahi silmezsin.
4. Ey yeni bitmiş gonca! Diyelim ki biz ayrılık acısıyla sıkıntıdayız. Ya sen neden açılmazsın, gülmezsin?
5. Ey ay yüzlü sevgili! Sokağında feryadımı işiterek "Bu kimdir?" diye sormuşsun. Ne gerek var sormana, sen çılgın Ruhi'yi bilmezsin.

62.⁷¹

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Hattı geldi dağı ol lāle-'ızārı severin
Ağlamaz degme belādan dil-i zārı severin
2. Nola rām itmege meyl itsem āhū-yi çeşmi
Şāhbāzın ne kadar olsa şikārı severin
3. Olur ađyāra karanlık ne kadar 'ıyş itsek
Ey yüzi māhum anuñçün şeb-i tārı severin
4. Ağlayup inledüğümden beni 'ayb eylemenüz
'Aşıkam çeşm-i ter u kalb-i fikārı severin
5. Ğayra kılsun ne cefā kılsa ki ben ey Rūhī
Şā'irim mihr ü vefā idici yārı severin

⁷¹ 191a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.874, G.862.

2a itsem : itmesem M.

5b Şā'irim: Şā'irin D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

3. Degülin şeyh ki halvetde giçe evkātum
Yārā hem-rāh olcağ geşt u güzārı severin
4. Gelse gül gibi 'ālemüñ itsek yürüseğ
Severin haqqā bu ki ben tāze bahārı severin

62. Gazel Nesre Çeviri

1. Ayva tüyü yenice çıkmış o lale yanaklıyı severim. Olur olmaz beladan ağlamaz, inleyen gönlü severim.
2. Gözleri ahuya itaat için çabalasam ne olur? Doğanın avı ne kadar çok olsa severim.
3. Ey ay yüzlm! Ne kadar safa etsek de rakibe karanlıktır (rakibin günü kara olur) . Onun için karanlık geceyi severim.
4. Ağlayıp inlediğim için beni ayıplamayınız. Âşık olduğum için yaşlı gözü ve yaralı kalbi severim.
5. Ey Rh! (Sevgili) başkalarına ne cefa kılırsa kılsın. Ben şairim, şefkat ve vefa gösteren sevgiliyi severim.

63.⁷²

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Ruḥ-ı dildār ki eṭrāfını almış zülfeyn
Benzer ol bāğa ki sünbüller ile olmuş zeyn
2. 'Ālemi dutdı yine ғанlu yaşum ғанrum odur
Yār-ile bu ғанası göz bizi eyler mābeyn
3. Gözlerüm ağlamadan ғанdı kıyās itmeñ kim
Cāmi'-i 'ışq-ı cebīnümde ғанardum iki 'ayn
4. Başumı kesse o ḥulķı ḥasen āh itme diyü
Yüz sürüp ayağı tozına didüm vāh Ḥüseyn
5. Borcımız yoluña cān virmek idi ey **Rūḥī**
Şükr kim devlet-i 'ışkında edā itdüm deyn

⁷² 191b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.884, G.878.

1a Ruḥ-ı dildār ki: Ruḥ-ı dildārınuñ D.

3b Cāmi-i 'ışq-ı cebīnümde: Cāmi-i 'ışq-ı ḥabībümde M.

4b didüm: diyem D.

5b itdüm: oldu bu D.

63. Gazel Nesre Çeviri

1. İki lüle saç, sevgilinin yanağının etrafını almış. Sanki (sevgilinin yüzü) sümbüllerle süslenmiş bahçe gibidir.
2. Kanlı yaşım yine âlemi tuttu. Bu çıkası gözün bizi sevgili ile mabeyn eyler diye korkuyorum.
3. Ağlamaktan gözlerim yerinden çıktı. Kıyas etmeyin ki sevgilinin aşk camisinde iki göz çıkardım.
4. O yaratılışı güzel sevgili! Başını kessem de (bana) “âh etme” der. (Onun) ayağının tozuna yüz sürerek “Vâh Hüseyin!” dedim.
5. Ey Ruhi! Borcumuz (sevgilinin) yoluna can vermektir. Aşkın devletinde borcumu eda ettiğim için şükürler olsun.

64.⁷³

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Devr-i la'lünde bize mâni' olan sâğardan
Ola maħrûm umaruz rûz-ı cezâ kevşerden
2. Reh-i 'ışkuñda şeh-i baħr u berre baş egmez
Zevķ alan kimse leb-i ħuşk-ile çeşm-i terden
3. Kande varsaķ buluruz anda raķib-i dîvi
Yâ iner gökden o iblîs çıkar yâ yerden
4. Yâr gülzâra gelürmiş bugün ey bād-ı şabâ
Eyle ferş-i rehini berg-i gül-i aħmerden
5. Halka-yi zülfine meyl itme iñen ey **Rûhî**
Çarķ-ı kec-rev geçürür şonra seni çenberden

⁷³ 191b [Rûhî]. C. Ak. Dîvân s.868, G.852.

2a: Reh-i 'ışkuñda: Ser-i 'ışkuñda M.

3b yerden: gökden M.

64. Gazel Nesre Çeviri

1. Bizi lal gibi kırmızı şaraptan (sevgilinin kırmızı dudağından) mahrum bırakanın ceza gününde kevserden mahrum olmasını umuyoruz.
2. Aşkının yolunda kuru dudaktan ve yaşlı gözden zevk alan (nasibini alan kimse) kara ve deniz padişahına baş eğmez.
3. Şeytana benzer rakibi nereye varsak orada buluruz. Ya gökten iniyor ya yerden çıkıyor.
4. Ey sabah rüzgârı! Sevgili bugün gül bahçesine geliyormuş. Bu yüzden (onun) yolunun halısını kırmızı gül yaprağından eyle.
5. Ey Ruhi! (Sevgilinin) saçının halkasına çok meyletme. Eğri gidişli çark (yalan dünya) seni sonra çemberinden geçirir.

65.⁷⁴

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Rüz-1 kıyāmda ki çıka gürdan beden
Ervāha rūḥ-baḥş ola ol nürdan beden
2. Ḥayfā ki ḳalbünji daḫi mermerden eylemiş
Ey bī-vefā viren saḫa billürdan beden
3. Pervāne-veş yanam yaḫılam ben revā midur
Şem' ola bezm-i ḡayra o kāfürdan beden
4. Her yıl dıraḫt-1 gül gibi abdāla şarḫ odur
Gül-rīz ola cerāḫat-1 'aşürdan beden
5. **Rūḫī** gibi 'aceb mi ki diḫmese göz yaşı
Āteş bıraḫdı cānuma ol nürdan beden

⁷⁴ 191b [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.871, G.856.

1b rūḥ-baḥş: feyz-baḥş D.

2a ḳalbünji daḫi: ḳalp şāfirı M.

3a yanam: yanup D.

4b 'aşürdan: 'āşüdan M.

5a Rūḫī gibi 'aceb mi ki diḫmese göz yaşı: Rūḫī 'aceb mi diḫmese bir dem gözüm yaşı D.

65. Gazel Nesre Çeviri

1. Kıyamet gününde kabirden beden çıktığı gün o nurdan beden ruhlara ruh bahşetsin.
2. Ey vefasız! Sana billurdan beden veren ne yazık ki kalbini mermerden eylemiş.
3. Başkasının meclisinde o bembeyaz bedeni mum olsun. Ben pervane gibi yanıp yakılayım reva mıdır?
4. Tıpkı bir gül ağacı gibi dervişin bedeninin de her yıl yaralardan gül dökmesi şarttır.
5. Rûhî gibi gözyaşı dinmese buna şaşılır mı? O nurdan beden canımı ateşlere yaktı.

66.⁷⁵

mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Ğamzeñ şaf-ı ağıyāra ço şemşir-zen olsun
Tîğ-i müjenün her biri bir şaf-şiken olsun
2. Şāyed ideler kaç'-ı nazār ol gül-i terdür
Gelsün haṭṭı ağıyār-ile göz diken olsun
3. Nüş eyleyelüm cām-ı şafā-baḥşı yekāyek
Bir ben olayın bir daḥi ol sīm-ten olsun
4. Koy ağlayalum derdün ile ey gül-i ra'nā
Ğam-nāk olayum ben tek o gül-çehre şen olsun
5. Vaşf eylesün ol la'l-i lebi her biri **Rūḥī**
Cān u dil iki tūṭī-yi şekker-şiken olsun

⁷⁵ 191b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.895, G.895.

2a gül-i terdür: gül-i terden D.; 2b haṭṭı ağıyār-ile göz: haṭṭı ağıyār gözine D.

3b olayın: olayum D.

4a Koy ağlayalum derdün ile ey gül-i ra'nā: Mest olayum mey-i gül-fāmile her dem D.

4b olayum ben: olayın M.

5b tūṭī-yi şekker-şiken: tūṭī-i sūkker-şiken D.

66. Gazel Nesre Çeviri

1. Yan (süzgün) bakışını rakip safına bırak, o kılıç gibi olsun. Kirpiğinin kılıcının her biri rakibin bir safını yarsın.
2. Şayet onun taze bir gül olduğunu dikkate almazlarsa, ayva tüyleri rakip ile gelsin göz diken olsun.
3. Safâ bahşeden kadehi birer birer içelim. Bir ben olayım bir de o gümüş tenli olsun.
4. Ey güzel gül (sevgili)! Bırak derdin ile ağlayalım. Ben gamlı olsam da o gül yüzlü (sevgili) şen olsun.
5. Ruhi, o dudağın kırmızısının her birini vasfeylesin. Canım ve gönlüm (dudağını vâsf ederek) şeker yiyen iki papağan gibi olsun.

67.⁷⁶

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ezel naḳḳāşı tarḥ itmezden evvel cism u cān şeklin
Göñül ḥāṭırda naḳş itmişdi ol şūḥ-ı cihān şeklin
2. Dem-i maḥşerde dīdāruñla ḥoşdur gülşen-i bāḳī
Ḥudā göstermesün sensüz baña ḥūr u cinān şeklin
3. Gören Ferhād-veş taşdan [taş] çalınduğum bilsün
Çek ey hemdem der u dīvārına ben nātūvān şeklin
4. Kızarsa bādeden ol genc-i ḥüsnüñ rüy-ı raḥşānı
Mu'anber zülfi bağlar ejder-i āteş-feşān şeklin
5. Elüñde ölmege biḥūde cān virmezmiş üftādeñ
Görürmiş tiğ-i 'ışkuñda ḥayāt-ı cāvidān şeklin
6. Çekil ehl-i riyādan pīr-i 'ışka irmek istersen
Uyan deccāla görmez Mehdī-yi şāḥib-zamān şeklin
7. Tesellī bulmadı şeyḥu'l-ḥaremden ḥāṭır ey **Rūḥī**
Anuñçün görmege cān virürüz pīr-i muğān şeklin
8. Zemīn-i tengde söz söylemek ṭab'-azmāluḳdur
Diyen bu şi'ri gūyā gösterüpdür imtiḥān şeklin

⁷⁶ 192a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.870, G.855.

3a taş -M.

7a ey -M.

67. Gazel Nesre Çeviri

1. Ezel nakkaşı, beden ve ruhu (insana) bahşetmeden önce gönlün zihninde o cihanın güzelini (sevgiliyi) nakşetmiştir.
2. Mahşer anında ebedî gül bahçesi (senin) güzelliğinle güzeldir. Allah bana sensiz hûrî ve cennetleri göstermesin.
3. Ey dost! Beni gören Ferhad gibi taştan taşa çalındığımı bilsin. Sevgilinin kapısına ve duvarına ben zayıfın resmini çiz.
4. O güzellik hazinesinin parlak yüzü şaraptan kızarırsa amber kokulu saçını ateş saçan ejder şeklinde bağlar.
5. Âşıklar aşkın kılıcında ebedi hayat resmini gördükleri için sevgilinin elinde ölmek için boşuna can vermemişler.
6. Aşkın pirine erişmek istersen eğer riyâ ehli olanlardan uzaklaş. Deccala uyan, zamanın sahibi olan Mehdi'yi göremez.
7. Ey Rûhî! Haremin şeyhinden teselli bulmadık. Onun için meyhane pirini görmek için can veririz.
8. Dar zamanda söz söylemek kötü huydur. Bu şiiri söyleyen sanki (bu dar zamanda yazılmış şiir ile) imtihan edilmiştir.

68.⁷⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İtdürür mäh-ı neve ol tāk-ı ebrū ser-fürū
Kıldurur mihr-i ciḥān-tāba o meh-rū ser-fürū
2. Cilvede 'aks-i ḳadd-i şimşād degüldür servdür
Eylemişdür ḳaddüñe ey serv-i dil-cū ser-fürū
3. Ḥaṭṭ-ı ser-sebzünđe gül-rūḥ ger nümüne olmasa
Eylemezdi sebze-yi nev-ḥīze āhū ser-fürū
4. Zülfünün serkeşlügin 'arz itdi gülşende şabā
Ey şacı sünbül yanında itdi şebbū ser-fürū
5. **Rūḥiyā** şî'rün meger efsūnludur kim eylemiş
Ṭab'-ı sâḥir çeşmüñe her çeşm-i cādū ser-fürū

⁷⁷ 192a [Rūḥî]. C. Ak. Dīvān s.899, G.901.

1b mihr-i ciḥān-tāba o meh-rū: ḥurşide ol āyine-i rü D.

2b Cilvede 'aks-i ḳadd-i şimşād: Cūdā 'aks-i ḳadd-i şimşādun D.

3a Ḥaṭṭ-ı ser-sebzünđe : Ḥaṭṭ-ı ser-sebzünđen ey D.; ger -D.

5b Ṭab'-ı sâḥir çeşmüñe: Ṭab'-ı sâḥir- pişüñe D.

68. Gazel Nesre Çeviri

1. O kemer kaşlı (sevgili) yeni Ay'a (kendi güzelliği karşısında) itaat ettirir. O Ay yüzlü sevgili, cihânı aydınlatan Güneş'e dahi boyun eğdirir.
2. Ey gönül isteyen selvi! (Akarsu kenarında) görünen şimşadın aksi değil selvidir. Şimşad, selvinin (sevgilinin) boyu karşısında boyun eğmiştir.
3. Ey sevgili! Gül yüzünde yeni çıkmış ayva tüylerin eğer (taze yeşillige) örnek olmasaydı ceylan taze yeşillige baş eğmezdi.
4. Ey saçı sümbül! Rüzgâr gül bahçesinde, (senin) saçının isyankarlığını arz edince şebboy yanında baş eğdi.
5. Ey Rûhî! Şiirin efsunlu olduğu için yaratılıştan büyüleyici olan gözüne, her güzel gözü boyun eğdirmiş.

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dāğ-1 nev urdı bülbüle çünkim bahār-1 nev
Sen de nev eyle 'ıŝkuñı dut ya'nı yār-1 nev
2. Terk itdi yār-1 köhnesini lāle-ḥaddimüz
Benzer ki ḥāşıl eyledi bir dāğdār-1 nev
3. Çün mülk-i ḥüsne pādişeh olduñ vefālar it
'Ādet budur 'adālet ider şehriyār-1 nev
4. Terk-i şarāba mı vardır 'ale'l-ḥuşuş
Rüz-1 nev ola mevsim-i nev rüzgār-1 nev
5. Sāl-1 nev oldu şādr-1 felek-ḳadrđan nola
Bulsam bu şı'r-i dil-keş-ile i'tibār-1 nev
6. Ol şadr-1 mihr-i ḳadrüñe bu bāğ-1 köhnede
Bir gün nihāl-i luḫfı virür berg ü bār-1 nev
7. Eksüklügüni dutmağa dehrüñ degül hilāl
Vaz' itdi 'adl-i muḫtesibi bir 'ıyār-1 nev
8. Devr-i teselsül ile ḫulū' u ğurüb-1 mihr
Tā zāhir ide dehrde leyl ü nehār-1 nev
9. Luḫf-1 bahārı mezra'-1 ḫāḫırda Rūḫiyā
Her gün başına bitüre bir sebze-zār-1 nev

⁷⁸ 192a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.902, G.905.

1a urdı: rüzdi M.; 1b dut: dutup M.

2b Benzer: Benz M.

5b i'tibār-1 nev: i'tibā-1 nev D.

6a şadr-1 mihr-i ḳadrüñe bu bāğ-1 köhnede: şadr-1 kām-baḫş ki bu dāğ-1 köhnede D.

6b Bir : Her D.

9a Rūḫiyā: gül gibi D.

Bu gazel divanda 14 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

3. 'Aşķum egerçi köhnedür ammā o ğoncadan
Her gün dilümde ḥāşıl olur ḫārḫār-1 nev
6. Şūfı ḳo zühdi bāde-i nāb iç revā degül
Ādem bu demde olmaya meşğül-1 kār-1 nev
7. Çün hemdem oldu bülbül ile gül'-izār nola
Sevsek 'aceb mi biz daḫi gül'-izār-1 nev
8. Kūyından eksik olmasa ğavğā 'aceb midür
Gün var mıdur ki gelmeye bir dil-fikār-1 nev
9. Rūḫinüñ oldu cilve-gehi şayd-ğāh-1 nazm
Şehbāz-1 ḫab'ı dem-be-dem eyler şikār-1 nev

69. Gazel Nesre Çeviri

1. İlbahar bülbüle yeni yaralar vurduğu gibi sen de yeni sevgili bulup aşkını yenile.
2. Lale yanağımız eski sevgiliyi terk etti. Görünen o ki yeni bir yanık yarası edindi.
3. Ey sevgili! Güzellik mülküne padişah olduğun için vefalar et. Yeni padişahın adaletli davranması adettendir.
4. Özellikle yeni gün, yeni mevsim, yeni zamanda şarabı terk etmek olur mu?
5. Yeni yıl oldu. Keşke bu gönül çelen şiir ile yüce feleğin nezdinde yeni bir itibar bulsam.
6. O güneşin yüceliği bu eski bahçede o kadar değerli olduğundan dolayı lütuf fidanı bir gün yeni yaprak ve yemiş verir.
7. Zamanın eksikliğini belirlemek için hilali değil, muhtesibin adaletini yeni bir ölçüt yaptı.
8. Güneşin doğuşu ve batışı birbirini takip ederek (sürekli) dönmesiyle dünyada gece ve gündüz olur.
9. Ey Rûhî! Onun baharının lütfu, gönül toprağında her gün başına (her bir gün için) bir çimenlik bitirsin.

70.⁷⁹

mütefā'ilün fe'ülün mütefā'ilün fe'ülün
Kāmil + + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Beni kim sever dimişsin ne sitem ne cevrdür bu
Seni sevmeyen de var mı meger ey büt-i cefā-cū
2. Ğam-ı hicr olur mı āhir o günü görür miyüz kim
İre göñlimüz şafāya göre gözlerimiz uyğu
3. Didiler dü çeşm-i yāra ne dimek olur didüm kim
İki nergis iki bādām iki sāhir iki cādū
4. Ğam-ı leyli derdi olmuş ol idi beyt-i Qays
Oğuyup fiğān ideridi kimi görüp suhan-ğū
5. Acıyuz o bī-kesi kim ola yārı ğayra mā'il
Ol esīre raħm idüñ kim düşe sevdüğinden ayru
6. Eyü söz diseñ kötüye ide ğaml bu belādur
Vāy o dil-şikesteye kim ola yār-ı cānı bed-ħū
7. Bizi zühd şanma **Rūhī** yūri bezm-i 'ışka gir gör
Niçe pārsā oturmuş kimi hāy dir kimi hū

⁷⁹ 192b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.900, G.903.

2b uyğu: uyku D.

3a kim: ben D.; 3b cādū: āhū D.

4a derdi olmuş ol idi beyt-i Qays: ile vird olmuş idi bu beyt Qays'a D.; 4b görüp: görse ol D.

5b ayru -M.

6a bu: bir D.

70. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey cefa veren sevgili! "Beni kim sever?" diye sormuşsun. Bu nasıl cefa nasıl zulümdür! Seni sevmeyen mi var?
2. Ayrılık gamı son bulur mu? Gönlümüzün mutluluğa erdiği, gözlerimizin uykuya daldığı günleri görür müyüz?
3. "Sevgilinin iki gözüne ne desek (ona benzer) olur?" diye sordular. "İki nergis, iki badem, iki büyücü" dedim.
4. Leyli'nin gamı Kays'ın dilindeki beyte dönüşmüştür. Söz söyleyen kimi gördüyse (bu beyti) okuyup feryat ederdi.
5. Sevdiğinin bir başkasına meyleden o kimsesize acıyınız. Sevdiğinden ayrı düşmüş o esire merhamet edin.
6. İyi sözü kötüye yormak beladır. Sevgilisi kötü huylu olan o gönlü kırık kişinin vay haline!
7. Rûhî, bizi züht (ehli) sanma. Gel, aşk meclisine gir de ne kadar zahit oturduğunu gör. Kimisi "Hay!" kimisi "Hu!" der.

71.⁸⁰

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Söyleşmedi henüz bizüm-ile ol mäh-rū
Bilmem miyān-ı hālka neden düşdi güft ü gū
2. Zevk-i vişālün için ider cān u dil cedel
Müşkil budur ki irmez o zevke ne u ne bu
3. Kān ağla ey gönül ki hālāşa mecāl yok
Ālām-ı hicr üstimüze itdiler ğulū
4. Bulmazdı cān sarāyına derd-i ecel duḡül
Tīrūn eger önine düşüp açmasa kapu
5. Çünkü bulur piyāle-yi ser 'ākıbet şikest
Lāyık budur ki gitmeye elden ser-i sebū
6. Hiç şaklama ki hālki nice zülfün öldürür
Hep duyduk açdılar bize ol sırrı mū-be-mū
7. La'line mū-miyānına el urdılar diyü
Rūhī durur fiġānlar ider ne o var ne bu

⁸⁰ 192b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.901, G.904.

1a henüz bizüm-ile ol: bizümile henüz o D.

2a cedel: duḡül M.; 2b u ne bu: bu ne u D.

6b duyduk: tıyduk D.

7a La'line: La'liyle D.; 7b durur: tırur D.

71. Gazel Nesre Çeviri

1. O ay yüzlü sevgili, heniz bizimle konuşmadı. Halkın içine neden dedikodu düştüğünü bilmiyorum.
2. Can ve gönül kavuşma zevkini tatmak ister. Fakat ne canın ne de gönlün o zevke erişmesi kolay değildir.
3. Ey gönül! Kurtuluşa derman olmadığı için kan ağla. Ayrılık elemi üstümüze prangaladılar.
4. Eğer gönül, sevgilinin okunun önüne düşüp gönül (can) kapısını açmasaydı ölüm derdi (ecel) can sarayına giremezdi.
5. Baş kadehi eninde sonunda kırılır. Önemli olan testinin başının sağlam kalmasıdır.
6. Ey sevgili! (Senin) saçlarının halkı nasıl öldürdüğünü (bizden) hiç saklama. Bize o sırrı tel tel açtılar, hepsini duyduk.
7. Dudağına ve ince beline el değdirdiler diye Rûhî ne o var ne bu var diyerek figan eder.

72.⁸¹

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bildürür düşmenligin ol serv-i gül-ruhsāra şu
Yüz sürüp girer anuḡçün şubḡ-dem gülzāra şu
2. Mevc şanmaḡ ki buruşmuş çehresi bir pirdür
Çok yaşamışdur cihānda neylesün bī-çāre şu
3. Ad çıkarmaz küh-ı ışıkunda delü gönlüm gibi
Dostum ursun gerekse başını taşlara şu
4. Reşkden kan içürür ezhāra şahın-ı bāḡda
Şubḡ-dem kim 'aks-i la'lüḡe girer enhāra şu
5. **Rūḡiyā** bir niçe dem kim eyledüm meşk-i cünün
Bağa bağa ḡatḡına indi gözümnden ḡara şu

⁸¹ 192b [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.905, G.908.

1a düşmenliḡin: düşkinluḡın D.; 1b şubḡ-dem: her seḡer D.

3a gönlüm -D.

4b 'aks-i la'lüḡe: 'aks-i la'lüḡla D.; enhāra: gülzāra D.

5a meşk-i cünün: naḡş-ı cünün D.

72. Gazel Nesre Çeviri

1. Su, o gül yanaklı selviye düşmanlığını bildirir. Onun için, sabah vaktinde yüz sürerek gül bahçesine girer.
2. (Suyun) buruşmuş çehresini dalga sanmayın, (o) bir pirdir (yaşlanmıştır). Çaresiz su cihanda çok yaşadığı için ne yapsın?
3. Dostum! Su, gerekirse deli gönlüm gibi aşkın dağında başını taşlara vursun, (yine de) ad çıkarmaz.
4. Su, sabah vakti dudağının aksine nehirlerle girer. Kıskançlıktan bahçenin ortasında çiçeklere kan içirir.
5. Ey Rûhî! Pek çok zaman deliliği talim ettim. Sevgilinin ayva tüyelerine baka baka gözümünden kara sular indi.

73.⁸²

fe'îlâtün mefâ'ilün fe'îlün

Cedîd + + - - / + - + - / + + -

1. Alup ibriḳ-i vaḥdet-ile vuzû
Diyelüm *lā ilāhe illā hū*
2. Ḳulḳulın şanmaḡuz tehî ki müdām
Ḥandeler eyler ehl-i zühde sebû
3. 'Işḳ-ı medhûşı bâdeyi neyler
Meste lâzım degül bilürsin şu
4. Hîç bilürsin ki bezmde def u ney
Nedür ey zâhid-i melâmet-gü
5. "Vaḥdehû *lā şerîke leh'dür o*
"Leyse fî'd-dâri ġayruhû deyyâr"
6. Gönlümi çeşm-i mestün itdi şikâr
Şîri kim gördi şayd ide âhû
7. İtdi **Rûhî** diyâr-ı vaḥdete 'azm
Hele bunda ḳalanlara yâ hū

⁸² 193a [Rûhî]. C. Ak. Dîvân s.899, G.900.

5b "*Leyse fî'd-dâri ġayruhû deyyâr*": "*Leyse fiddâre ġayruhu*" dur bu D.
3.beyit -D.

73. Gazel Nesre Çeviri

1. Vahdet kabıyla abdest alıp "O'ndan başka ilah yoktur" diyelim.
- 2.Şarabın sesinden boş olduğunu sanmayınız. Testi takva ehline güldüğü için (öyle ses çıkarır).
- 3.Aşk sarhoşu şarabı neylesin? Aşk sarhoşuna sarhoş olmak için (şarabın) suyun lazım olmadığını bilirsiniz.
- 4.Ey (aşığı) kınayan zahit! Mecliste def ve neyin ne anlama geldiğini bilir misin?
5. Onun misli benzeri bulunmamaktadır. Evde (kainatta) O'ndan başkası yoktur.
- 6.Ey sevgili! Senin sarhoş gözlerin gönlümü avladı. Ceylanın aslanı avladığını kim görmüş?
- 7.Rûhî, vahdet diyarına (bu dünyadan göçtü) azmetti. Hele burada (bu dünyada) kalanlara "Yâ Hû!".

74.⁸³

müfte'ülün mefâ'ilün müfte'ülün mefâ'ilün

Recez - +- - / +- +- / - +- - / +- +-

1. Gelmez o şühdan vefâ kim revîşi yemân ola
‘Âşıkâ eyleyüp cefâ ğayrıya mihribân ola
2. Göklere çıkmada fiğân yâr ise ğayra mihribân
Korqum odur ki nâgehân bir gün arada kıan ola
3. Nâr-ı ğamı o meh-veşüñ yaksa ne ğam içüñ daşuñ
Kim bile baht-ı serkeşüñ yâr ola bir zamân ola
4. Kıan ile dolsa gözlerüñ cevrine kıalma dilberüñ
Şâyed o mâh-peykerüñ maqşadı imtiğân ola
5. **Rûhi**yedür o ğonca-fem bülbül-i ğülşen-i İrem
Kaşdı budur ki dembedem işi anuñ fiğân ola

⁸³ 193a [Rûhî]. C. Ak. Dîvân s.981, G.1024.

2a çıkmada: çıkmadı D. ; ğayra mihribân: ğayr-ı mihribân D.

3a daşuñ: taşuñ D.; 3b bile: ible D.

4a dolsa gözlerüñ: tolsa gözlerüm D.

74. Gazel Nesre Çeviri

1. O yürüyüşü yaman olan güzelden vefa gelmez. (Zira sevgili) aşığa eziyet edip rakibe dost olur.
2. Sevgili rakibe dost olduğu için aşığın feryadı göklere ulaştı. Bir gün ansızın arada kan olur diye korkuyorum.
3. O ay gibi güzel sevgilinin kederi (senin) içini dışını yaksa ne gam! Kim bilir belki inatçı talihin bir zaman sana yar olur.
4. Gözlerin kan ile dolsa bile sevgilinin eziyetine kanma. (Bir an bile kan ağlamaktan vazgeçme.) Şayet o ay yüzünün maksadı seni sınamaktır.
5. Gonca dudaklı sevgilinin kasdı İrem bahçesinin bülbülü olan Rûhî'nin daima feryat ve figan etmesidir.

75.⁸⁴

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Halka k̄in eyleme var ise belāgat sende
Seni qadḥ ideni sen medḥ-ile k̄il ŧermende
2. Kimseye aqlama ḥālün baḡa raḥm eyle diyü
Cehd k̄il eylesesün üstige 'ālem ḥande
3. Ehl-i 'irfān-ile k̄ülḥanda geçinmek yegdür
Cühelā ile ŧafā eylemeden gülşende
4. Pest ider qadrini āḥir kişinün serkeşlük
Ser-firāz olur o 'ārif ki ola efgende
5. Sākin-i künc-i tevekkül görünür ey **Rūḥī**
Nefs için 'ārif olan cāhile olmaz bende

⁸⁴ 193a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.976, G.1017.

4b olur: ola D.

5a görünür: olgör D.

75. Gazel Nesre Çeviri

1. Sende belagat ilmi varsa halka kin besleme. Seni çekiştireni överek utandır.
2. Bana merhamet et diye kimseye halini gösterip ağlama. İnsanların sana gülmemesi için çaba göster.
3. İrfan ehli ile ateşle geçinmek cahiller ile gül bahçesinde safa eylemeye yeğdir.
4. İtaatsizlik kişinin kıymetini düşürür. Arif bir kimse âşık olursa yücelir.
5. Ey Rûhî! Tevekkül köşesinin sakini (hemen) belli olur. Arif bir kimse (kendi) nefsi için cahile köle olmaz.

*fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün**Remel* + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ehl-i 'irfān-ile ol kıılma nazār nādāna
Gül el üzre tütulur hār atılır yābāna
2. Keşret-i kıāyd-ile vahdetden olursın maħrūm
Dām-ı şoħbet diyü pend olmayıgör devrāna
3. Nokta-veş 'ālem-i terkībde ferd olmayıcaķ
Kişi ayak başamaz dā'ire-yi insāna
4. Tālib-i rahmete ālūdelük inşāf degül
Pāklük vāsııadur mağfiret-i Rahmāna
5. Ādemi ehl-i nazār şoħbeti bīnā eyler
Ķo bu a'māluđı insāna kıarış insāna
6. Ĥaıunıı irmedi taħkıķine ehl-i taķlīd
Kimisi sebzeve benzetdi kimi reyħāna
7. Ne yazılmış 'acabā 'arız-ı dildārda kim
Görse kāfir anı elbette gelür ĩmāna
8. Söz dimek her kışinüı semti degül ey **Rūħī**
Söz odur kim ola rindāne vü devışāne

⁸⁵ 193a [Rūħī]. C. Ak. Dīvān s.906, G.910.

2b pend: bend D.

3b dā'ire-yi insāna: dā'ire-i 'irfāna D.

8a kışinüı semti: kışıye semt D.

76. Gazel Nesre Çeviri

1. İrfan ehliyle (birlik) ol cahile nazar etme (yönelme). Zira gül el üstünde tutulur, diken yabana atılır.
2. Sohbet tuzağına düşerek dünyaya bağlanırsan, kaygıların çokluğu nedeniyle vahdetten mahrum olursun.
3. Bileşenler âleminde bir nokta gibi birey olmadığı sürece kişi insanlık mertebesine ayak basamaz.
4. Bağışlanma talep eden bir kimsenin günahkar olarak kalmaması gerekir. Temizlik Rahman'ın bağışlamasına vesiledir.
5. Nazar ehlinin sohbeti insanı basiretli yapar. Bu körlüğü bırak, insana karış insana!
6. Taklit ehli olanlar (sevgilinin) ayva tüyünün hakikatine erişemedi. (Onu) kimi yeşillığe kimi fesleğene benzetti.
7. Acaba sevgilinin yanağında ne yazılmış? Onu kafir görse elbette imana gelir.
8. Ey Rûhî! Söz söylemek her kişinin semti (işi) değildir. Söz rindane ve dervişane olandır.

*fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün**Remel* + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mā'ilüz duḡter-i rez şoḡbetine girmez ele
Sāḡiyā hū çekelüm şāyed ayağ-ile gele
2. Nola rez-duḡterine mā'il olursa dil ü cān
Meyl ider cān u göñülde kim olursa güzele
3. Reh-i miḡnetde eger sāye-şıfat pāmāluz
Senüñ üftādeñüz ey serv-i ser-efrāz hele
4. Gerçi var deşt-i melāḡatde niçe çeşmi ġazāl
Sensin ammā güzelüm lāyık olan bu ġazele
5. Bağışından saḡadur ḡaşdı hemān ey **Rūḡī**
Yine almış ḡılıcın ġamze-yi hūn-rizi ele

⁸⁶ 193b [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.968, G.1005.

4a deşt-i melāḡatde: deşt-i maḡabbetde D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

3. Ḳal'a oldı çevirüp yanımız seng-i cünün
Girmişüz ḡışḡ-ı ḡaşine umaruz böyle ḡala
6. Bir iki dime ile ġayra şeref virmişsin
Ne alur dimeden ol ḡarsi hemān var depele

77. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey saki! Ele gelmeyen şarabın sohbetine meyilliyiz. O zaman hû çekelim kadeh ile gelsin.
2. Gönül ve can şaraba meylederse buna şaşılmaz. Zira kim olsa can u gönülden güzele meyleder.
3. Ey yüce selvi! Ayrılık yolunda gölge yüzlü (başımız aşağı olsa da) olup perişan olsak da yine senin âşığınız.
4. Gerçi güzellik çölünde nice ceylan gözlü var ama güzelim, bu gazele layık olan sensin.
5. Ey Rûhî! Sevgili kan dökücü okunu yine eline almış. Bakışından kasti sanadır.

78.⁸⁷

mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün

Muzāri '- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Evvel egerçi gönlimüz aldun vefā-ile
Ammā ki ōnra yerlere çaldun cefā-ile
2. Bezm-i belāda biz çekelüm derd ü hicrūñi
Sen 'ıyş u 'ışret-ile çemende řafā-ile
3. Āh u sirişküm ile ser-i küyun ey melek
Bir kūředür ki anılap āb u hevā-ile
4. 'Ayb itme āh u nālemi kim deyr u hanķāh
Devr-i lebüñde toptoludur hüy u hāy-ile
5. Yüz biñ esīr var ki ümīd-i vefā ider
Bir yār neylesün bu ķadar mübtelā-ile
6. Hıa gelmeyince gül yüzine öpmedük lebin
İrdük murāda gerçi velī yüz belā-ile
7. Tab'um suhanda gah lebin anđı geh ruhun
'Arz itdi yāra hālini rengin edā-ile
8. **Rūhī** cihānda zevķi ol eyler ki 'ıyş ide
Bir vālī-yi müdeķķik-i Āřaf-řafā-ile

⁸⁷ 193b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.963, G.997.

2a Bezm-i belāda: Künc-i belāda D; hicrūñi: miñneti D.

4b hāy: hā D.

6a gül yüzine: leblerine D.; 6b yüz: biñ D.

Bu gazel divanda 10 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir:

5. 'Āřık ğam-ı sipihrden itmezdi cān hālāř
Eglenmeyeydi cām-ı Cem-i dil-küşā ile
10. 'Ořmān-ı nām-dār-ı bülend-iķtidār kim
Ma'rūfdur seřāveti 'adl u 'ařā ile

78. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Önce vefa ile gönlümüzü aldın. Sonra cefa ile (gönlümü) yerlere çaldın.
2. Sen bahçede safa ile içki içmekte iken biz bela meclisinde ayrılık derdini çekiyoruz.
3. Ey melek! Senin sokağının başı âhım ve gözyaşımınla anılıp ab u hevadan oluşan bir köşedir.
4. Kilise ve tekkede hayhuy dillerden düşmezken, benim feryat ve figanımı kınama.
5. Sevgilinin vefasının ümidinde olan yüz bin esir var. Bir sevgili bu kadar müptela ile neylesin?
6. Ey sevgili! Gül yüzünde ayva tüyü çıkmadıkça dudağını öpmeyiz. Gerçi muradımıza ancak yüz türlü bela ile erdik.
7. Şiirim sözde kah dudağını kah yanağını andı. Böylece güzel eda ile sevgiliye hâlini arz etti.
8. Rûhî, bu cihanda her işi inceden inceye araştıran Asaf gibi bir yöneticiyle yaşayan kişi zevk alır.

79.⁸⁸

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Düşme ol semte ki erbāb-ı riyā mā'il olma
Aña meyl eyle ki yārān-ı şafā mā'il ola
2. Severüz bir güzeli kim ola eşhāş-pesend
Aña biz meyl iderüz kim zurefā mā'il ola
3. Korkarın bağrumı hūn ide nifāk-ı a'dā
Şüretā istemem ol şūh baña mā'il ola
4. İşi yok 'āşıkına cevri u cefādan gayrı
O sitem-kāra nice ehl-i vefā mā'il ola
5. Mā'ilüz ol meh-i bed-mihre diyü zevk itme
Zevk odur kim saña ol mäh-likā mā'il ola
6. Yāre derd-i dili şerh eyleyelüm nolsa gerek
Ġāyeti bu bize yā qahr ide yā mā'il ola
7. Nazar it hāline kaçma güzelüm **Rūhī**den
Devlet ol serv-қadūñ kim şu'arā mā'il ola

⁸⁸ 193b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.946, G.971.

2a Severüz: Sevmezüz D.

3b mā'il: māyil D.

4b o: ol D.; mā'il: māil D.

6b bu bize yā qahr ide yā: yā bize qahr eyleye yā D.

79. Gazel Nesre Çeviri

1. Riya ehlinin meylettiği semte uğrama. Sen safa ehlinin gittiği yere meylet.
2. Biz insanları beğenen, zarif kimselere meyleden bir güzeli severiz.
3. O sevgilinin bana meyletmesinin aşık olmasını istemem. Çünkü düşmanın ara bozucu olup ciğerimi kan etmesinden korkarım.
4. Sevgilinin aşığına eziyet ve sıkıntı vermekten başka işi yok. Vefa ehli o sitem eden sevgiliye nasıl meyletsin?
5. O kötü huylu (merhametsiz) "ay"a meylederiz diye mutlu olma. Mutluluk o ay yüzlü sevgilinin sana meyletmesidir.
6. Sevgiliye gönül derdini şerhedelim, bakalım ne olacak. Sonunda ya bizi kahrecek ya da bize meyledecektir.
7. Güzelim, Rûhî'nin haline bak da ondan kaçma. O selvi boyuna şairlerin gönlünü kaptırması bir saadettir.

80.⁸⁹

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. O bahtum yoğ ki raħm idüp beni küyına yār ilte
Meger ħāk olam ol küya ğubārum rüzgār ilte
2. Ayak başmak ne mümkün küy-ı yāre kimde var ol pāy
Meger ŧevk-i maħabbet cezb idüp bī-iħtiyār ilte
3. Bir iki ŧayd-ile dönmez ğazālum ŧayd-ĝāhından
Çıķup meydāñ-ı ħüsne ĝünde ister biñ ŧikār ilte
4. Muķim-i küy-ı dildāruz bize ğülzārı vaŧ itmeñ
Bihiŧ-i 'aden ise gitmem meger ol ğül-'izār ilte
5. Cihānuñ ħār u ħāŧākı ğözüm yaŧına sedd olmaz
Meger bād-ı ŧabā küy-ı ħabībimden ğubār ilte
6. Dil eyler ārzū-yı Rūm u Baĝdād ise dāmen-ĝir
O ħāk-ı behcet-ābāda bizi Perverdigār ilte
7. Olanca ğüllerin dirdüñ suħan ğülzārınuñ **Rūħī**
Gelen min-ba'd ğülzāra meger ħāŧāk u ħār ilte

⁸⁹ 194a [Rūħī]. C. Ak. Dīvān s.954, G.983.

2a Ayak başmak ne mümkün küy-ı yāre kimde var ol pay: Duħül-ı bezmine ruħŧat var ammā bizde ŧāķat yoğ D.

3a ŧayd-ĝāhından: ŧayd-ĝāhdan D.

4b Bihiŧ-i aden ise gitmem meger: Bihiŧ olursa gitmek yoger D.

5b küy-ı ħabībimden: küy-ı ħemenden D.

7a dirdüñ: derdüñ D.

80. Gazel Nesre Çeviri

1. Talihim olmadığı için sevgilinin bana merhamet edip (kendi) sokağına götürmesi mümkün değil. Ancak sabah yeli eğer (ben) toprak olursam tozumu o (sevgilinin) sokağına iletir.
2. Sevgilinin semtine ayak basmak mümkün olmadığı gibi onun sokağına basacak ayak hiç kimsede yok. (Ben) ancak muhabbet arzusuyla cezbe girip iradem dışında oraya gidebilirim.
3. Ceylanım (sevgilim) av yerinden bir iki av ile geri dönmez. (O) güzellik meydanına çıkıp günde bin şikar etmek ister.
4. (Biz) sevgilinin semtinin sakini olduğumuz için (bize) gül bahçesini vasfetmeyin. O gül yanaklı yanımda olmadıktan sonra Aden cenneti de olsa gitmem.
5. Sabah yeli eğer sevgilimin sokağından toz getirirse dünyanın dikenini ve çöpü (benim) gözümün yaşına engel olamaz.
6. Gönül Rum'u arzular, fakat Bağdat eteğimize yapışmıştır. Perverdigar bizi o güzellik toprağına iletin.
7. Ey Rûhî! Gülbahçesinde var olan güllerin hepsini (sen) derdin. Bundan sonra gül bahçesine gelen ancak çöp ve dikendir.

81.⁹⁰

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sāye-yi add-i bülendün 'āşık-ı didārua
Geri irār itdün ammā urmadu irārıa
2. Rū-baş ol va'de-yi lufula kim olsun fedā
Dil leb-i cān başua cān şive-yi güftārua
3. Lāle-yi bā-ı maabbetdür dil-i pür-ūnımız
Yaraşur anı aıtsa küşe-yi destārua
4. Herkese āzārdur kārū uşūşen 'āşıa
Neylesün ey şū mu'tād olmayan āzārua
5. avr-ı va'ın şöyle bilmişsin güzellik semtinün
ūb-rūlar baş eger evzā'ıa evārua
6. Düşdi derd-i hicre **Rūı** arzū-yı vaşl ider
Çāre-sāz ol ey abīb-i cān u dil bīmārua

⁹⁰ 194a [Rūı]. C. Ak. Dīvān s.917, G.927.

3a Lāle-yi bā-ı maabbetdür: Lāle-i dā-ı maabbetdür D.

5a avr-ı va'ın: avr u arzın D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şü şekildedir:

4. Sen ne şayd-efgensin ey bī-rahm kim āzādeler
Reşk iderler beste-i gīsū-yı 'anber-bārua

81. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Uzun boyunun gölgesini, güzel âşığına vermek için söz verdin ama sözünde durmadın.
2. Gönlün, canın sevgilinin dudağına ve gönlün (onun) söyleyiş tarzına feda olan lütfunun vadesine can ver ve ruh bahşet.
3. Ey sevgili! Bizim kan dolu gönlümüz muhabbet bağının lalesidir. Onu sarığının köşesine takarsan oraya yakışır.
4. Ey sevgili! Senin işin herkese ama özellikle aşığa zulmetmektir. Ya senin zulmüne alışık olmayanlar neylesin!
5. Ey sevgili! Güzellik semtinin tavrını o kadar benimsemişsin ki güzel yüzlüler senin hallerine, tavırlarına baş eğer.
6. Ey gönül ve can tabibi! Rûhî, senin ayrılık derdine düştüğü için (sana) kavuşmayı arzular. (Sen) bu hastana bir çare bul.

82.⁹¹

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Lezzet-i şehd u ğam-ı 'ıŝkuñı her kim dada
Ey şeker-leb saña elbette olur dildāde
2. Őefkatüñ yok mıdur inŝāf kanı ey zālim
Dañı raħm eyleme misin bu dil-i nāŝāda
3. Hāŝıl-ı 'ömri yele virdi hevā-yı zülfi
Hırmen-i cānuma od urdı kiyāhı-zāde
4. İŝigünđe düŝüben ħāk-ı mezelletde yatur
Niçe yüz biñ bulunur bencileyin üftāde
5. O ŝehünj cevri velī zulm-ile bīdād idicek
Rūħiyā nālemi gönderdüm aña feryāda

⁹¹ 194a [Rūħī]. C. Ak. Dīvān s.983, G.1027.

1b dildāde: üftāde D.

2a Őefkatüñ: Őaqqınuñ M.

4a İŝigünđe: Eŝkinde D.

5a O ŝehünj cevri velī zulm-ile bīdād idicek: Ol ŝehünj cevri dili zulmile vīrān idicek D.

82. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey şeker dudaklı (sevgili)! (Senin) aşkının gamını ve balının (dudağının) lezzetini her kim tadarsa elbette sana düşkün olur.
2. Ey zalim! (Senin) şefkatin ve insafın yok mu? Bu kederli gönüle artık merhamet eylemez misin?
3. Zülfünün hevesi bütün ömrümü boşa savurdu, bir ot gibi can harmanımı ateş yaktı.
4. Ey sevgili! Benim gibi binlerce aşığın, (senin) eşiğinin toprağında hor görülmüş şekilde yatıyor.
5. Ey Rûhî! Nalemi yardım istemesi için ona gönderdim ama o şah eziyeti ve zulmüyle bana zalimlik edecek.

83.⁹²

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nedür eksüklüğimiz bunca cefā vü cevre
Ki getürdüñ bizi Yā Rab bu muḥālif devre
2. Yere mi geçdi mürüvvet o sitem-dīdelerüñ
Yitdi dūd-ı dili āfāka yeter yok ğavre
3. Giçmedi durdı şüreyyāya felekde āhum
Ḳanlar ağladı yaşum taḥte's-serāda şevre
4. Nūr u nevr-ile firāḳuñda pür olsa yer u gök
Ne gözüm nūra baḳar gökde ne yerde Tūra
5. Āḥir-i kār çü tefrīde düşer terkībün
Sāḳiyā durma getür cām-ı şarābı devre
6. Rāsıtı ol gün olur ehl-i 'azāba düzeḡ
Ola bir yirde ki nā-ehl otura çepçevre
7. **Rūḥiyā** yine bir ṭavr-ı nev icād itdün
Āferīnler oña ki peyrevlük ide bu ṭavra

⁹² 194b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.977, G.1019.

1a eksüklüğimiz: eksüklümüz M.; 1b devre: derde M.

2a o: ki D.

3a Giçmedi durdı: Ḥurdeler geçdi D.

4b Tūra: nevre D.

5a Āḥir-i kār çü: Āḥir-i kārda D.; 5b durma: ṭurma D.; 5b şarābı devre: şarāb-ı devre D.

6a: ehl-i 'azāba: ehl-i 'azāb M.

6b nā-ehl: nādān D.

7a: Rūḥiyā yine bir ṭavr-ı nev icād itdün: Salik olduñ yine bir ṭavr-ı neve ey Rūḥī D.

7b Āferīnler: Āferīn D.

83. Gazel Nesre Çeviri

1. Ya Rab! Bizim bu kadar cevaya ve cevre rağmen eksikliğimiz nedir ki bizi böyle muhalif bir devre getirdin?
2. Mürüvvet (insanlık) yerin dibine mi geçti? Zulme uğrayanların gönüllerinde tüten duman ufuklara erişti, ötesi yoktur artık.
3. Âhım (burçlar) feleğinde (Boğa burcundaki) Süreyya yıldızına yetişmedi. Yeryüzünde Boğa burcunun (elementi olan toprağa) gözüm kan ağladı.
4. Ayrılığında yer ve gök baştan sona nur bile olsa, gözüm ne gökte nura ne de yerde Tur dağına bakar.
5. İşin sonunda bileşenlerin bir olacaktır. Ey sâkî! Şarap kadehini durma meclise getir.
6. Ehil olmayan kimseler bir olup çepçevre oturduğu gün cehennem azap ehlini gözetler.
7. Ey Rûhî! Yine yeni bir tavır icat ettin. Bu tavrın arkasından giderse ona "Aferin!".

84.⁹³

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Kılmaz egerçi nīm-nażar ehl-i fāķaya
Cān virür i'tibār-ile ammā 'alāķaya
2. Ağyār-ile şafāda olup sīne sīneye
Biz 'arz-ı mihr idünce olur yaķa yaķaya
3. Leylā yolında hāk-ile ālūdedür diyü
Yüzler sürürdi Ķays kef-i pāy-ı nāķaya
4. Baş egmez oldı efser-i hūrşīde şem'-i bezm
Devründe mālīk olalı zerrīn otāķaya
5. Ćarħuñ bu gice āteş-i āhumla cengi var
Ey māh şubħ olunca ķulak tut tarāķaya
6. Abdāl-ı 'ışķa zāhid iñen de ulaşmasun
Ķorķum budur hemān vire zaħmet toyaķaya

⁹³ 194b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.961, G.994.

1b i'tibār: i'niyā M.; 'alāķaya: 'āķıye M.

2a olup: virüp D.; 2b Biz: Ben D.

4a efser-i hūrşīde şem'-i bezm: efser-i zerrīn-ĉarħ-ı şem' D.; 4b Devründe: Bezmünde D.

6a Abdāl-ı 'ışķa: Abdāl-ı 'aşķ D.; 6b hemān vire: ki vire D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şü şekildedir:

7. Ehliyyet olsa sende ger ey ĉarħ-ı bī-temīz
Rūhī bu deñlü düşmez idi faķr u fāķaya

84. Gazel Nesre Çeviri

1. (Sevgili) Her ne kadar fakara ehline bir nazar etmese de fakara ehli, (onun) aşkının uğruna canını şerefle verir.
2. Rakiple gönül gönüle eğlencede olan sevgiliye biz sevgimizi arz ettiğimizde yaka yakaya geliriz.
3. Kays (sevgilinin) devesinin ayağındaki çamura (yüzünü) sürüp Leyla'sının yolunda toprakla alude olmuştur.
4. Meclisin mumu, devrinde altın odaya sahip olunca güneş tacına baş eğmez oldu.
5. Ey Ay yüzlü sevgili! Bu gece gökyüzünün (benim) ahımın ateşiyle cengi var. Sabah olunca o gürültüye kulak ver (onu) dinle.
6. Aşk abdalına zahit ulaşmasın. Hemen sopaya zahmet verir benim korkum budur.

85.⁹⁴

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes +- +- / +- +- / +- +- / +- +-

1. Gel ey büleñd-naẓar ẓadd-i yārı seyr eyle
Kemāl-i ẓudret-i Perverdigārı seyr eyle
2. Ta'accüb eyleme āh itdügüm ħarāretle
Mekānum āteş iden gül-'izārı seyr eyle
3. Görince murğ-ı dili seg raq̄ibe rindāne
Başar işāreti ya'nı şikārı seyr eyle
4. Olup muq̄ābil ider baḥş-i ḥüsn o mehle güneş
Kimünle ẓarşu ẓor ol bī-medārı seyr eyle
5. Beni ayırmağ için küyına gider aḡyār
Ne fitneler ideler varı varı seyr eyle
6. Raq̄ībünj itdi göñül ihtiyār miḥnetini
Ne ḥāle ẓaldı o bī-ihtiyārı seyr eyle
7. Yolında ẓignemedük kimse ẓoymadı **Rūḥī**
Ne toz ẓopardı o ẓāpük-süvārı seyr eyle

⁹⁴194b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.976, G.1018.
2b iden: iden ol M.

85. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey yüce bakışlı! Gel sevgilinin boyunu seyret. Bütün mahlukatı yetiştiren Allah'ın gücünün mükemmelliğini gör.
2. Benim hararetle ettiğim aha hayret etme. Yerimi ateşe çeviren o gül yanaklıyı seyret.
3. Gönül kuşunu görünce, avını seyret diye köpek huylu rakibe rindane işaret yapar.
4. O Ay ile Güneş karşı karşıya gelip güzellik bahsini eder. Desteği olmayan o kimsenin kime göğüs gerdiğini seyret.
5. Ey sevgili! Rakip beni senden ayırmak için sevgilinin sokağına gider. Gider ve ne fitneler söyler (sen) onu seyret.
6. Gönül, rakibin mihnetini sevgili yolunda (sevgiliye kavuşmak ümidiyle) kabul etti. (Gel de) o ihtiyarı elden gitmiş çaresiz aşığın ne hallere düştüğünü seyret.
7. O güzel binici/sevgili! Öyle bir toz kopardı ki yolunda çiğnenmedik kimse kalmadığını seyret.

86.⁹⁵

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Yanumda gerçi yok sâyemden özge rûz-1 miḥnetde
Belâ bu kim o da ṭâkat getirmez şâm-1 firḳatde
2. Ruḥuñ zülfinde pinhân u gönül zülfinde ser-gerdân
Nitekim şem' fânûs içre vü pervâne zulmetde
3. Hele ey meh bu deñlü ḳadr-ile ser-çeşme-yi ḥurşîd
Degüldür pâyuña şu dökmege lâyıḳ leṭâfetde
4. Sen ol ḥurşîd-veş tâbân güzellik âsumânında
Ḳo yansun zerre-veş 'âşıkларуñ ḥâk-i mezelletde
5. Hevâ-yı 'ışḳ-1 cânân-ile **Rûḥî** nice yıllardur
Hümâ-yı ḳalbimiz pervâz urur evc-i maḥabbetde

⁹⁵ 195a [Rûḥî]. C. Ak. Dîvân s.934, G.953.

1a Yanumda: Yanuñda D.

2a zülfinde: zülfünge D.; zülfinde: sâyende D.

3b dökmege: ḳoyulmağa D.

4b yansun: yatsun D.

86. Gazel Nesre Çeviri

1. (Benim) mihnetli (sıkıntılı) günümde yanımda sadece gölgem vardı. Ayrılık akşamında onun bile takat getirememesi ayrı bir beladır.
2. Mumun fanus içinde ve pervanenin karanlıkta olduğu gibi ruhun (senin) saçında gizli ve bu gönül (sevgilinin) saçında (asılı kalıp) perişan haldedir.
3. Ey ay yüzlü sevgili! Güneşin pınarı (ışınları) bu denli kudrete sahip olmasına rağmen senin ayağına su dökmeye layık güzellikte değildir.
4. Sen o güneş gibi güzellik asumanında parlar iken bırak aşıkların bu zerre gibi hakirlik toprağında yansın.
5. Ruhi yıllardır sevgilinin aşkının arzusu ile (yaşar). Bu sebepten kalbimizin hüması aşkın zirvesinde kanat vurur.

87.⁹⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İntisābum görsün ol māh-ı semen-sīmā-ile
Çarḥ göksün germesün mihr-i cihān-ārā-ile
2. Mümteni'dür ḥastaḡa lebleründen şāfī cevab
Biḡde bir söylersin ammā ol da yüz biḡ nāz-ile
3. Bāḡa varsaḡ baḡs-i 'ışḡ u ḡüsne açılsaḡ biraz
Sen gül-i ra'nā-ile ben bülbül-i şeydā-ile
4. Gelse güftāra virüp bir demde ol tersā-beḡe
Dehre biḡ yıl virdüḡi feyz-i güneş 'İsā-ile
5. **Rūḡiyā** zühd ehli varsun ḡo dönsün Ka'beye
Beklesün meyḡāne küncin ol büt-i tersā-ile

⁹⁶ 195a [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.974, G.1013.

2a ḡastaḡa lebleründen: lebleründen ḡastaḡa D.

2b Biḡde bir söylersin ammā ol da yüz biḡ nāz-ile: Yılda bir söylersin ol da yüz biḡ istiḡnāyile D.

4a virüp: virür D.; 4b feyz-i güneş: feyzi güneş D.

5a varsun ḡo dönsün Ka'beye: ḡo varsun ḡolansun Ka'beyi D.

Bu gazel divanda 6 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

5. Sālim olsa ḡarf-i 'illetden vücūduḡ şīḡası
Zāhidā geçmezdi evḡātuḡ müdām ayvayile

87. Gazel Nesre Çeviri

1. Felek, benim o yasemin yüzlü Ay'a (sevgiliye) bağlılığımı görsün ve cihanı süsleyen güneş ile övünmesin.
2. Ey sevgili! Senin yolunda hasta olan (aşığa), dudaklarından şifa gelmesi mümkün değildir. Binde bir söylersin ama onu da yüz bin naz ile yaparsın.
3. Senin gibi güzel güle benzer sevgili perişan bülbül gibi olan benimle (birlikte) bahçeye varıp güzellik ve aşkın bahsine dair biraz açılacak (konuşsak).
4. O Hristiyan çocuğu, İsa'nın dünyaya bin yıl verdiği güneş feyzi ile bir anda konuşmaya başlasa.
5. Ey Rûhî! Bırak zühd ehli gitsin Kabe'ye (onu) tavaf etsin. Sen o Hristiyan putu ile meyhane köşesinde bekle.

88.⁹⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İltifâtın eksik itmez 'aşık-ı nālânına
Hâk bu kim maḥbūbluḡ gelmiş o şūḥuḡ şānına
2. Bendeyüz cān-ile bir sulṭān-ı 'ālī-şāna kim
Yolına cān virmemüz mevḡūfdur fermānına
3. Dökmege ḡanın işāret itdügi bī-çārenüḡ
Hānçer-i merdüm-küş mestāne olmuş yanına
4. Va'de-yi vaşlı o şūḥuḡ kıldı 'uşşākı helāk
Kimseler aldanmasun meh-rūlaruḡ peymānına
5. Neş'e-yi esrār-ı Hāḡ **Rūḡi**yi ḡayrān eylemiş
Ḥande eylerse 'aceb mi zāhidüḡ iz'ānına

⁹⁷ 195a [Rūḡi]. C. Ak. Dīvān s.969, G.1006.

5a Neş'e-yi esrār-ı Hāḡ: Neşve-i esrār-ı Hāḡ D.

88. Gazel Nesre Çeviri

1. O şuhun (sevgilinin) şanına ait adalettendir. İnleyen aşığından iltifatını eksik etmediği için sevgilinin mahbup olması bir gerçektir.
2. Öyle yüce şanlı bir sultana can ile kuluz ki yolunda can vermemiz bir fermanına bakar.
3. Ey sevgili! Kanını dökmek için işaret ettiğin çaresiz (aşığın) yanında o katil hançer bile sarhoş olmuştur.
4. Kimseler ay yüzlülerin sözüne aldanmasın. Zira o sevgili kavuşma zamanında aşıkları helak etti.
5. Hakk'ın sırlarının neşesi Ruhi'yi hayran bıraktığı için zahidin kabiliyetine gülerse şaşılmaz!

89.⁹⁸

mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dildār odur ki kāmīl ola ehl-i ḥāl ola
Server odur ki mālīk-i mülk-i kemāl ola
2. Kāmīl degül dur[ur] o ki rām ola herkese
Kāmīl odur ki hemdem-i ehl-i kemāl ola
3. Olsa vişālünj illere vallāh sevdügüm
‘Älemde ölmemek ölmekle muḥāl ola
4. Dildāruḡa müdām vişālünj durur murād
Görme revā ki dilde melāl-i vişāl ola
5. Olsaḡ ver‘ada ke’s ol ki olmasaḡ olur
Ammā revā degül ki gönjülde melāl ola
6. Olmam me'lül gönjüm eger almasa ele
Ol lāle-rū ki kār aḡa her demde āl ola
7. **Rūḡī** müdām la'lünje meddāḡ durur eger
Kār aḡa medḡünj olmasa ‘ālemde lāl ola

⁹⁸ 195a [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.907, G.911.

1b mālīk-i mülk-i kemāl ola: kāmīl ola ehl-i māl ola D.

2a degül durur: degüldür M.

3a illere: ellere D.; 3b ölmemek ölmekle: ölmek ölmemekle D.

4b Görme revā ki dilde melāl-i vişāl ola: Ammā revā degül ki gönjüller melāl ola D.

7a meddāḡ durur: meddāḡdur M.

5. Beyit: Olsam melül gönjüm eger almasa ele/Ol lāle-rū ki kār ola her demde lāl ola D.

89. Gazel Nesre Çeviri

1. Sevgili olgun ve hal ehli olan kimseye denir. Önder ise olgunluk mülkünün sahibi olmalıdır.
2. Herkese boyun eğen kimse kamil kimse değildir. Kamil kimse olgunluk ehlinin dostu olmalıdır.
3. Sevdiğim, sen başkalarına kavuşacaksan eğer bu dünyada ölmekle ölmekle imkansız hale gelsin.
4. Ey sevgili! Gönlüme ayrılığının kederini reva görme. Aşığının muradı daima sana kavuşmaktır.
5. Takvalı olacaksan tam ol. (Aslında) olmasan da olur. Yeter ki (bir kimsenin) gönlündeki kedere (neden olma).
6. Eğer lale yanaklı (sevgili) daim (aşığın) yanında (güzel yüzünü aşığın gösteriyorsa) (benim) gönlüm onu (şarabı) ele almadığı için üzülmez.
7. Rûhî, sürekli (sevgilinin) dudaklarını metheder. Alemde seni övmese eğer dilsiz olmak ona kârdır.

90.⁹⁹

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. H̄ayāl-i sebz-i haṭṭuñ naḡş olaldan levḥ-i h̄aṭırda
Gözüm nūr-ı ruḥuñdan ġayrısın görmez mezāhirde
2. Eger zāt-ı cemīlün olmasaydı cem'ine bā'ış
Bu zıddiyyetle cem'ıyyet ne mümkindi 'anāşırda
3. Cemālündür ġaraz-ı māhiyyet-i āfāk u enfüsde
Senüñle eglenürler hep melek gökde beşer yirde
4. Olayduñ ehl-i bāṭın gibi rü'yet sırrına vāḡıf
Görürdün sen de ey şūfī Cemālu'llāhı zāhirde
5. Reh-i 'ışḡda **Rūḥī** faḥr ider sābit-ḡademplükle
Bu h̄alet yoḡdur ey ḥurşīd-i 'ālem-tāb sā'irde

⁹⁹ 195b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.975, G.1015.

1a: H̄ayāl-i sebz-i haṭṭuñ: H̄ayāl-i haṭṭ-ı sebzüñ D.

2b zıddiyyetle: zıddiyle M.

3a enfüsde: enfüsden D.

4b zāhirde: her yerde D.

5b yoḡdur ey ḥurşīd-i 'ālem-tāb sāirde: yok bilürsin şūḥ-ı 'ālem-tāb-ı sāyirde D.

90. Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! (Senin) ayva tüyelerinin hayali gönlümün levhasına nakşolduğundan beri gözüm tüm varlıklar arasında yanağının ışığından başkasını görmez.
2. Eger güzel zatın (dört) unsurun bir araya gelmesine neden olmasaydı, bu kadar zıt olan unsurların bir arada toplanması mümkün olmazdı.
3. Gökte ve yerde bulunan bütün varlıkların varolma nedeni senin güzelliğindir. Gökte meleklerin, yerde ise insanoğlunun var olması sana bağlıdır.
4. Ey sufi! Eger sen de sır ehli gibi ruyet (görme, gören) sırrına sahip olsaydın Allah'ın güzelliğinin zahirdeki (tecellisini) görürdün.
5. Ey dünyayı aydınlatan güneş! Rûhî'nin aşktan kurtulmamaktaki kararlılığıyla övündüğü hâli diğerlerinde yoktur.

91.¹⁰⁰

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dili şād ola şanma va'de-yi bî-i'tibāruñla
Bilür kim öldürürsin şonra derd-i intizāruñla
2. Yel olsa esmez üstümden semend-i tünd-reftāruñ
Neden çāk böyle istignāda olmağ hāk-sāruñla
3. Gözüñ kan dökdüğine mācerāñı duydı halk ey dil
Duyulduñ 'āleme bî-çāre çeşm-i eşk-bāruñla
4. Yed-i firqat ğubār-ı cismüñi berbād ider bir gün
Eger böyle geçerse rüzgāruñ şeh-süvāruñla
5. Raķīb-i hārı teklīf eyle gül-geşt-i çemenzāra
Bizüm ey ğonca-yi ter zevķimüz var hār-hāruñla
6. Harāretten urup dem teşne-yi vaşluñ geçermiş ğayr
Halāş it teşnelükden anı tīg-i ābdāruñla
7. Şabā hāk-ı rehün çeşm-i terinden eksük itmezdi
Neler çekdiklerin hicründe **Rūhī** intizāruñla

¹⁰⁰ 195b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.973, G.1012.

3a Gözüñ kan dökdüğine: Şeb-i hicrinde yāruñ D.; 3b Duyulduñ: Ŧuyulduñ D.

4b Eger böyle: Bu nev' ile D.

7b hicründe Rūhī intizāruñla: Rūhī bileydi intizāruñla D.

91. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! İtibarsız sözünle (aşığın) gönlü şad olacak sanma. (Aşık) senin hasretinin derdiyle öleceğini bilir.
2. Çevik atın yel olsa üstümden esmez. Sana düşkün (perişan) aşığına karşı niçin bu kadar naz ediyorsun?
3. Ey gönül! Halk gözünün kan ağladığı macerayı öğrendi. Çaresiz ağlayan gözlerinle aleme duyuldun.
4. Ey aşık! Eğer ömrün sevgili ile böyle geçerse ayrılık eli (senin) varlık tozunu (varlığını) bir gün perişan eder.
5. Ey taze gonca! Bizim senin dikeninle sefamız vardır. Gülün seyri için çimenliğe, dikene benzer rakibi davet et.
6. Rakip harareten dem vurup sana kavuşmanın susuzluğunu çekiyormuş. Keskin kılıcınla onun susuzluğuna son ver.
7. Sabah yeli, Ruhi'nin sevgilinin ayrılığıyla neler çektiğini (bildiği için) (sevgilinin) yolunun toprağını (Ruhi'nin) yaşlı gözlerinden eksik etmezdi.

92.¹⁰¹

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Geşt idüp 'ālemi cennet diyü düşdüñ Şāma
Āh kim murğ-ı dil-i zārı düşürdüñ dāme
2. Gülüp açılmada her küşede yüz gonca-yi ter
Her ser-i rāhda biñ serv-i tavīlü'l-kāme
3. Dil taleb-kār-ı şafā giyse tehī kōrkum odur
Ki ne destār kıala başda ne tende cāme
4. Baht yār olmayıcağ ma'rifet aşşı itmez
Tutalum kim ola 'aşrında kişi 'allāme
5. Düşmüşüz ğayret-i akrān ile tül-ı emele
Degmez ol tül-ı emel çekdüğimüz ālāme
6. Ağa şāduz ki unıtmaz bizi yād itmişdür
Va'de-yi luḡfını mebzül dil-i nā-kāme
7. Bizüz ancağ nazār-ı merḫametünñden maḫrūm
Yoksa maḫdūmımızuñ himmeti çok ḫuddāme
8. Terk idüp 'uzleti kıldı taleb-i 'izzet ü cāh
Dil-i nā-puḫte bizi şaldı ḫayāl-i ḫāme
9. Yāre aḫvālimizi bu ğazel i'lām eyler
Ḫālimüz gerçi ki muḫtāc degül 'ilāme
10. **Rūḫiyā** 'ālem-i fānide odur 'ārif kim
Vire destārı külāha çuḫayı iḫrāme

¹⁰¹ 195b [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.930, G.948.

5a Düşmüşüz: Düşmesin D.

8a 'uzleti: 'azlini M.

9a Yāre aḫvālimizi bu ğazel i'lām eyler: Umaruz bu ğazel i'lām ide aḫvālimüzi D.

10b çuḫayı: çuḫayı D.

92. Gazel Nesre Çeviri

1. Alemi dolaşıp cennet diye Şam'a düştün. Ah! İnleyen gönül kuşunu tuzığa düşürdün.
2. Her köşede yüz taze gonca gülüp açılmaktadır ve her yol başında bin uzun servi dikilmektedir.
3. Gönülün rahatlık elbisesine istekli olmasından korkarım. Bu yüzden ne başta sarık ne de tende güzel elbise kalmasın.
4. Kişi asrında alim olsa bile baht ona yar olmadığı sürece (onu) marifet fayda etmez.
5. Akranın gayretiyle sonu gelmez bir arzunun peşindeyiz ama o sonu gelmez arzu çektiğimiz acılara değmez.
6. Sevgili, bizi unutmayıp lütfunu bu nasipsiz gönüle bol bol yad ettiğinden dolayı memnunuz.
7. Efendimizin himmeti hizmetçilerine çoktur ama biz bu merhametli bakışından mahrumuz.
8. Olgunlaşmamış bu gönül bizi olmadık hayalin peşinden sürükledi, uzleti terk edip güç ve zenginlik istedi.
9. Gerçi halimiz anlatılmaya muhtaç değil ama sevgiliye halimizi ancak bu gazel anlatır.
10. Ey Ruhi! Fani alemde irfan sahibi; sarığı külaha, çuhayı ise ihrama değişendir.

93.¹⁰²

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün

Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Derdleşsem ele bir derd bilür ādem girse
Dinlese sem'ine rāz-ı dil-i pür-ğam girse
2. Eylese derdimüze çāre-yi dermān tabīb
Yaramuz arasına hāşılı merhem girse
3. Teşne-yi cām baña şöyle ğınā virmiş kim
Çöpce gelmez gözine kevkeb-i Cem girse
4. O perinünj ele āsān getirürdüm la'lün
Ger Süleymān gibi engüştine hātem girse
5. İtmezin nefha-yi İsāya tenezzül ābdan
Fikr-i la'li o bütün gönlüme bir dem girse
6. Benzedür bir büt-i āhen-dile 'aksünj meşelā
Ten-i āyineye **Rūhī** mücessem girse
7. Nağamāt eylese gül gibi açılsa gülse
Şahn-ı gülzārda bugün bülbül-i hoş-dem girse

¹⁰² 196a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.980, G.1022.

1a derd bilür: dil iblür D.; rāz-ı dil-i pür-ğam: zār-ı dil-i pür-ğam M.

3a Teşne-i cām: Neş'e-i cām D.; 3b gözine: gözüme D.

5a İtmezin nefha-yi İsā-ya tenezzül ābdan: İtmezem nefha-i 'İsiye tenezzül ey dil D.

7a Nağamāt: Nefeħāt D.

7b: Şahn-ı gülzārda: Şahn-ı gülzāra D.; 7b bülbül-M.

6. Beyit -D.

93. Gazel Nesre Çeviri

1. Öyle dertten anlayan bir insan gelse dertleşsem. Gam dolu gönlümün sırrını dinlese.
2. Tabip derdimize derman çare eylesin. Yaramıza (yaramızı iyileştiren) merhem sürülse.
3. Şarap kadehinin susuzluğu bana öyle bir zenginlik vermiş ki Cem'in yıldızının gözümde çöp kadar değeri yoktur.
4. Eğer Süleyman'ın yüzüğünün mührü bende olsa o perinin dudağını ele kolay geçirirdim.
5. O sevgilinin dudağının düşüncesi bir an gönlüme girse İsa'nın nefesine dahi tenezzül etmezdim.
6. Ruhu mücessem hale gelip aynanın cismine girse mesela, onun yansımasını katı kalpli bir güzele benzetir.
7. Hoş avazlı bülbül gül bahçesinde bugün ezgiler söyleyip gül gibi açılıp gülse.

94.¹⁰³

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İtibār itmez sipihrün 'izzet ü iclālına
'Ayn-ı 'ibretle bakanlar kā'inātuñ kārına
2. Dime idbār el virüp düşdüm belā vü miḥnete
Çāh-ı idbār oldı bā'ış Yūsufuñ iqbālına
3. Zāl-ı dehrün ḥalka mihr u vefāsı āldur
Erlük ol mekkārenün aldanmamağdur ālına
4. Şanma encüm çarḥ dökmiş dāne virmekçün firīb
Åşiyān-ı 'ālemün murğ-ı selimü'l-bālına
5. Ey süvār-ı raḥş-ı devlet 'ākil isen ḥişşe al
Çarḥ gör nitdi veğā meydānınuñ ḥayyālına
6. Şimdi rāh-ı ğamda toprak döşenüp taş yaşıdanur
Evc-i istiğnāda toz kondurmayan ezyālına
7. Kimdür ol 'Oşmān-ı Pāşā-yı celilü'l-ğadr kim
Ḥayret alur 'aklumu kılsam nazar aḥvālına
8. Öyle şehbāz-ı hümā-pervāz-ı 'anķā şavleti
Şaldı çarḥ-ı pür-ḥiyel zāğ u zağan çengālına
9. Ḥayfdur miḥnet o zī-ğadra ki luṭfi dā'imā
Dest-gir olur cihānda derd-i ğam pāmālına
10. Var ümidüm maḥzar-ı luṭf-ı İlāh olup yine
Geçsün ey **Rūḥī** serir-i 'izzet u iclālına

¹⁰³ 196a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.979, G.1021.

1a 'izzet: zillet M.; 1b: kārına: ḥālına D.

5b veğā: du'ā M.; ḥayyālına: ḫattālına M.

6b ezyālına: izbālına M.

7a 'Oşmān-ı Pāşā-yı celilü'l-ğadr: Pāşā-yı 'Oşmān-ı celilü'l-ğadr D.; 7b kılsam: kılsan D.

94. Gazel Nesre Çeviri

1. Kainatın haline ibret gözüyle bakanlar feleğin izzet ve ikramına itibar etmezler.
2. Talihsizlik baş verdi diye bela ve sıkıntıya düştüm deme. Yûsuf'un ikbaline (geleceğinin güzel olmasına) talihsiz (bir şekilde düştüğü) kuyu sebep oldu.
3. Koca (yaşlı) dünyanın halka sevgi ve vefası hiledir. Erlik o hilekarın hilesine aldanmamaktır.
4. Sanma ki yıldızlar, âlem yuvasının sağlam kanatlı (aklı başında) kuşunu aldatmak için göğün döktüğü tanelerdir.
5. Ey bahtlı süvari! Savaş meydanının at terbiyecisine dünya, gör ne etti! Akıllıysan (bundan kendine) pay biç.
6. İstiğnanın doruğunda eteklerine toz kondurmayan şimdi gam yolunda toprak döşenip taşlara yaslanır.
7. Hallerine nazar kılınca aklımı başımdan alan o yüce ve kudretli Osman Paşa kimdir?
8. Çaylak hileli dünya yükseklerden uçan anka kuşunu şiddetli saldırısıyla pençesine aldı.
9. Ayaklar altına düşmüş, hor görülmüş kişilere daim lütufta bulunan kudret sahibine sıkıntı etmek yazık olur.
10. Ey Rûhî! İlahi lutfuna mazhar olup yine izzet ve iclal tahtına geçeceğine ümidim var.

95.¹⁰⁴

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Recez - - + - / - - + - / - - + - / - - + -

1. Elbetde her maḥzūn olan mesrūr olur bayrāmda
Biz dil-fikār olmaḡ neden dāru'ş-şafā-yı Şāmda
2. Cennetde yoḡ dirler 'ana lāyık mı ey naḥl-i vefā
Ḥāl ehli olmaḡ bī-şafā dāru'ş-şifā-yı Şāmda
3. Ğam çekmem olsam bī-şaḡaf hep ḳaldı yārān-ı selef
Tīr-i belāya dil hedef bu dehr-i bī-encāmda
4. Çün gitdi eyyām u şiyām gül gibi gelsün devre cām
'Iyş itsün olsun şād-kām 'ıış ehli bu hengāmda
5. Gülşen güzellerden dola güller şaçup şaḡa şola
'Iış ehli 'ıyş idüp ola cām elde vü mey cāmda
6. Biz böyle zār olmaḡ neden Pāşā-yı şāḥib-ṭārz u fenn
Mevşūf iken ma'rūf iken iḥsānda vü in'āmda
7. Ol şāḥib-i seyf u ḳalem ol mālik-i luṭf u kerem
K'evşāfı olmuşdur ehemm yārāna şubḡ u şāmda
8. A'dāsın itsün mün'adim aḥvālin itsün muntaḡam
Var eyledi yoḡdan o kim dūnyāyı şeş eyyāmda
9. Her kimde bir miḡnet sezer yüz luṭf-ile mesrūr ider
Rūḥiye luṭf itmez meḡer bilmez anı ālāmda

¹⁰⁴ 196a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.964, G.998.

1a Elbetde: Elbette D.; 1b dāru'ş-şafā-yı Şāmda: böyle şerīf-i eyyāmda D.

2b dāru'ş-şifā-yı Şāmda: dāru'ş-şafā-yı Şāmda D.

4a Çün gitdi eyyām u şiyām gül gibi gelsün: Gül gibi çün girdi eyyām araya D.

5a güzellerden: güzellerde M.; dola: ṭola D.

Bu gazel divanda 10 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

10. 'Oşmān Pāşā-yı şeci' ol kim idüp ḳadrin refī'
'Adlile ol Ḥayy-ı semī' meşhūr ḳılmış nāmda

95. Gazel Nesre Çeviri

1. Her hüznü olan elbette bayramda mutlu olur. Biz neden Şam'ın sefa evinde gönlü yaralıyız?
2. Ey vefa hurması! Cennette meşakkat yok derler. Hal ehlinin, şifa evi olan Şam'da sefasız kalması yakışık alır mı?
3. Aşık olmasam (bu dünyada) gam çekmem. Zira bizden öncekilerin (benim gibi oldukları için) gönülleri bu sonsuz dünyada bela okuna hedef oldu.
4. Ramazan bittiği için meclise şarap gelsin. Aşk ehli bu mevsimde neşeli olup zevk ü sefa içinde olsunlar.
5. Gül bahçesi güzellerle dolup sağa sola güller saçsın. Aşk ehli elde şarap kadehi zevk ve sefa etsin.
6. Üslup ve fen sahibi Paşa ihsan ve lütuflarıyla vafedilip bilinir iken biz neden böyle inleriz?
7. O kılıç ve kalem, lütuf ve kerem sahibidir. Öyle ki dostlar için onu sabah akşam vasfetmek önem arz etmektedir.
8. O ki altı günde dünyayı yoktan var etti. Senin de düşmanlarını yok etsin halini muntazam etsin.
9. Her kimde bir sıkıntı sezer ise onu yüz lütuf ile sevindirir fakat Ruhi'yi elem içinde görmediği için ona lütuf etmez.

96.¹⁰⁵

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bezm-gâh-ı hamele neyyir-i a'zam girse
Seyre çıksak ele bir sâkı-yi hoş-dem girse
2. Ebr-i nîsân-ile deryâ gibi mevc olsa çemen
Şadef-i gönçaya dürdâne-yi şebnem girse
3. Ruḥ-ı maḫşûdı saḡa gül gibi seyr itdürsem
Nev-bahâr olsa ele âyîne-yi Cem girse
4. Cengimüz zâhid-ile cennet-i küyünda durur
Bizi şulḥ eylese mâbeyne bir âdem girse
5. Mihr idüp ġayrılara ḡanuma girdüklerini
Hep ḫelâl eyleridüm ḡoynuma bir dem girse
6. Dil tehî-destdür ammâ şu ḡadar himmeti var
Ki yapışmaz eline dâmen-i ḫâtem girse
7. 'Işḡ vâdîlerini **Rûḫî** nice görsün kim
Baş ḡurtarımaz o vâdîlere Rüstem girse

¹⁰⁵ 196b [Rûḫî]. C. Ak. Dîvân s.962, G.996.

4b mâbeyne: ire M.

7a görsün: ḡayy olsun D.

Bu gazel divanda 9 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

8. Ḳurtarurdum yaḡamı dest-i ḫavâdişden eger
Elüme dâmen-i Pâşâ-yı mükerrerem girse
9. Âsumân-mertebe Cem-kevkebe 'Oşmân Pâşâ
Ki çıkar şâd gönül bezmine pür-ḡam girse

96. Gazel Nesre Çeviri

1. Güneş Koç burcunun meclisine uğrasa, hoş sesli bir saki bulsak da seyre çıksak.
2. Çimen nisan bulutu ile deniz gibi dalgalansın ve goncanın sedefine inci tanesi gibi çiy düşsün.
3. Arzuladığım yanağı sana gül gibi seyrettirsem. İlbahar olsa da Cem'in aynasını ele alsak.
4. (Bizim) çengimiz zahitledir çünkü (o) sevgilinin cennet gibi bahçesini kendine mekan etmiş. Araya bir kişi girse de sulh olsa.
5. (Sevgili) başkalarına şefkat edip kanıma girdi. Bir an koynuma girse hep kanımı helal eylerdim.
6. Gönül fakirdir ama o kadar büyük himmeti vardır ki Hatem kadar zengin birini görse dahi hiçbir şey istemez.
7. Ruhi, Rüstem'in bile girip başını kurtaramayacağı aşk vadilerini çok görmüştür.

97.¹⁰⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i ışkuñ münkirin şorduğda bir Bektāşiye
Didi cāhildür eger tecrīde yazsa hāşiye
2. Hār-ı kef-i pāyını deşt-i belādan çekmeden
Kays-ı nā-şāduñ eli degmezdi başın kaşıya
3. Naql idüp bu beyti Mañşür-ı refi'ü'l-ğadrđan
Merğadı üstinde taħrīr eylemişler kāşiye
4. Ser-firāz-ı 'aşr iken 'ālemde aldurdum seri
Ser virür lābed açan sırr-ı Hūdāyı nāşiye
5. Ey cemālün dest-i kudretle yazılmış bir kitāb
Ol kitāba hüsñün olmak metn ü hañtuñ hāşiye
6. Tevsen-i tecrīde devrān anı kim eyler süvār
Çarğ-ı atlas götürür atı öñince ğāşiye
7. Mest-i cām-ı şevk iderler anı kim Rūhī gibi
Niçe yıl pīr-i ħarābātuñ şarābın daşıya

¹⁰⁶ 196b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.955, G.985.

2a deşt-i belādan: deşt-i belāda D.

4b lābed: elbet M.

5b olmak: olmuş D.

6b atı: anı D.

7b daşıya: taşya D.

97. Gazel Nesre Çeviri

1. Aşk ehlini inkar eden kişiyi bir Bektaşî'ye sorduk. Eğer Tecrit (isimli esere) haşiye yazmışsa (yani kelamcıysa kesin) cahildir dedi.
2. Ayağının dikenini bela çölünden çekmeden gamlı Kays'ın başını kaşımaya eli varmazdı.
3. Bu beyti kudret sahibi yüce Mansur'dan nakledip mezarı üzerindeki çiniye yazmışlardır.
4. Devrin önderi iken alemde (Hüda'nın sırrı) için başımı verdim. Zira Hüda'nın sırrını açtığından dolayı başını verir.
5. Senin yüzün kudret eliyle yazılmış bir kitaptır. Güzelliğın onun metni, ayva tüylerin (çizgilerin) haşiyesidir.
6. Devran dik başlı bir attır. Ona kim binerse Atlas Feleği atın önünde gaşiye (örtü) taşır.
7. Yıllarca meyhane sahibinin şarabını taşıyanı Ruhi gibi arzu kadehinin sarhoşu ederler.

98.¹⁰⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şunmağ-ile nīm cām ol gonca-yi ra'nā bize
Bir şafāmuz var ki reşk eyler bütün dünyā bize
2. Maẓhar-ı keyfiyyet-i ışkuz bu ışret-hānede
Virmez ol keyfiyyeti cām-ı mey-i hamrā bize
3. Bildi kim bī-rūḥ olur kendinden ayrı cismimüz
Cān gibi āfet görünmez eyler istiğnā bize
4. Hākimüzde olmasa feyz-i ezelden reng ü bū
Gül saña reşk eylemezdi bülbül-i şeydā bize
5. Keşf-i sırr-ı men 'aref mevķūf-ı feyz-i ışk imiş
'Ālem-i şüretde yüz gösterdi bu ma'nā bize
6. Faḥr ider mollā kütüb cem'yle bilmez kim virür
Yüz kitābuñ feyzini bir şüret-i zībā bize
7. **Rūḥi**yā biz bir bölük rind-i ḥaķīkat-pīşeyüz
Her muķallid pīr unutsun giçmesün baba bize

¹⁰⁷ 197a [Rūḥi]. C. Ak. Dīvān s.960, G.993.

6a cem'yle bilmez kim: cem'ine bilmez ki D.

Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmuada olmayan beyit divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

5. Levḥ-i maḥfūzı hemīşe taḥta-i ta'līm idüp
Bir 'aceb dil öğredür her gün dil-i dānā bize

98. Gazel Nesre Çeviri

1. O güzel gül (sevgili) bize yarım kadeh sundu. Tüm dünyanın bizi kıskandığı bir sefamız var.
2. Biz bu meyhanede aşk keyfiyetinin tecellisiyiz. Kırmızı şarap bize o keyfiyeti vermez.
3. Bedenimiz sevgiliden ayrıken ruhsuz (cansız) olduğumuzu bildiği için o güzel sevgili bize görünmeye tenezzül etmez.
4. Toprağımızda (bizim mayamızda) ezelden beri renk ve koku bolluğu olmasa gül seni, bülbül de beni kıskanmazdı.
5. "Kendini bilen" sırrının açıklaması aşkın feyzine bağlıymış. Bu anlam bize maddeler (suretler) aleminde yüzünü gösterdi.
6. Molla, kitaplarının çokluğuyla övünür. Fakat bize yüz kitabın feyzini bir güzel yüzün verdiğini bilmez.
7. Ey Ruhi! Biz bir bölük hakikati huy edinmiş rintleriz. Her taklit eden pir bize pirlük bağışlamasın.

99.¹⁰⁸

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Niçe bir t̄ir-i maḥabbetle ciger paralana
Niçe bir ḥançer-i miḥnetle yürek yaralana
2. Rişte-yi cān şu kadar pür-girih olmışdur kim
Girihin açmağa yok çāre meger paralana
3. Ḥüsn meydānına meh-rūları kılmış da'vet
Gül gibi ister o nev-reste bugün aralana
4. Niçe bir fikr-i ḥaṭuṇla idelüm meşk-i cünün
Niçe bir kāğız-ı meşki gibi dil qaralana
5. Niçe bir derdine dermān olasun aḡyāruṇ
Niçe bir **Rūḥi**-yi şeydā saṇa bī-çārelene

¹⁰⁸ 197a [Rūḥi]. C. Ak. Dīvān s.943, G.966.

1a ciger paralana: göñül yaralana D.; 1b yürek yaralana: ciger paralana D.
5b Rūḥi-yi şeydā: Rūḥi-yi şī-kes D.

99. Gazel Nesre Çeviri

1. Daha ne vakte kadar ciğer aşk okuyla pare pare olsun? Daha ne vakte kadar mihnet hançeri ile kalp yaralansın?
2. Can ipliği o kadar çok düğüm düğüm olmuş ki düğümü çözmek için onu parçalamaktan başka çare yoktur.
3. Sevgili, ay yüzlüleri güzellik meydanına davet etmiş. O yeni bitmiş gül, bugün açılmak ister.
4. Ne vakte kadar ayva tüylerinle delilik meşki edelim? Ne vakte kadar gönül (hat) meşkinin yapıldığı kağıt gibi karalansın?
5. Ey sevgili! Ne vakte kadar rakibin derdine derman olacaksın? Ne vakte kadar Ruhi sana çaresizce yalvarsın?

100.¹⁰⁹

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ey âşinâluğ itmeyen ehl-i şifât-ile
Bîhüdedür münâsebetün 'ilm-i zât-ile
2. Cānān yolında cāñ virenüñdür der-i vişāl
Deryā-yı 'ışka gire ümīd-i necāt-ile
3. Ey hüsn-i halk bende-yi efgende kim senün
Ref' eyle hākdan nazār-ı iltifāt-ile
4. Āhir taşarruf-ı dil-i zāra getürdi hazz
Lālün bizümle söyleşür oldı berāt-ile
5. Kūyında kulluk ummasun ağıyār şāh-ı hüsn
Virmişdür anı **Rūhiye** kayd-ı hayāt-ile

¹⁰⁹ 197a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.945, G.968.

2a der-i vişāl: vişāl M.

3a hüsn-i halk bende-yi efgende kim senün: şāh-ı hüsn bende-i efgendenem beni D.

100. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey (Tanrının) sıfatlarının (tecelli ettiği) kimseler ile dostluk kurmayan kişi, (Tanrının) zatının ilmi ile uğraşman boşunadır.
2. Kavuşma kapısı canan yolunda canını kurban edene (açıktır). (Canını feda edebilen) kurtuluş ümidiyle aşk denizine girsin.
3. Ey güzel yaratılışlı! Sen çaresiz köleni iltifatlı bakışınla (nazarınla) topraktan kaldırıp yükseklere çıkar.
4. Sonunda hat, ağlayan gönlün tasarrufuna verildi. Dudağın bizimle yazılı beratla konuşur oldu.
5. Ey güzellik şâhı! Düşman (senin) sokağında senden kulluk ummasın. Onu (Allah) Rûhî'ye hayat bağıyla vermiştir.

101.¹¹⁰

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bu kadar nāle nedendür dil-i nalānumda
Yine āṣār-ı ğāzab var gibi sulṭānumda
2. Dil-i sūzānumı sīrāb idemez baḥr-ı muḥīṭ
Bu ḥarāret nedür āteş mi yanar cānumda
3. Yakmaduḡ dil ḳomadı şa'ş'a-yi ruḥsārı
Bu sīrāyet nedür ol mihr-i dıraḥşānumda
4. Āteş-i āhumuḡ eflāka çıḳardı 'alevi
Bu 'alāmet neyiki nāle vü efgānumda
5. **Rūḥiyā** pertev-i ḥūrşīd-i maḥabbetdendür
Bu kadar söz ki var ṭab'-ı suḥandānumda

¹¹⁰ 197a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.974, G.1014.

1a nāle: lerze D.

3a ḳomadı: ḳomadıḳ M.

4a 'alevi: 'ilmin M.

101. Gazel Nesre Çeviri

1. İnleyen gönlümde bunca feryat ve figan nedendir? Yine sultanım (feryat ve figanıma) öfkelenmiş gibidir.
2. Yanan gönlüme muhitinin denizi su serpemez. Ateş parçası olmuş canımın bu denli harareti nedendir?
3. Yüzünün şaşası yakmadık gönül bırakmadı. O parlak güneşin bu denli sirayet etmesinin sebebi nedir?
4. Âhımın ateşi, alevi feleklere çıkardı. Feryat ve figanımda bu neyin alametidir?
5. Ey Rûhî! Güzel şeyler söylemeyi bilen tabiatımda bu kadar çok sözün bulunması aşk güneşinin ışığındandır.

102.¹¹¹

mütefā'ilün fe'ülün mütefā'ilün fe'ülün
Kāmil + + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Ğamuñ itdi cān ḥaste elemüñ dili ūikeste
Nola olsa firqatüñden sözimüz ūikeste beste
2. Gele seyr-i baĝa ūāyed diyü özleyüp qudümün
Dökilüp yatur yolunĝa gül ü lāle deste deste
3. Niçe yıldur olmadılar daḥi bir selāma lāyık
Qapuña gelüp gidenler yaqa çāk u ser ūikeste
4. Bizi ūaldı yār gözden yine qılmaq ister ey dil
Seni zülfi gibi beste beni çeūmi gibi ḥaste
5. Eyü söz diler ki Rūḥī anı nazm ide 'aceb mi
Töknursa gūū-ı ehl-i dile ūi'ri ceste ceste

¹¹¹ 197b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.949, G.975.

1a cān ḥaste elemüñ dili ūikeste: cihāmı beste elemüñ ūikesete D.; 1b firqatüñdey:
firqatunda D.

4a yine: yana D.

102. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Senin gamın canımı hasta etti, elemin gönlümü kırdı. Ayrılığından sözümüz kırık dökük olsa ne olur?
2. Şayet özleyip bahçe seyrine gelersen ayağını bastığın yollara deste deste gül ve lale saçılır.
3. Kapına gelip gidenlerin yakaları yırtıktır. Yolunda ser vermelerine rağmen yıllardır bir selama layık olamadılar.
4. Ey gönül! Yar bizi yine gözden saldı. Seni saç gibi bağlı beni de gözü gibi hasta etmek ister.
5. Rûhî sözleri iyi şekilde nazma çekmeyi diler. Gönül ehlinin kulağına şiiri azar azar dokunursa buna şaşılır mı?

103.¹¹²

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Çıkdı evden o sehî-ķad kemer-i zer belde
Gül gibi neş'e-yi mey başda vü ħançer belde
2. Ğayr irmez saña taķınsa eger yüz ħançer
Ħançer-i ħüsn yaraşmaz güzelüm her belde
3. Tığ u ħançer ne ħurur zer kemeründe dimezüz
Bilürüz yol kesiciler olur ekşer belde
4. Bir büt-i sîm-tenün küştesiyüz kim götürür
Gâh zer-i ħançer u geh tığ-i mücevher belde
5. Ehl-i bezmün nice olur ħâli 'aceb ey **Rûĥî**
Gele ol şüh-ı cihân meclise ħançer belde

¹¹² 197b [Rûĥî]. C. Ak. Dîvân s.946, G.970.

1b neş'e-yi mey: neşve-i mey D.

2b Ħançer-i ħüsn: Ħançer-i nâz D.

103. Gazel Nesre Çeviri

1. O fidan boylu belinde altın kemer ve hançer, başında gül gibi şarap neşesi evden çıktı.
2. Eğer başkası yüz hançer taksa (sana yakıştığı gibi) ona yakışmaz. Güzelim, güzellik hançeri her kişiye böyle yakışmaz.
3. Çoğu şehirde yan kesiciler olduğunu bildiğimiz için kılıç ve hançer altın kemerinde neden duruyor, demeyiz.
4. Belinde kah gümüş hançer kah mücevher kılıç olan gümüş tenli bir putun maktuluyuz.
5. Ey Rûhî! O cihanın şuhu hançer belinde meclise girince meclis ehlinin acaba hali ne olur?

104.¹¹³

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün

Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Düşe dirseñ güher-i dīde-yi giryānı ele
Ey felek durma ğubār-ı reh-i cānānı ele
2. Tāzelük 'arz idüp öykinmiş o gül-ruhsāra
Bāğa varsam birez alsam gül-i ḥandānı ele
3. Zülfi zencīrine dīvāne geçürmiş aġyār
Ölmez isem hele rüsvāy ideyin anı ele
4. Yār odur ḥātır-ı aġyār-ı dil-āzārı koyup
Ala luṭf-ile dil-i 'āşık-ı nālānı ele
5. Dāmenin ṭutmağa sa'y eyler imiş ol servün
Bir gün ammā virür aġyār girībānı ele
6. Ol iki sā'id-i sīmīnine ne dırsin **Rūḥī**
Ṭotalum beñzedesin pençe-yi mercānı ele

¹¹³ 197b [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.910, G.916.
1b durma: ṭurma D.
3a geçürmiş: giçermiş D.; 3b ele: ile M.
4a koyup: yıkup D.
6a sā'id-i sīmīnine: sā'id-i sīmīne D.

104. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey felek! Ağlayan göz incisi (gözyaşı) ele düşsün dersen durma sevgilinin yolunu toz duman et.
2. Bahçeye gidip tazelik arz ederek gül yanaklı (sevgiliye) öykünen gülen gülü biraz elime alsam.
3. Düşman saçının zincirinde delilik etmek istemiş. Şayet ölmezsem ben de onu el aleme rezil edeyim.
4. Sevgili, gönül inciten rakibin hatrını bırakıp inleyen âşığın gönlünü ele alandır.
5. O selvi boylunun eteğini tutmaya çabalmış ama rakip bir gün yakasını ele verir.
6. Diyelim ki mercan pençesini ele benzetirsin, gümüş gibi beyaz iki koluna ne dersin?

105.¹¹⁴

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Zāhid aldıysa nola şübḥa-yi mercānı ele
Alalum biz daḥi cām-ı güher-efşānı ele
2. Yār elinden güher-i cām ne ğam alsa raqīb
Dīve beñzer getüre mühr-i Süleymānı ele
3. Kurtaram dir iken ḥārdan ol tāze güli
Ğam degül bülbül-i dil virse girībānı ele
4. Olayın çoñ beni pāmāl-ı reh-i miḥnet-i yār
Yā tenüm ḥāk ola yā ḥod gire dāmānı ele
5. Ey kılan **Rūḥiye** mihr-ile naẓar bir gün ola
Cān virüp "āre" desen girmeye dīvānı ele

¹¹⁴ 197b [Rūḥi]. C. Ak. Dīvān s.909, G.915.

2a güher-i cām ne ğam: güher-i cāmı kaçan D.

3a iken: etegin D.; 3a güli: gülüñ D.

4a reh -M.

4b Yā tenüm ḥāk ola yā ḥod gire dāmānı ele: Yanayın ḥāk olayın yā gire dāmānı ele D.

5a mihr-ile: kahr ile D.; 5b "āre" desen: arayasın D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

5. Dāḥil-i silsile-i 'aşğ ideyin dir ğayrı
Tolasam vechi var ol zülf-i perişānı ele
6. Nice cān kırtarur ādem ki

105. Gazel Nesre Çeviri

1. Zahit, mercan renkli tesbihi ele aldıysa ne olur? Biz de cevher saçan kadehi ele alalım.
2. Rakip yar elinden kadeh cevherini alırsa dert değildir. Zira Süleyman'ın mührünü ele geçirse bile şeytana benzer.
3. O taze gülü (sevgiliyi) dikenden (rakipten) kurtarayım derken gönlümün bülbülü yakayı ele verse de dert değil.
4. Beni bırak sevgilinin derdinin yolunda perişan olayım. Ya benim toprak olsun ya da (eteği elime geçsin) o kendisi bana yardım etsin.
5. Ey Rûhî'ye sevgiyle bakan (sevgili)! Bir gün can verip "Evet" desen de onun divanı ele geçmeye.

106.¹¹⁵

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Halkuñ kimisi gül gibi at at libāda
Egnine kimi giymege bulmaz palāda
2. Erbāb-ı faqr u fāa vü ehl-i 'abā ki var
Dergāh-ı Hāda her biri bir iltimāda
3. Mabūl-ı Hā budur ki bulup faqrda şafā
Şıdk-ile muttaşıl ola şükr ü sipāda
4. Meyl itmese şarāba nola gönli şüfīnün
Āyīneden şafā gider olınca pāda
5. **Rūhī** vücūduñ āır olur ūt-ı mūr u mār
Ger atlas içre şaqla anı ger palāda

¹¹⁵ 198a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.908, G.913.

2a ehl-i 'abā: ehl-i ğnā D.

4a şüfīnün: zāhidün D.

5a mūr u mār: mar u mūr D.

106. Gazel Nesre Çeviri

1. Halktan bazıları üstüne giymeye çul bulamazken bazıları gül gibi kat kat (kaftan, güzel elbise) giyinir.
2. Hakk'ın huzurunda her birinin yeri ayrı olan fakirlik ve yoksulluk sahipleri ile zengin ehil vardır.
3. Hak katında makbul olacak kişi fakirlikte mutlu olup (Allah'a) bağlılıkta şükür ve övgüye aralıksız devam edendir.
4. Sûfinin gönlü şaraba meyletmese ne olur? Kirlilik olunca gönül aynasından saflık gider.
5. Ey Rûhî! Vücudunu ister atlas içinde ister çul içinde sakla ne fark eder? En sonunda (bedenin) karınca ve yılanı yiyecek olur.

107.¹¹⁶

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Keşrete düşme varup ehl-i ğınā meclisine
Meyl-i vaḥdetse ğarāz gel fuḳarā meclisine
2. Zāhidā cām-ı şarāb olmasa ger ḥālet-baḥş
Dāḥil olmazdı müdām ehl-i şafā meclisine
3. Gördi Mecnūn ki fenā meclisinün yoḳ mezesi
Götürüp ayağı cān atdı beḳā meclisine
4. Şevkden çarḫa çıkar na'ra-yi mestāneleri
Gelse 'ışḳ ehlinün ol māh-liḳā meclisine
5. Şi're de daḥl idelüm dirler edānı şimdi
Dāḥil oldukları yetmez zurefā meclisine
6. Ehl-i ḥāle sözini dinledemez ḳāl ehli
Gidemez cāhil olanlar 'ulemā meclisine
7. Ḳā'ilüz yanmağa pervāne-şıfat ey **Rūḫī**
Gelse şem' olsa o māh ehl-i vefā meclisine

¹¹⁶ 198a [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.938, G.958.

2a cām-ı şarāb: duḫter-i rez D.

4b şevk: 'ışḳ D.

6b Gidemez: Giremez D.

107. Gazel Nesre Çeviri

1. Gayen birlik şarabıysa zenginlerin meclisine girip kesrete düşme, fakirler meclisine gel.
2. Ey zahid! Şarap kadehi eğer keyfiyet bahşetmeseydi safa meclisine sürekli (şarap) dahil olmazdı.
3. Mecnun fanilik meclisinin mezesinin olmadığını görünce ayağı (şarabı) götürüp sonsuzluk meclisine can attı.
4. O ay yüzlü, aşk ehlinin meclisine gelse sevinçten sarhoş naralar gökyüzüne çıkar.
5. Zarifler (şairler) meclisine dahil oldukları yetmezmiş gibi şimdi de işveyi şiire dahil edelim derler.
6. Kâl ehli (sözünde duramayanlar) hâl ehline sözünü dinletemez. Cahil olanlar alimler meclisine gidemez.
7. Ey Rûhî! O ay yüzlü (sevgili) vefa meclisine gelip mum (nuruyla etrafı anlatsa) olsa (biz) kelebek gibi yanmaya razıyız.

108.¹¹⁷

mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Vaqt oldı ki gökden cilve kıla burc-ı hamelde
Yer yer gül-i maqsūd açıla şāh-ı emelde
2. Buluşmağa bülbül-i şeydāya tehī-dest
Bir niçe yeşil yaprağı var goncanuñ elde
3. Ağyār ile seyr eyleme inşāf degül kim
Firķāt bizi bend ide huşūşā bu maħalde
4. Üftādesinüñ gönliñ alup merħamet itse
Hüsn-ile ğurūr itmese hulķ olsa güzelde
5. Hāllāķ-ı ma'ānī olalı táb'ıña **Rūhī**
Peyrevlik iderler şu'arā tarz-ı ğazelde

¹¹⁷ 198a [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.938, G.959.
1a oldı: irdi D.; 1a gökden: gün D.

108. Gazel Nesre Çeviri

1. Koç burcunun gökyüzünde görünmesinin, en yüce arzulara istenen gülün yer yer açılmasının zamanı geldi.
2. Goncanın, eli boş çılgın bülbül ile buluşmak için elinde birçok yeşil yaprağı var.
3. Düşman ile görüşme, özellikle bu konuda aramıza ayrılığın girmesi insaftan değil.
4. Güzelde, güzellikle gurur yapmayıp merhamet edecek huyu olsa âşığının gönlünü alır.
5. Ey Rûhî! Anlamlar yaratan bir tabiata sahip olalı şairler senin gazel tarzını takip ediyorlar.

109.¹¹⁸

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şanma hicrünle yanan 'uşşāka a'dā yaklaşā
Hār u ḥas ey ḡonca-yi ra'nā dayanmaz āteşe
2. Cāna zaḥm urmaḡsa ḡasduḡ tīr-i müjḡanuḡ yeter
Ey ḡaşı yā el urup durmak ne lāzım terkeşe
3. Yūsuf-ı Mışır-ı melāḡatdur bugün ol sīm-ten
Kim anı virmez bütün dünyāda ḡardeş ḡardeşe
4. Kılmayup raḡbet şatardı bir şınuḡ peymāneye
Virseler farazā bütün dünyāyı rind-i men-keşe
5. Yine ey **Rūḡī** ḡözün nem-nāk u sīneḡ ḡākdur
Ġālibā üftāde olmuşsin bugün bir meh-veşe

¹¹⁸ 198a [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.948, G.973.

1b dayanmaz: ḡayanmaz D.

2b durmaḡ: ḡurmaḡ D.; 2b lāzım: ḡācet D.

3b bütün -M.; 3b dünyāda: dünyāya M.

4b rind-i men-keşe: rind-i mey-keşe D.

5b bugün: yine D.

109. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey güzel gonca! (Senin) hicran derdinle yanan aşıklara düşmanlar yaklaşır sanma. Düşmanlar yaklaşmadığı gibi senin yanında sürekli dolanan rakip (diken) bile benim ateşime yaklaşamaz.
2. Ey yay kaşlı sevgili! Elini sürekli ok çantasına götürmene gerek yok, amacın gönlümde yara açmaksa kirpiklerinin oku yeter!
3. Bugün o gümüş tenli, güzellik Mısır'ının Yûsuf'udur. Bütün dünyada onu kardeş kardeşe vermez.
4. Bütün dünyayı benim gibi bir rinde verdiğini farzet, o zaman bile bana teveccüh etmeyip bir kırık kadehe beni satardı.
5. Ey Rûhî! Yine gözün yaşlı gönlün parça parçadır. Bugün galiba bir ay yüzlüye âşık olmuşsun.

110.¹¹⁹

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. H̄ayāl-i cām lā'luḡ bağlayaldan naqş h̄aḡırda
H̄aḡīḡat neş'esin bulduḡ dil-i deryā müeşşirde
2. Nola geldürse şoḡra kendürji kem şanma Yūsufdan
Ki bir evvelde ḡonca mu'teberdür bir de āḡırde
3. Olurlar mıydı başdan münkir-i keyfiyyet-i şaḡbā
Şafā-yı bāḡın olsaydı eger erbāb-ı zāḡırde
4. Ser-i kūyuḡda yārun secde kılsam küfre ḡaml itmeḡ
H̄udā ḡāzırdur ey şūfī bilürsin çünki her yirde
5. Kelāmuḡ ḡālet-efzā olduḡından şüphe yok **Rūḡī**
Be-şarḡ-ı ān ki taḡlīd olmasa ḡāl olsa şā'ırde

¹¹⁹ 198b [Rūḡī]. C. Ak. Dīvān s.975, G.1016.

1a bağlayaldan: bağladum M.; 1b neş'esin: neşvesin D.

2a kem -M.

4a itmeḡ: itme D.

5a olduḡından: olduḡında M.

110. Gazel Nesre Çeviri

1. Kadehin hayali hatrında dudağını nakşettiğinden beri derya gibi gönülde hakikatin neşesini etkileyici bulduk.
1. Yûsuf'tan sonra geldin diye kendini değersiz sanma. Çünkü gonca ilk ve sonda itibarlıdır.
3. Eğer zahir ehlinde sırların mutluluğu olsaydı şarabın niteliğini baştan inkar ederler miydi?
4. Ey sufi! Allah her yeredir. Zira sevgilinin sokağının başında secde edersem bunu küfre yorma.
5. Ey Rûhî! Şairin keyfiyetli sözüyle taklit olmaması şartıyla (senin) kelamının çokluğuna şüphe yok.

111.¹²⁰

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gördi küyünda dil-i zāruḡ başın taş üstine
Şubha dek kan ağladı bu çeşm-i hūn-pāş üstine
2. Hazz idersin 'āşık-ı zāruḡ yanup yaqılmadan
Dāğlar yaqmaq degül mi didügün baş üstine
3. Nefret eyler mü-miyānın koçmağa meh-rūlaruḡ
Ya'nī kıl koçdurmaz ol şūfī-yi qallāş üstine
4. Nola dönse üstüme şahrā-yı ğamda girdibād
Şimdi mi döndi meger yoldaş yoldaş üstine
5. 'Aşık-ı şādık dinilse yaraşur **Rūhiye** kim
Nice yıllar baş kodı küyünda bir taş üstine

¹²⁰ 198b [Rūhī]. C. Ak. Dīvān s.971, G.1009.
3a koçmağa: kocmadan D.

111. Gazel Nesre Çeviri

1. Ağlayan gönül, sokağında başını taş üstünde görünce kan saçan göz sabaha dek üstüne kan ağladı.
2. Ey sevgili! Ağlayan âşığın yanıp yakılmasından zevk alırsın. Dediğin baş üstüne dağ çekmek değil mi?
3. Sufi Ay yüzlülerin ince belini sarmaktan nefret eder. Yani o kallesü sufi burnundan kıl aldırılmaz.
4. Gam çölünde kasırğa üstüme gelerek dönse n olur? Meğ er yoldaş yoldaş üstüne şimdi mi döndü?
5. Rûhî'ye sadık âşık denilse (bu nam ona) yakışır. Çünkü yıllarca (senin) sokağında bir taş üstüne başını koydu.

112.¹²¹

mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Yār isterin ki bezmüme her gün qadem başa
Ağyārı reşkden ğam u derd u elem başa
2. Görmek raķıbsüz seni luḫ-ı 'azīmdür
Cehd eyle bir iş itme ki luḫı sitem başa
3. İhmāli qo vücüdını ḫakk idelüm hemān
Yüzden çıkup ḫaṫuḫ ne revādur herem başa
4. Lāyık mıdur ki sen şeh-i mülk-i cemāl iken
Devründe mübtelālaruḫı ḫayl-i ğam başa
5. Mest oldı bezm-i 'ışqda dil nīm-cür'adan
Gel gör belāyı ṫolular ol ğonca-fem başa
6. Teşḫiş yoķ zamānede yoķsa bu ṫab'-ile
Rūḫī gerekdi fark-ı sipihre qadem başa

¹²¹ 198b [Rūḫī]. C. Ak. Dīvān s.942, G.964.

1a gün: dem D.

2b ki: kim M.

4b mübtelālaruḫı ḫayl-i ğam: mübtelāları ḫayl-i elem D.

6a yoķsa: yoķsa D.; 6a bu -D.

Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numarasıyla ūu ūekildedir:

7. 'Ālem-pesend olur varaķ-ı nazmuma eger
Müḫr-i qabül o ḫ'āce-i müşkīn-raķam başa
8. Baĝdāduḫ āb u rüyı Ḥarīrī ki cān virür
Bezmine pā 'uṫārid-i zerrīn-ķalem başa

112. Gazel Nesre Çeviri

1. Meclisime her gün teşrif eden bir yar isterim. Rakibi her gün kıskançlıktan gam ve dert sarsın.
2. Seni rakipsiz görmek büyük bir lütuftur. O lütfu sitemin basacağı bir iş yapma, çaba göster.
3. Vücudunu hemen hakkedelim. Yüzünde ayva tüylerin çıkmış, haremi basması reva mıdır?
4. Sen güzellik mülkünün hükümdarı iken sana düşkün kimseleri gam atının basması reva mıdır?
6. Bu şiiri zamanede anlamıyorlarsa Rûhî'nin gökyüzüne ayak basması gerek.

113.¹²²

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bağdāduḡ āb-ı rüyı ḡarīr-i cān virür
Bezmine pā 'aṡā dürr-i zerrīn ḡalem başṡa
2. Bir tāze ṡaḡı yaḡdı bugün yār sīneye
Müḡr urdı ṡāḡ kendü eliyle ḡazīneye
3. Dāḡum ḡarası üzre gül ḡaṡre ḡaṡre ḡan
Mercāndur ki zīb virüp 'anberīneye
4. Çeṡmümde ḡanlı yaṡumı gören ba'niye
Engür mey ḡonıldı ṡanur ābgīneye
5. Dilde viṡāl-i fikrini buldı sevindi cān
Müflis gibi ki ṡataṡa nāḡeh defīneye
6. Çeṡmi dile ḡadengini gönderse **Rūḡiyā**
Berzer o kāfire ki oḡ atar Medīneye

¹²² 198b -D.

113. Gazel Nesre Çeviri

1. Bağdat'ın yüz suyu can elbisesi verir. Meclisine altın kılıçlı ayak atıp kadem bassın.
2. Sevgili bugün göğsüme yeni bir yara vurdu. Böylece şah kendi eliyle hazineye (göğsüme yaralarıyla) bir mühür vurdu.
3. Güle benzer yaramın karası göğsümde damla damla kan olmuş. Mercan (yaramın kırmızılığı) ise o yaraya süs verir.
4. Gözümde kanlı yaşımı gören kadehe şarap konuldu sanır.
5. Can gönülde sana kavuşma fikrini buldu ve sevindi. Tıpkı hiç ummadığı anda hazine bulmuş bir müflis gibi.
6. Ey Ruhi! O, inleyen gönüle ok atınca tıpkı Medine'ye ok atan kafiye benzer.

114.¹²³

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Herkesün 'aybınadır şimdi nazār dünyāda
Hünerün varise kııl 'arż-ı hüner dünyāda
2. Sırr-ı eşyādan olur 'ālem-i ma'nāda hab̄ir
Bī-haberlerden alan kimse haber dünyāda
3. Ne bilür derdümi feryāduma ta'n iylese ğayr
Dil-i şūrīde bilür kim ne çeker dünyāda
4. Kadḥ-i a'dā ile kāmillerē noqşān irmez
Ehl-i inşāf bulunmaz mı meger dünyāda
5. Eşerüm qalması 'ālemde dime ey **Rūḥī**
Sözden a'lā daḥi olur mı eşer dünyāda

¹²³ 199a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.930, G.947.

114. Gazel Nesre Çeviri

1. Şimdi dünyada herkesin ancak aybına nazar ederler. Hünerin varsa dünyada hünerlerini sun.
2. Dünyada habersizlerden haber alan kimse mana aleminde eşyanın sırrından haberdar olur.
3. Başkası feryadımı kınasa da derdimi bilmez. Dünyada neler çektiğini ancak perişan gönül bilir.
4. Düşmanların kamil kimselerin kınaması (kamil kişilere) kusur getirmez. Bu dünyada hiç merhamet ehli kimseler bulunmaz mı?
5. Ey Ruhi! Alemde eserim kalmadı deme. Dünyada sözden daha yüce eser mi olur?

115.¹²⁴

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dīdāra māni' olma seyr-i vişālünje
Bir māh-pāresin ki doyulmaz cemālünje
2. Bī-ihtiyār mā'il bi't-tab'ı rāgbūz
Ruhsār-ı bī-naẓīr-i haṭṭ-ı bī-mişālünje
3. Kılsa taḫallüb-i elem-i 'ışqdan fiğān
Rencide olma 'āşık-ı şūrīde hālünje
4. Bildüklerini tıfl-ı dilün 'ışq unutturur
Sevḫ eyledi müṭāla'a-yi haṭṭ u hālünje
5. 'Uşşāḫ içinde Rūhī manzūr-ı luṭf edüp
Erbāb-ı ṭab'ı cümle ḫul etdüñ kemālünje

¹²⁴ 199a -D.

115. Gazel Nesre Çeviri

1. Ey sevgili! Güzelliğine doyulmaz bir ay parçasısın. Güzel yüzünü özlemle seyretmeme mani olma.
2. Benzersiz ayva tüyelerine ve benzersiz yüzüne ihtiyarsız bir şekilde meyilliyiz.
3. Aşık aşkın eleminden feryat etmeye başlarsa bu perişan aşğın halinden incinme.
4. Aşk, gönül çocuğuna bildiklerini unutturur. Geriye (sadece) senin ayva tüyelerini ve benini düşünmeye sevk eder.
5. Ey Ruhi aşıklar arasında dikkat edilen bir lütufta bulundun, şiir ehlinin tamamını kendi kemaline kul ettin.

116.¹²⁵

mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Gül gitdi ise sāğar-ı şaḥbā elimüzde
Bāğ olmaz ise dāmen-i şaḥrā elimüzde
2. Seyr itmedeyüz şāhid-i maḥşūd cemālin
Sāğar gibi mir'āt-ı mücellā elimüzde
3. Māḥiyyetini cümleden a'lā bilürüz biz
Zīrā büyüdi ol meh-i ğarrā elimüzde
4. Kātillerimüzden dehenün gerçi görünmez
Cāna hele ol zülfi muṭarrā elimüzde
5. Rūḥī dil-i vīrānede biḡ genc-i güher var
Şarf itmege bir ḥabbe yoḡ ammā elimüzde

¹²⁵ 199a [Rūḥī]. C. Ak. Dīvān s.910, G.917.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

6. Eylendi bizi çarḥ-ı denī ḥākile yeksān
Olmasa idi dāmen-i Pāşā elimüzde
7. 'Oşmān-ı felek-ḳadr ki devr-i kereminde
Ḥākile berāber zer-i dünyā elimüzde

116. Gazel Nesre Çeviri

1.Gül gitti ise de (ilkbahar bittiyse) şarap kadehi elimizde, bahçe (gülleri solup) olmaz ise de çöl kenarı elimizde.

2.Sevgilinin güzelliğini seyr etmedeyiz, şarap kadehi gibi parlatılmış (güzel) ayna da elimizde.

3. O güzel ay elimizde büyüdüğü için (onun) mahiyetini herkesten daha iyi biliriz.

4. Ey can! Katillerimizden gerçi ağzın görünmez ama hele uzun saçı elimizde.

5.Ey Ruhi! Virane gönülde bin mücevher hazinesi var olsa da elimizde harcamak için bir küçük tane bile yok.

117¹²⁶

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri ' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. 'Aşıkların alâyına dep sür semendüñi
Çignet en evvel esbüñe ben müstemendüñi
2. Sen var ike yaraşamaz aña başka boy çeke
'Arz eyle serv-i bâğa nihâl-i bülendüñi
3. Ğayet çoğaldı âhû-yı gerdün-firâz-ı Rüm
Şal şayd-gâh-ı hüsne mu'anber-kemendüñi
4. 'Älem tamâm nîm-nigâhuñ esîridür
Ey şüh-ı cevr-pîşe ne şandun yâ kendüñi
5. Şâhum tabîb-i hâzık iken sen revâ mıdur
Künc-i belâda öldüre ğam derd-mendüñi
6. **Rûhî** şikâyet itme cefâya taħammül it
Äzürde-hâtır itmeyesin tâ efendüñi

¹²⁶ 199a [Rûhî]. C. Ak. Dîvân s.1027, G.1097.

3a âhû-yı gerdün-firâz-ı Rüm: âhû-yı gerden-firâz-ı Rüm D.

3b şayd-gâh-ı hüsne mu'anber-kemendüñi: şayd-gâha zülf-i mu'anber-kemendüñi D.

Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmuada olmayan beyitler divandaki beyit numarasıyla şu şekildedir:

4. Çok şîve eyler oldı perî-rûlar âdeme
Göster cihâna hüsni melâyik-pesendüñi

117. Gazel Nesre Çeviri

1. Aşıkların alayının üzerine atını sür. En evvel ise atına ben zavallıyı çiğnet.
2. Ey sevgili! Bahçedeki selviye uzun boyunu arzet (sun/göster). Sen var iken ona başka yücelik yakışmaz.
3. Rum diyarının yokuşlarında ceylanlar çoğaldı. Güzelliğinin av mekanına amber kokulu kemendini sal.
4. Ey cefayı huy edinmiş güzel! Bütün alem yarım bakışının esiridir. Sen kendini ne sandın?
5. Şahım, sen bir maharetli tabip iken bela köşesinde senin aşkınla dertli olan (aşığı) gam içinde öldürmek reva mıdır?
6. Ey Ruhi! Efendini (senin) gönlünü kırdığı için şikayet etme, (onun) derdine tahammül et.

MESTAP

Tablo 5. MESTAP Tablosu

Yer Nu.: Nuruosmaniye Kütüphanesi. Nu. 4957							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
185a	Rūhî	‘Âkıl olan âlemün eyler şafâsın gam hayâl Nüşını nîş anlar eyler sürını mâtem hayâl	Her sifâl-i köhne kim bād ile mālâmâl olur Rûhiyâ nüş idüp anı eyle cām-ı Cem hayâl	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
185a	Rūhî	Bülbüle ‘arz-ı cemâl itdi yine şâhid gül Demidür zezeme eylerse çemende bülbül	Hasret-i la'lün ile gülşen-i gamda Rūhî Ağlasun derd ile bülbül gibi sen gül gibi gül	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
185a	Rūhî	Ĥ ~ âbda çoçdum didüm sen mâhî el virdi vişâl Ol hilâl-ebürü gülüp didi zihî ĥ ~ âb-ı hayâl	Teşnelikten vâdî'-i miñnetde aşlâ gam yime Rûhiyâ eş'âr-ı dür-bârıñ yeter âb-ı zülâl	Gazel/7		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
185a	Rūhî	Ĥâlimi yanağta ruñımı boya gülberg-i âl Yâ ruñıñ mâh-ı şeb-ârâdur sevâdudur o ĥâl	Rûhiyâ derd oldı gâlib zür-kâr el virmedi mi Ben dimez miydüm ki bu ümmîde virme ihtimâl	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
185b	Rūhî	Bezmemüz küşe-i gam hemdemimiz derd ü melâl Bâde'-i miñnet-ile sâğarımız mālâmâl	Rûhiyâ derd-i gam-ı dehr zebün itdi bizi Vây eger irmez ise luñf-ı Ĥudâ-yı müte'âl	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
185b	Rūhî	Ġam-ı dünyâyı gönülde çıkarup âzâd ol İhtiyâr eyle gönül faqr ü fenâyı şâd ol	İşigi taşlarını yaşdan o şîrîn-dehenün Rûhiyâ râh-ı mañabbetde bugün Ferhâd ol	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
185b	Rūhî	Ruḥ-ı zerdüm boyadum eşk-i gülgünümle âl itdüm Bu âl-ile varup ol gül-'izâra 'arz-ı hâl itdüm	Fenâdur 'âkıbet bildüm bu dehr-i dünü ey Rūhî Giderdüm mülki giçdüm mâldan terk-i menâl itdüm	Gazel/5		+ --- / + --- / + --- / + ---	
185b	Rūhî	Cihânda geh ele Cem gibi câm-ı dil-küşâ aldum Geh İskender gibi âyine-i 'âlem-nümâ aldum	Beni dün bezm-i meyde bâde-i bî-zür yaqmışdı Bugün pîr-i muğândan Rūhiyâ vardum du'â aldum	Gazel/5		+ --- / + --- / + --- / + ---	
185b	Rūhî	Nice bir cür'a gibi mest olalum Şiše mânendi zîr-i dest olalum	Sevelim Rūhiyâ o muğbeçeyi Nice gün biz de büt-perest olalum	Gazel/5		+ --- / + --- / + ---	
185a	Rūhî	Bir büte ızhâr-ı 'ışk itdüm vefâdâr aıladum Râzumu açdum yanında kendüme yâr aıladum	Bir büte ızhâr-ı 'ışk itdüm vefâdâr aıladum Râzumu açdum yanında kendüme yâr aıladum	Gazel/7		- + --- / - + --- / - + --- / - + ---	
185a	Rūhî	<i>Bi-hamdillah vel'minne</i> bugün canânımı gördüm Ölürsem gam yimem şimdengirü kim cânımı gördüm	Bihamdillah bugün maışşüdüm oldu Rūhiyâ hâşıl Ser-i küyuıda sultân-ı kerîmü'ş-şânımı gördüm	Gazel/7		+ --- / + --- / + --- / + ---	
185a	Rūhî	Hışt-ı hâremın mesned-i 'İsâ'ya değışmem Hak-ı kâdemın 'âlem-i bâlâya değışmem	Rūhî ruḥı fikrinde iken hâvere baıkmam Bu maıқта'ı ol maıtla'ı garrâya değışmem	Gazel/6		- - + / + - - + / + - - + / + - -	
185b	Rūhî	Bâde'-i gül-reng içüp seyr-i gülistân eylesem Neylesem bilmem ki def'-i derd-i hicrân eylesem	Cübbe terkî zâhide müşkil gelürmiş Rūhiyâ Müşkilin küy-ı muğâna gelse âsân eylesem	Gazel/7		- + --- / - + --- / - + --- / - + ---	

Yp. nu.	Mahtlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
185b	Rūhî	Sâkiyâ sâğar-ı şahbâyı getir nûş idelüm Mest olup ğuşşa'-i devrânı ferâmûş idelüm	Pâydar olmayıcağ neyleyelüm dünyâyı Rûhiyâ kendümüzi yine 'abâ-pûş idelüm	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
185b	Rūhî	Vişâl-i yârı ne takrîb ile ümîd idelüm Ne naqd ile taleb-i <i>tîğ-i men yezîd</i> idelüm	O şah-ı hüsne kıl olmağ murâd ise Rûhî Gel evvelâ taleb-i tâli'-i sa'îd idelüm	Gazel/7		+ - - - / + + - - / + - - - / + + -	
186a	Rūhî	Simât-ı 'ıyşî didünj 'îdde cedîd idelüm İrişdi 'îd velî biz kimünle 'îd idelüm	Şafâ ki yoğ tatalum 'îde irdünj ey Rûhî Kimünj elin öpelüm kiminj ile 'îd idelüm	Gazel/7		+ - - - / + + - - / + - - - / + + -	
186a	Rūhî	Döner gül-zâr-ı ğamda dembedem dolâb-veş yaşum Ağar ayağına o serv-ğaddünj şu gibi yaşum	Ğılıclar yağdurursa başuma ağyâr ey Rûhî Târik-i 'ışğdan çıkmam eger bilsen gider başum	Gazel/5		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
186a	Rūhî	Hoş yaraşmış sağa ey nâme bu hağğ-ı müşk-fâm Bir güzelsin kim sağa hâl ehli koymuş nâme nâm	Rûhi -i dil-ğastadan 'arz-ı niyâz idüp di kim Es-selâm ey melce-i ehl-i belâğat es-selâm	Gazel/7		- - - - / - - - - / - - - - / - - +	
186a	Rūhî	Mest olup bezmde ağyâra dimekden öp elüm Bize ey şûh icâzet vir ayağunj öpelüm	Ğam yimem çadeğ-i 'adüdan ki benüm ey Rûhî Bildürür rûtbemi erbâb-ı kemâle ğazelüm	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
186b	Rūhî	Yoluğda zâyî' oldı mağabbetler itdüğüm Ma'zûr tüt efendi şikâyetler itdüğüm	Öldür sitemle Rûhi yi berzetme ğayrıya Ey bî-vefâ budur sağa minnetler itdüğ	Gazel/8		- - + / - - + + / + - - + / - - +	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
186b	Rûhî	Dil-i dānāsını 'aşıklarun deryāya benzettüm İçinde gevher-i 'aşkı gevher-i yektāya benzettüm	Dehānun nisbet itdüm Rûhî yā bir şekkeristāna Dil u cān murğın iki fütî-i gūyāya benzettüm	Gazel/5		+ --- / + --- / + --- / + ---	
186a	Rûhî	Yakılsa tāze hem-reng-i dil-i ağıardır dāğum Karası kıpsa gūyā matla' u l-envārdur dāğum	Qazā sımārı dutmuşdur ezelden hıçe ey Rûhî Metā'-ı cismde tamgā-yı 'ışk-ı yārdur dāğum	Gazel/4		+ --- / + --- / + --- / + ---	
187a	Rûhî	Haţunđan gerçi kim hayli gubār-ālūdedür gönlüm Velī ağıār-ı bed-girdārdan āsūdedür gönlüm	Tezerv-i hoş-hıramından 'ırāķun çekdüm el Rûhî Diyār-ı Rūmda bir gözleri āhūdadur gönlüm	Gazel/6		+ --- / + --- / + --- / + ---	
187a	Rûhî	Zāhir oldı şanmañuz la'inde haţ-ı müşk-fām Murğ-ı dil şaydına kırdı bir görünmez yerde dām	Rûhî yā hāl ehli oldur kim ola 'ayn-ı vişāl Göz ucıyla virse ger ma'şūkı yılda bir selām	Gazel/7		- + --- / - + --- / - + --- / - + ---	
187a	Rûhî	Gelünüz şubha-i şad-dāne elinden şalalum Varalum pīr-i harābātdan irşād alalum	Dehenünmiş fıtalum kātıl-i cān ey Rûhî Göze görünmeyecek kınını kimden alalum	Gazel/5		+ + --- / + + --- / + + --- / + + ---	
187a	Rûhî	Yāri gördüm bugün ol dem meded ey māh didüm Didi āh itme seni öldürürim āh didüm	Didi şimdi kimün üftādesidir Rûhî ola Senün ey mihr-i dilāver senün ey māh didüm	Gazel/5		- + --- / - + --- / - + --- / - + ---	
187b	Rûhî	Bağa varsam yād-ı ruhsārunla efgān eylerem Būlbūlān-ı bāğı efgānumla nālān eylerem	Rûhî yā cān-ı 'azīzi tende şaklırsam nola İrdüğümde 'ıyd-ı vaşl-ı yāra kırbān eylerem	Gazel/7		- + --- / - + --- / - + --- / - + ---	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
187b	Rūhî	Gül-i terdür cemālūñ 'andelîbi ben dil-efkâram Dilümde hâr-hârüm anuñçün muttaşıl zâram	'Azîz-i 'âlem oldum tütalum 'âlemde ey Rūhî Ne sūd ol gönca-fem yanında yoñdur 'izzetim h aram	Gazel/7		+ --- / + --- / + --- / + ---	
187b	Rūhî	Eylesem kıddümi hâk-ı kıdemün almağa ham Benden evvel düşer üstine hasedden säyem	Çarh döndükce o mihr-i keremün ey Rūhî Zıll-ı luñfi başımızdan umaruz olmaya kem	Gazel/8		+ + --- / + + --- / + + --- / + + -	
188a	Rūhî	Küşe-i çeşmile virmez ey dil anuñçün selâm Kim seni gözden bırakmışdur o serv-i hoş-hırâm	Rahm kıll kim hasret-i la'lünle gîc-i hicrde İçdügi hün-ı cigerdür Rūhî -i zârūñ müdâm	Gazel/5		- + --- / - + --- / - + --- / - + -	
188b	Rūhî	Cemâlün görmezüz yıllarla miñnet-dîdeyüz senden Vefâsuz yârimişsin sevdiğüm rencîdeyüz senden	Derd-i dildâra irgürdün bizi luñf itdün ey tâlî' Bihamdillah bugün biz 'âlem-i 'ulvîdeyüz senden	Gazel/6		+ --- / + --- / + --- / + ---	
189a	Rūhî	Cemâl-i yârūñ eger görmeseñ tecellâsın Maķâm-ı 'ışkıda Mūsâ iseñ de a'mâsın	Belâ-yı firkatile Rūhî hâk olup gideyor Zamânenün görüñ ehl-i dile ta'addâsın	Gazel/5		+ + --- / + + --- / + + --- / + + -	
189a	Rūhî	Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsün Çekenler nâm kaydın gelmesün lâ-kayd olan gelsün	Bugün yoñlarmış ol şeh zümre-i 'uşşâkı ey Rūhî Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsün	Gazel/5		+ --- / + --- / + --- / + ---	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
189a	Rûhî	Başa dirsen ki yâri göricek yalvarı bilmezsin Meger sen ey dil-i bî-çâre ol ğaddârı bilmezsin	Dutar her bir cefâra sînesin âh eylemez ammâ Gönjülden geçürür hep Rûhî -i şeydâyı bilmezsin	Gazel/5		+ --- / + --- / + --- / + ---	
189a	Rûhî	Nice bir katlûme hicrânı ta'yîn idesin Ġayrı şâd itmege maġzâ beni ğamġin idesin	Eyleyüp tecrübe bir bir suġan-ı aġyârı Dostum bir ġün ola Rûhî 'ye taġsîn idesin	Gazel/7		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
189b	Rûhî	Ehl-i diller arzû-yı vaşl ider ol mâhdan İltifât umsa acep olmaz gedâlar şâhdan	Umaruz bir ġün ola vaşluġ müyesser Rûhiye Dostum dâyim temennâmuz budur Allahdan	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
189b	Rûhî	Câm-ı ġamuġı tenhâ inşâf mı cân çeksün Aġyâra da şun ol daġı nice zamân çeksün	Ger çekmemek istersen acısını ey Rûhî Sînerdeki peykânı ol kaşı kemân çeksün	Gazel/7		- - + / + - - - / - - + / + - - -	
189b	Rûhî	Sâkiyâ bezmiġüz müdâm olsun Bâde sensüz bize ġarâm olsun	Rûhiyâ bezme gel 'arâġ nûş it 'Iyş u nûşuġ 'ale'd-devâm olsun	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + -	
189b	Rûhî	Eşküġ gibi ey dil ġo yerüġ ġâġ-ı der olsun Ol çesm-i siyehden saġa tek bir nazâr olsun	Rûhî yime ġam ġâġ-ı reh oldıysa mekânı Tek sözlerüġe başları üstinde yer olsun	Gazel/5		- - + / + - - + / + - - + / + - -	
190a	Rûhî	Ol çesm-i fitne-sâza olaldan ġarîn kırân Bulmaz belâdan olmaġa kimse emîn emân	Rûhî bedîhi söyledi bu şi'r-i dil-keşi İsterdi gerçi söylemege bir zemîn zemân	Gazel/6		- - + / - + - + / + - - + / - + -	

Yp. nu.	Mahtlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
190a	Rūhî	Nice bir neş'e-i şahbâyile kâkâr düşesin Cehd kıl cehd ki fazl-ı Hâkka mazhar düşesin	Yâr haţtıyla nihân eyledi çâh-ı zeķanın Nitsün ey Rūhî -i şeydâ seni korķar düşesin	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
190a	Rūhî	Nüktedansın nev-cevânsın hûbsın merġûbsın Her ne deġlü cevır idersen eyle kim maġbûbsın	Aġlamak 'uşşâķ içündür Rūhîyâ ķan aġla kim Yüsufından ayru düşmiş sen de bir Ya'ķûbsın	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
190a	Rūhî	Ten-i zârum ġubâr iden sensin Hep beni hâksâr iden sensin	Bu ne iġmâz-ı 'ayn ey zâlim Rūhîyî dil-fikâr iden sensin	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + -	
190b	Rūhî	Alduġ vefâ haberlerin ey dil habîbden Ölmezseġ intikâmuġ alursın rakîbden	Biz Rūhîyâ ġarîb-i diyâr-ı maġabbetüz Bir yerdeyüz ki nefret iderler ġarîbden	Gazel/6		- - + / - + - + / + - - + / - - -	
190b	Rūhî	Rencîde olur aġladuġumçün siteminden Ammâ haberi yok dil-i zâruġ eleminden	Rūhî ile demlerdi ki söyleşmez idi yâr Açıldı bugün bir iki söġdi kereminden	Gazel/5		- - + / + - - + / + - - + / + - -	
190b	Rūhî	Şu'le-i şem'î şeb-efrüz üzre ġüyâ ol duġân Bir siyah otaġadur altuna tütulmuş hemân	Rūhîyâ çarġa çekilmiş âh-ı âteş-bârumuġ Ejder-i âteş-feşândur degüldür kehķeşân	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
190b	Rūhî	Evvel izüġ tozını keġhâl peyda eylesün Şoġra varsın ġünde biġ a'mâyı bînâ eylesün	Def'-i ġayra Rūhîye bir çâre kıl didüm didi Çâre yok aġa hemân varsun mudârâ eylesün	Gazel/7		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	

Yp. nu.	Mahtlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
191a	Rūhî	Öykinürse nola ruhsârıña ey gönca-dehen Bağda haylice çâbük geçinür berk-i semen	Bağrımız hün oluben gönlimüz aldı gitdi Rūhiyâ neyleyelüm oldı olan gitdi gide	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
191a	Rūhî	Sebze-i nev-hîze şanmağ baş eger âhü-yı Çîn Eyler ey meh nergis-i mestün görüp seyr berîn	Rūhiyâ Mecnûnluğum yolında taḥkîk itmedi İtmeyince ol gözi âhü beni şahrâ-nişîn	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
191a	Rūhî	Ġamuñdan derde düşdüm hâlûme hiç raḥm kılmazsın Esîrünj derd-mendünj olduğum güyâ ki bilmezsin	İşidüp nâlemi küyünjda dirmişsin ki bu kimdür Ne lâzım şormağ ey meh Rūhî-i şeydâyı bilmezsin	Gazel/5		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
191a	Rūhî	Ḥaṭṭ-ı geldi daḥi ol lâle-izârı severin Ağlamaz degme belâdan dil-i zârı severin	Ġayra kılsun ne cefâ kılsa ki ben ey Rūhî Şâ'irim mihr ü vefâ idici yârı severin	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
191b	Rūhî	Rūḥ-ı dildârıña eṭrâfını almış zülfeyn Benzer ol bâğa ki sünbüller ile olmuş zeyn	Borcımız yoluña cân virmek idi ey Rūhî Şükr kim devlet-i 'ışkında edâ itdim deyn	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
191b	Rūhî	Devr-i la'lünde bize mâni' olan sağardan Ola maḥrûm umaruz rûz-ı cezâ kevşerden	Ḥalka-i zülfine meyl itme iñen ey Rūhî Çarḥ-ı kec-rev geçürür şonra seni çenberden	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
191b	Rūhî	Rûz-ı kıyâmda ki çıka gürdan beden Ervâḥa rûḥ baḥş ola ol nûrdan beden	Rūhî gibi 'aceb mi ki diñmese göz yaşı Âteş bıraḥdı cânuma ol nûrdan beden	Gazel/5		- - + / - - + + / + - - + / - - +	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
191b	Rūhî	Ġamzeñ şaf-ı aġyāra қо şemşir-zen olsun Tiġ-i müjenüñ her biri bir şaf-şiken olsun	Vaş eylesün ol la'l-i lebi her biri Rūhî Cān u dil iki tütî-i şekker-şiken olsun	Gazel/5		---/+---/+---/+---	
192a	Rūhî	Ezel naqqāşı tarh itmezden evvel cism u cān şeklin Göñül hātırda naqş itmişdi ol şüh-ı cihān şeklin	Zemīn-i tengde söz söylemek tab'-azmāluğdur Diyen bu şi'ri güyā gösterüpdür imtiḥān şeklin	Gazel/8		+---/+---/+---/+---	
192a	Rūhî	İtdürür mäh-ı neve ol tāk-ı ebrü ser-fürü Kıldurur mihr-i cihān-tābe o mehrü ser-fürü	Rūhiyā şi'rüñ meger efsūnludur kim eylemiş Tab'-ı sāhir çeşmüñe her çeşm-i cādü ser-fürü	Gazel/5		---/-+---/-+---/-+---	
192a	Rūhî	Daġ-ı nev urdu bülbüle çünkim bahār-ı nev Sen de nev eyle 'ıškuñı dutup ya'ni yār-ı nev	Luṭf-ı bahārı mezra'ı hātırda Rūhiyā Her gün başına bitüre bir sebze-zār-ı nev	Gazel/9		---/-+---/+---/+---	
192b	Rūhî	Beni kim sever dimişsin ne sitem ne cevrdür bu Seni sevmeyen de var mı meger ey büt-i cefā-cü	Bizi zühd şanma Rūhî yürü bezm-i 'ışka gir gör Nice pārsā oturmuş kimi hāy dir kimi hū	Gazel/7		++++-/+---/+---/+---/+--- -	
192b	Rūhî	Söyleşmedi henüz bizümile ol mäh-rü ilmem miyān-ı ḥalqa neden düşdi güft ü gü	La'line mü-miyānına el urdılar diyü Rūhî durur fiġānlar ider ne o var ne bu	Gazel/7		---/-+---/+---/+---	
192b	Rūhî	Bildürür düşmenligün ol serv-i gül-ruhsāra şu Yüz sürüp girer anuñçün şubḥ-dem gülzāra şu	Rūhiya bir nice dem kim eyledüm meşk-i cünün Baqa baqa ḥaṭṭına indi gözümünden қara şu	Gazel/5		---/-+---/-+---/-+---	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
193a	Rûhî	Alup ibriḳ-i vaḥdetile vuzû Diyelüm <i>lâilâheillâhû</i>	İtdi Rûhî diyâr-ı vaḥdete 'azm Hele bunda қalanlara yâ hû	Gazel/7		+ + - - / + + - - / + + - -	
193a	Rûhî	Gelmez o şühdan vefâ kim revîşi yemân ola 'Âşıka eyleyüp cefâ ğayrıya mihribân ola	Rûhî yedir o ğonca-fem bülbül-i ğülşen-i İrem Қaşdı budur ki dembedem işi anuḡ fiġân ola	Gazel/5		- + + - / + + - - / - + + - / + + - -	
193a	Rûhî	Ḥalka kîn eyleme var ise belâġat sende Seni қadḡ ideni sen medḡile қıl şermende	Sâkin-i künc-i tevekkül ğörinür ey Rûhî Nefs için 'ârif olan câhile olmaz bende	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
193a	Rûhî	Ehl-i 'irfânile ol қılma nazâr nâdâna Ġül el üzre тутulur ḡâr atılır yâbâna	Söz dimek her kişinün semti degül ey Rûhî Söz odur kim ola rindâne vü devîşâne	Gazel/8		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
193b	Rûhî	Mâyilüz duḡter-i rez şoḡbetine ğirmez ele Sâkiyâ hû çekelüm şâyed ayaġile gele	Baқışından saḡadur қaşdı hemân ey Rûhî Yine almış қılıcın ğamze-i ḡün-rîzi ele	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
193b	Rûhî	Evvel eġerçi ğöḡlimüz aldunḡ vefâyile Ammâ ki şoḡra yerlere қaldunḡ cefâyile	Rûhî cihânda zevқи ol eyler ki 'ıyş ide Bir vâli-i müdeққık-i Âşaf-şafâ ile	Gazel/8		- - + / - + + + / + + - + / - + -	
193b	Rûhî	Düşme ol semte ki erbâb-ı riyâ mâylil olma Aḡa meyl eyle ki yârân-ı şafâ mâylil ola	Nazâr it ḡâline kaçma ğüzelüm Rûhî den Devlet ol serv-қadün kim şu'arâ mâylil ola	Gazel/7		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	

Yp. nu.	Mahtlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
194a	Rūhî	O bahtum yok ki rahm idüp beni kūyuna yâr ilte Meger hâk olam ol kūya ğubārum rûzgâr ilte	Olanca güllerin dirdüj suhan gülzârınuj Rūhî Gelen min-ba'd gülzâra meger hâşâk u hâr ilte	Gazel/7		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
194a	Rūhî	Sāye-i kadd-i bülendüj 'aşık-ı dildârına Gerçi ikrâr itdüj ammâ tırmadıj ikrârına	Düşdi derd-i hicre Rūhî arzū-yı vaşl ider Çäre-sâz ol ey şabîb-i cân u dil bîmâruña	Gazel/6		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
194a	Rūhî	Lezzet-i şehd u ğam-ı 'ışkuñı her kim dada Ey şeker-leb saña elbette olur dildâde	O şehüj cevri velî zulmile bîdâd idicek Rūhiyâ nâlemi gönderdim aña feryâda	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
194b	Rūhî	Nedür eksüklüğimiz bunca cefâ vü cevre Ki getürdüj biz Yarâb bu muhâlif devre	Sâlik olduj yine bir tavr-ı neve ey Rūhî Âferîñ oña ki peyrevlük ide bu tavra	Gazel/7		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
194b	Rūhî	Qılmaz egerçi nîm-nazar ehl-i fâkaya Cân virür i'tibâr ile ammâ 'alâkaya	Abdâl-ı 'ışka zâhid inen de ulaşmasun Qorqum budur hemân vire zaħmet tıvâkaya	Gazel/6		- - + / - - + + / + - - + / - - +	
194b	Rūhî	Gel ey bülend-nazar kadd-i yârı seyr eyle Kemâl-i kudret-i Perverdigârı seyr eyle	Yolında çignemedük kimse qoymadı Rūhî Ne toz qopardı o çâpük-süvârı seyr eyle	Gazel/7		+ - - - / + + - - / + - - - / + + - -	
195a	Rūhî	Yanumda gerçi yok sâyemden özge rüz-ı miħnetde Belâ bu kim o da tākāt getirmez şâm-ı firqatde	Hevâ-yı 'ışk-ı cânânile Rūhî nice yıllardur Hümâ-yı qalbmüz pervâz urur evc-i maħabbetde	Gazel/5		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
195a	Rûhî	İntisâbum görsün ol mâh-ı semen-sîmâyile Çarh göksün germesün mihr-i cihân-ârâyile	Rûhîya zühd ehli varsun ço dönsün Ka'beye Beklesün meyhâne küncin ol büt-i tersâyile	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
195a	Rûhî	İltifâtın eksik itmez 'aşık-ı nâlânına Hâk bu kim maḥbûbluk gelmiş o şuhûş şânına	Neş'e-i esrâr-ı Hâk Rûhîyi hayrân eylemiş Hânde eylerse 'aceb mi zâhidüñ iz'ânına	Gazel/5		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
195a	Rûhî	Dildâr odur ki kâmil ola ehl-i hâl ola Server odur ki mâlik-i mülk-i kemâl ola	Rûhî müdâm la'lüñe meddâh durur eger Kâr arı medhüñ olmasa 'âlemde lâl ola	Gazel/6		- - + / - + + + / + + + + / - + - -	
195b	Rûhî	Hâyâl-i sebz-i haṭṭuñ naş olaldan levh-i hâtırda Gözüm nûr-ı ruḥuñdan gaynısın görmez mezâhirde	Reh-i 'ışkda Rûhî fahr ider şâbit kademlûkle Bu hâlet yokdur ey Hürşid-i 'âlem-tâb-ı sayırde	Gazel/5		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
195b	Rûhî	Dili şâd ola şanma va'de-i bî-i'tibâruñla Bilür kim öldürürsin sonra derd-i intizâruñla	Şabâ hâk-ı rehün çeşm-i terinden eksük itmezdi Neler çekdiklerin hicründe Rûhî intizâruñla	Gazel/7		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
195b	Rûhî	Geşt idüp 'âlemi cennet diyü düşdüñ Şâma Âh kim murğ-ı dil-i zârı düşürdüñ dâma	Rûhîya 'âlem-i fânide odur 'ârif kim Vire destârı külâha çuqa'ı iḥrâma	Gazel/10		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
196a	Rûhî	Derdleşsem ele bir derd bilür âdem girse Dinlese sem'ine râz-ı dil-i pür-gam girse	Nağamât eylese gül gibi açılsa gülse Şaḥn-ı gülzârda bugün bülbül-i hoş-dem girse	Gazel/7		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
196a	Rūhî	İ'tibār itmez sipihrūj 'izzet ü iclālına 'Ayn-ı 'ibretle bağanlar kāyinātuḡ ḡālına	Var ümīdüm maḡhar-ı luṭf-ı İlah olup yine Geçsün ey Rūhî serīr-i 'izzet u iclālına	Gazel/10		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
196a	Rūhî	Elbetde her maḡzūn olan mesrūr olur bayramda Biz dil-fikār olmak neden dāru'ş-şafā-yı Şamda	Her kimde bir miḡnet sezer yüz luṭfile mesrūr ider Rūhî ye luṭf itmez meger bilmez anı ālāmda	Gazel/9		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	
196b	Rūhî	Bezm-gāh-ı ḡamele neyyir-i a'zam girse Seyre çıkısaḡ ele bir sāki-i ḡoş-dem girse	'Işḡ vādīlerini Rūhî nice görsün kim Baş kırtarımaz o vādīlere Rüstem girse	Gazel/7		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
196b	Rūhî	Ehl-i 'ışḡuḡ münkirin şorduḡda bir Bektāşīye Didi cāhildür eger tecrīde yazsa ḡāşīye	Mest-i cām-ı şevḡ iderler anı kim Rūhî gibi Nice yıl pīr-i ḡarābātuḡ şarābın daşıya	Gazel/7		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
197a	Rūhî	Şunmaḡile nīm cām ol ḡonca-i ra'nā bize Bir şafāmuz var ki reşḡ eyler bütün dūnyā bize	Rūhî yā biz bir bölük rind-i ḡaḡīḡat-pīşeyüz Her muḡallid pīr unutsun ḡiçmesün baba bize	Gazel/7		- + - - / - + - - / - + - - / - + - -	
197a	Rūhî	Nice bir tīr-i maḡabbetle ciḡer paralana Nice bir ḡançer-i miḡnetle yürek yaralana	Nice bir derdine dermān olasun aḡyāruḡ Nice bir Rūhî -yi şeydā saḡa biçārelene	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
197a	Rûhî	Ey âşinâluğ itmeyen ehl-i şifâtile Bîhüdedür münâsebetüñ 'ilm-i zâtile	Küyında kulluğ ummasun ağyâr şâh-ı hüsñ Virmişdür anı Rûhiye kayd-ı hayâtile	Gazel/5		---/-+++ / +++- / ---	
197a	Rûhî	Bu kadar nâle nedendür dil-i nalânumda Yine âşâr-ı gâzab var gibi sulţânımda	Rûhiyâ pertev-i hürşid-i maħabbetdendür Bu kadar söz ki var tab'-ı suħandânumda	Gazel/5		+++ / +++- / +++- / +-+	
197b	Rûhî	Ėamuñ itdi cân haste elemüñ dili şikeste Nola olsa firkatünñden sözimüz şikeste beste	Eyü söz diler ki Rûhî anı nazm ide 'aceb mi Tıñınursa güş-ı ehl-i dile ş'i ri ceste ceste	Gazel/5		++++ / +- / +++- / +- -	
197b	Rûhî	Çıkdı evden o sehî-ğad kemer-i zer belde Gül gibi neş'e-i mey başda ü ħançer belde	Ehl-i bezmüñ nic' olur ħâli 'aceb ey Rûhî Gele ol şüh-ı cihân meclise ħançer belde	Gazel/6		+++ / +++- / +++- / +-+	
197b	Rûhî	Düşe dirseng güher-i dâde-i giryâni ele Ey felek durma ħubâr-ı reh-i cânânı ele	Ol iki sâ'id-i sîmînine ne dirsın Rûhî Tıtalum beñzedesın pençe-i mercânı ele	Gazel/6		+++ / +++- / +++- / +-+	
197b	Rûhî	Zâhid aldıysa nola şubħa-i mercânı ele Alalum biz daħi câm-ı güher-efşânı ele	Ey kılan Rûhiye mihrile nazâr bir gün ola Cân virüp ara desın girmeye dîvânı ele	Gazel/5		+++ / +++- / +++- / +-+	
198a	Rûhî	Ėalkuñ kimisi gül gibi ħat ħat libâsda Egnine kimi giymege bulmaz palâsda	Rûhî vücüduñ âħir olur ħüt-ı mür u mâr Ger atlas içre şaħla anı ger palâ	Gazel/5		---/-+++ / +++- / ---	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
198a	Rûhî	Keşrete düşme varup ehl-i ğnâ meclisine Meyl-i vahdetse ğaraz gel fuċarâ meclisine	Ķâyilüz yanmaĝa pervâne-şifat ey Rûhî Gelse şem' olsa o mâh ehl-i vefâ meclisine	Gazel/7		++--/++--/++--/++--	
198a	Rûhî	Vaĝt oldı ki ĝünden cilve kıla burc-ı ĝamelde Yer yer gül-i maĝsüd açıla şâh-ı emelde	Ĥallâĝ-ı ma'anî olalı ĝâb'ıya Rûhî Peyrevlik iderler şu'arâ tarz-ı ĝazelde	Gazel/5		--+/--+/--+/--+	
198a	Rûhî	Şanma hicrîñle yanan 'uşşâka a'dâ yaklaşa Ĥâr u ĝas ey ĝonca-i ra'nâ dayanmaz	Yine ey Rûhî ĝözün nem-nâk u sineĝ çâkdur Ķâlibâ üftâde olmuşsin bugün bir meh-veşe	Gazel/5		----/-+--/-+--/-+--	
198b	Rûhî	Ĥayâl-i câm lâ'lun bağlayaldan naĝş ĝâırda Ĥaĝîĝat neş'esin bulduĝ dil-i deryâ müeşşirde	Kelâmun ĝâlet-efzâ olduĝundan şüphe yok Rûhî Be-şarĝ-ı an ki taĝlîd olmasa ĝâl olsa şâ'irde	Gazel/5		----/----/----/----	
198b	Rûhî	Ķördi küyuñda dil-i zârün başın taş üstine Şubĝa dek ĝan ağladı bu çeşm-i ĝün-pâş üstine	'Âşîĝ-ı şâdıĝ dinilse yaraşur Rûhî ye kim Nice yıllar baş ĝodı küyuñda bir taş üstine	Gazel/5		----/-+--/-+--/-+--	
198b	Rûhî	Yâr isterin ki bezmüme her ĝün ĝadem başa Aĝyârı reşkden ĝam u derd u elem başa	Teşĝîş yok zamânede yoksa bu taĝ'ile Rûhî gerekdi farĝ-ı sipihre ĝadem başa	Gazel/6		--+/--+/--+/--+	
198b	Rûhî	Baĝdâd'un âb-ı rüyı ĝarîr-i cân virür Bezmine pâ 'aĝâ dürr-i zerrîn ĝalem başşa	Çeşmi dile ĝadengini gönderse Rûhîya Beñzer o kâfire ki oĝ atar Medîne'ye	Gazel/6		--+/--+/--+/--+	

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
199a	Rûhî	Herkesüñ 'aybınadır şimdi naẓar dünyâda Hünerüñ varise ẓıl 'arz-ı hüner dünyâda	Eşerüm ẓalmadı 'âlemde dime ey Rûhî Sözden a'lâ daħi olur mı eşer dünyâda	Gazel/5		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
199a	Rûhî	Dîdâra mâni' olma seyr-i vişâlûñe Bir mâh-pâresin ki doyulmaz cemâlûñe	'Uşşâķ içinde Rûhî-i manzûr luţf edüp Erbâb-ı ẓab'ı cümle ẓıl etdüñ kemâlûñe	Gazel/5		- - + / - + - + / + - - + / - - -	
199a	Rûhî	Gül gitdi ise sâġar-ı şâhbâ elimüzde Bâġ olmaz ise dâmen-i şâhrâ elimüzde	Rûhî dil-i virânedede biñ genc-i güher var Şarf itmege bir ġabbe yok ammâ elimüzde	Gazel/5		- - + / + - - + / + - - + / + - -	
199a	Rûhî	'Âşık laruñ alâyına dip sür semendiñi Çignet en evvel esbüñe ben müstemendiñi	Rûhî şikâyet itme cefâya taħammül it Âzürde-ġâġır itmeyesin tâ efendiñi	Gazel/6		- - + / - + - + / + - - + / - - -	

SONUÇ

Nuruosmaniye Kütüphanesi, 4957 numarada kayıtlı şiir mecmuasının 185^a-199^b varakları arasında yapmış olduğumuz çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlar şunlardır: 16. ve 17. yy.larda yazıldığı tahmin edilen bu Türkçe şiir mecmuasında, toplam 254 varak vardır ve içerisinde çeşitli nazım şekillerine ait seçme şiirler bulunur.

Mecmuanın sondan eksik olması nedeniyle, müstensihî ve istinsah tarihiyle ilgili kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. İncelenen sayfalar arasında Bağdatlı Rûhî'ye ait toplam 117 şiir bulunmaktadır. Şiirlerin tamamı gazeldir.

Mecmua fiziki olarak çok iyi bir durumdadır. Mürettep bir divan formundaki bu mecmua yazı sistemiyle genel olarak düzenli bir görüntüye sahiptir. Ayrıca, mecmuanın sondan eksik olması nedeniyle, müstensihî ve istinsah tarihiyle ilgili kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Fakat 17. yüzyılda derlendiği tahmin edilmektedir.

Mecmuanın derlenme sebebiyle ilgili metinde hiçbir açıklama yoktur. Ancak mecmuanın bütün sayfalarının düzgün bir şekilde, aynı yazı şekliyle ve nesih hatla yazılmış olması, bu mecmuanın önceden planlanarak belli bir amaç için derlendiği izlenimini oluşturmaktadır. Şiirlerin dönemin sevilen şiirlerinin bir yerde toplanması, herkesçe okunması eğitim aracı olarak kullanılması amacıyla yazılmış olabileceği fikrini uyandırmaktadır.

Mecmualar üzerine yapılan çalışmalar neticesinde divan tertip edememiş, bugün isimleri dahi unutulmuş birçok şaire ve şiirlerine ulaşılabilir. Divanı tertip edilmiş olsa da şairlerin divanlarına almadıkları ya da divanlarını oluşturduktan sonra yazdıkları şiirler, mecmualar sayesinde ortaya çıkabilir. Çalışılan bu mecmua da önemli şairlerin divanlarında bulunmayan bazı şiirleri ve eksik beyitleri ortaya çıkartarak divanlara eklenmesinin yolunu açmıştır.

Mecmuaya alınan şiirlerin büyük bir kısmı şairlerin divanlarında bulunmaktadır. Divanlarda bulunamayan şiirler de vardır, bunlar dipnotta belirtilmiştir. Mecmuanın çevriyazısını yaptığımız 185^a-199^b varakları arasında tespit ettiğimiz, divanlarda ya da kaynaklarda bulunamayan şiirler şöyledir:

Mecmuanın 188^a yaprağında bulunan 32 numaralı gazeli, 198^b yaprağında bulunan 113 numaralı gazeli, 198^a yaprağında bulunan 115 numaralı gazeli divânda bulunmamaktadır. Mecmuanın divânla karşılaştırılması yapılırken

45 numaralı gazelin 3. beyitinin divânda bulunmadığı tespit edilmiştir. 73. gazelin 3. beyiti divânda yoktur. 93. numaralı gazelin 6. beyiti(mahlas beyti) divânda yoktur. Bununla birlikte divân ve mecmuada farklı kaydediler beyitler, kelimeler, harfler dipnotlarda belirtilmiştir.

Çalışmamızın ilim camiasına katkı yapması ve gün yüzüne çıkan gazeller ve beyitlerle Rûhî'yi daha iyi anlamamızı sağlaması açısından küçük bir katkı yapabilirsek kendimizi memnun sayacağız.

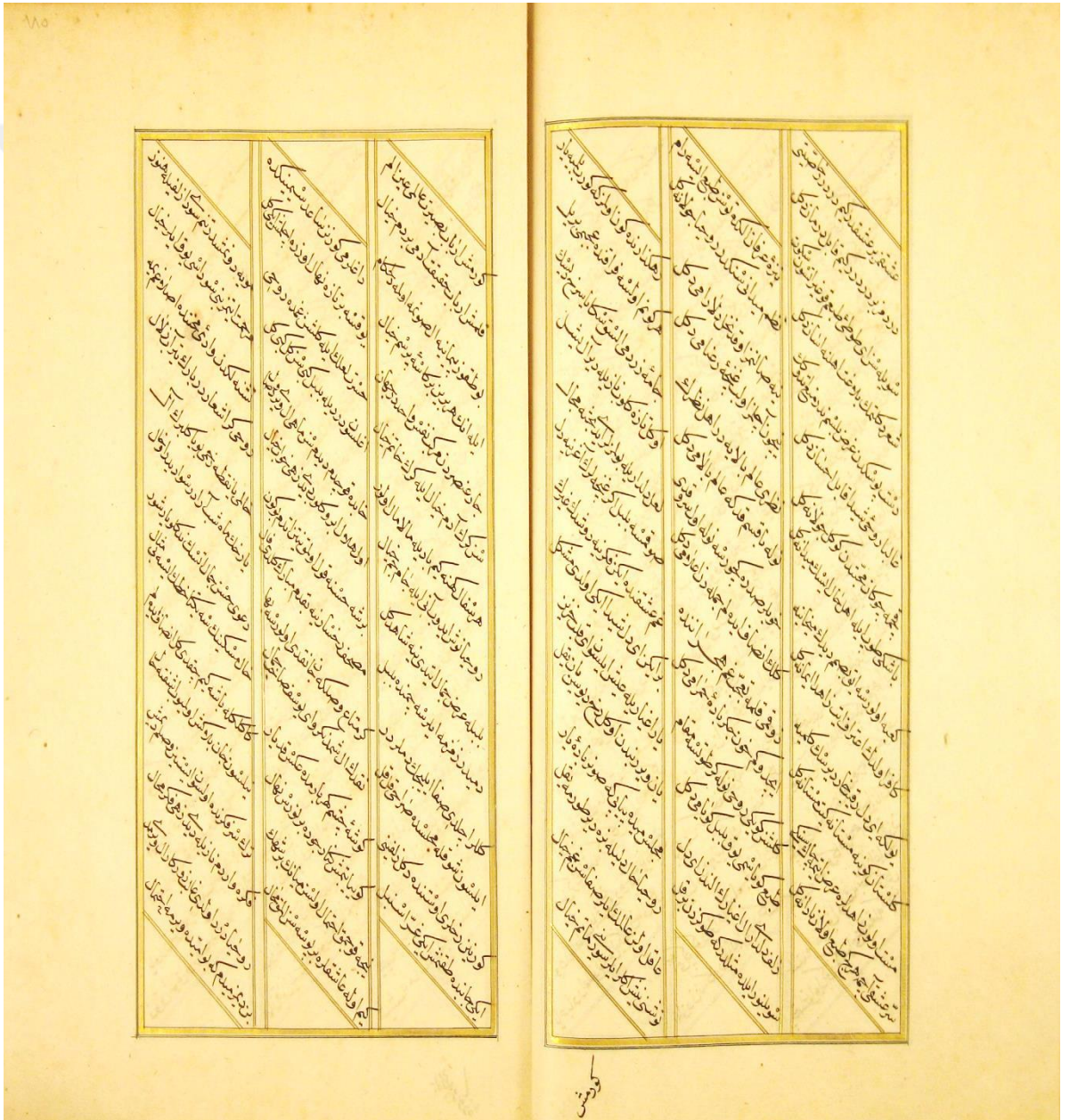

KAYNAKÇA:

- AK, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, II C, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa 2001.
- AK, Coşkun, "Rûhî-i Bağdâdi", *DİA*, C.35, İstanbul 2008, s.205-206.
- AK, Coşkun *Bağdatlı Rûhî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanından Seçmeler*, Gaye Kitabevi, Bursa 2000.
- AYÇİÇEĞİ, Bünyamin, "Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmuaları: İnceleme Dizin", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.16, İstanbul 2016, s.227-367.
- AYDEMİR, Yaşar, "Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Tunca Kortantamer Özel Sayısı Vol. 2/3, Summer 2007, s.122-137.
- COŞKUN, Menderes, "Klasik Türk Şiirinin Poetikası Üzerine" *Bilig*, Kış, 2011, S.56, s.57-80.
- DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, TDK Yayınları, Ankara 2013.
- GİBB, E. J. Wilkinson, *Osmanlı Şiir Tarihi*, C.III-IV-V. Akçağ Yayınları, Ankara 1999.
- İPEKTEN, Haluk, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergah Yayınları, İstanbul 2011.
- KILIÇ, Atabey, "Mecmua Tasnifine Dair", *Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı*, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s.77-113.
- KÖKSAL, Fatih, *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, Kesit Yayınları, İstanbul 2012.
- KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, "Mecmualara Sorulması Gereken Sorular", *Turkish Studies*, Volume 8/1,2013, s.51-64.
- KUT, Günay, "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler / İsimler / Eserler / Terimler*, C.6, Dergah Yayınları, İstanbul 1986.
- MERMER, Ahmet- Neslihan KOÇ KESKİN, , *Eski Türk Edebiyatı Terimleri*

- Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara 2005.
- ONAN, Necmettin Halil, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, MEB Yayınları, İstanbul 1991.
- ÖZTOPRAK, Nihat, *Rûhî*, Timaş Yayınları, İstanbul 2001.
- ÖZTOPRAK, Nihat, “Rûhî'nin Şiir Anlayışı”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S.12, 2005, s.101-136.
- ÖZTOPRAK, Nihat, “Rûhî'nin Şair Anlayışı”, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.28, 2006, s.91-122.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, M.E.B, Ankara 1983.
- SARAÇ, Yekta, *Klasik Türk Edebiyatı Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye*, Gökkuşbe Yayınları, İstanbul 2013.
- SARAÇ, Yekta, *Klasik Türk Edebiyatı Bilgisi -Belagat-*, Gökkuşbe Yayınları, İstanbul 2013.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atilla- KARTAL, Ahmet, *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergah Yayınları, İstanbul 2004.
- ŞENTÜRK, Atilla: *Osmanlı Şiir Kılavuzu*, C.1-2, Osmanlı Eserleri Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), İstanbul 2017.
- TANYILDIZ, Ahmet, “Şiir Mecdûalarının Neşri Hakkında”, *The Journal of International Social Research, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Vol. 5/21, Spring 2012.
- ULUDAĞ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2016.
- URAZ, Murat , *Bağdatlı Rûhî: Hayatı, Şahsiyeti, Şiirlerinden Seçme Parçalar*, Tefeyyüz Kitabevi, İstanbul 1941.
- UZUN, Mustafa, “Mecmua”, *DİA*, C.28, İstanbul 2003, s.265-268.
- ÜNVER, İsmail, “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Türkoloji Dergisi*, C.11, 1993, s.51-89.

EKLER

مکتوباتی که در روز اول نوشته ایم
 یکدیگر را در هر روز از این نامه
 شوق و طبع کلمات و سبک و سبک
 باره صورتی که در این مکتوبات
 نام در مکتوبات و در این مکتوبات
 حضرت بنده که در این مکتوبات
 مکتوبات که در این مکتوبات
 بل در مکتوبات که در این مکتوبات
 بلکه مکتوبات و در این مکتوبات
 معروضات فانی که در این مکتوبات
 او یک توبه که در این مکتوبات
 بل در این مکتوبات که در این مکتوبات
 که در این مکتوبات که در این مکتوبات
 اول و در این مکتوبات که در این مکتوبات

مکتوباتی که در روز اول نوشته ایم
 یکدیگر را در هر روز از این نامه
 شوق و طبع کلمات و سبک و سبک
 باره صورتی که در این مکتوبات
 نام در مکتوبات و در این مکتوبات
 حضرت بنده که در این مکتوبات
 مکتوبات که در این مکتوبات
 بل در مکتوبات که در این مکتوبات
 بلکه مکتوبات و در این مکتوبات
 معروضات فانی که در این مکتوبات
 او یک توبه که در این مکتوبات
 بل در این مکتوبات که در این مکتوبات
 که در این مکتوبات که در این مکتوبات
 اول و در این مکتوبات که در این مکتوبات

<p> درین غنچه درین میوه مانع او شود ای صبا صبحی سزایین تمام غنچه آنچه را از دانه اوله افزاید لایحه اولدره او در هیچ خام کویا فی جوده کل روغی از شک طایفه اسولزاید شعریه عالم پنجه ای خون نشان ایده لم در دلدری زدنشان ایده لم عضل اید و دره قلمور انضوی مومر کون کسکی عیان ایده لم پنجه بر خاکدان حال شده چورسون غره فرزبان ایده لم طار اوج برج اقبالوز نال چون غم استدان ایده لم </p>	<p> حقه لم بو مکان فایزین شیر قلم لایکان ایده لم ساق قاحم صونله خوشه کون شرف انرا کن مکان ایده لم پنجه در اقصای عشق خاله بویه در اقصای عشق خاله شش کل غنچه بزبان ایده لم بوز کرم غمکله فان اولدی پنجه پنجه دن وان اولدی نعل اولوز زمله بان اولدی نئی در انکت هان ایده لم ماکوز کسکه قوت طبعه فیض نظریه جسم جان ایده لم </p>	<p> چای عشقه اولوب کویا خند اهلندی بزبان ایده لم قلمی صبر و طافای روحی پنجه برود در مزاجان ایده لم جم اول زنده کلم شیرین غنچه مریزا هر اید بر کیمی غنچه جان کسکه و کیم جان ایده لم وفان زود دست بی برالت غنچه چون انسا نوز غنچه غنچه غنچه صدای طلم و کسکی صبح غنچه صبحی ایشیم دیا و ما و یا ایده لم بونش بر شطآن غنچه غنچه صدای غنچه ایوبن اولود و نال ایده لم قیور زنده اولد و نال ایده لم </p>
---	---	---

<p> اولد اوج کجکده و غنچه کونیم قنار و نال غنچه صحنه کونیم نیم اولدیش سویده کونیم دهانک غنچه ایلک کونیم لیا هم غنچه کونیم قونش غنچه کونیم نغ کونیم نه بشونزه کونیم لیز غنچه کونیم بجه نیمی بریه کونیم یبار نوز و کجکده با اهرام کونیم و صدای غنچه کونیم دلشقه حال دلین غنچه کونیم آجلان باغ غنچه کونیم </p>	<p> زندی غنچه جان از زلف غنچه بی بنامه صندله و صحنه کونیم بری صونیک در بیجا و نوز خلیل شکر سن آیین و نام اهرام قدی و نوز و نوز و نوز کونیم بزی کبر ایچر قنار غنچه کونیم صدای اولو اولدی کونیم و صدای کج کبریده نام اهرام کون غنچه کونیم کسده بهار اولسه کونیم کیمبه محل بود خنشا کونیم الشه فلکن دل ان تمام کونیم صلی غنچه کونیم اده کونیم </p>	<p> لاله افسدی هم عشق در ایشنه سن ای قیغیز نال ایده لم یلدی ندر زاهد دون همک یاره صون ایاق عالم تمام یاره صون اولک کل کسکی بیل کونیه دارا استام کمنش روضه دارا استام یوق نوز مر اوتنسه نوز و لیا الشعراء امر الیکلام ایدر هف ناوله کونیم دستره شیر اولسه کونیم موصول ایچمه نقل کونیم یارکده نئی ایست بوز کونیم مهوزک افانیه بوز کونیم صندلر یه وز ندیه بوز کونیم </p>
--	--	---

غنچه

<p>مهم اول طریقی که با کمال آرزوی کونیه بدین که در حق بی نهایت ایوب بجز به برین اختیار دوستم برون اوله رویشی بی نهایت اهل دار از روی وصل بدلول اوله القاف اوله و عجب اوله که از شاهین اوله در این روی در ک طریقی عشقه نمادی که جوی باولی در اوله اتمه اری هر چه عاشقانه که در ک اعزاز از روی عشق کان بر اهل بوسه و بوی که از این از این زرد عشقی او برین از این او برین کون اوله و صلاک میسر و چه دوستم در این با بود اوله دین</p>	<p>عجز کما فی انصاف کسبون عجزه صورت اوله بیخیزد آن به جان صفت صفت با آنه اربانی شود از شسته از آنه بولیدن آن عجز از غم اهل ک تصویره که او سن یا باه سلسله چو آن که او هر چه در ک طریقی که در ک عجز کما فی انصاف کسبون عجز از غم اهل ک تصویره که او سن یا باه سلسله چو آن که او هر چه در ک طریقی که در ک عجز کما فی انصاف کسبون عجز از غم اهل ک تصویره که او سن یا باه سلسله چو آن که او هر چه در ک طریقی که در ک</p>	<p>خان و دروه دیدم عشقه و در اوله نوز در غم عشق و بنی در اوله و در حق با بی که با بی کسبان عشاق و در عشق و بنی در اوله در حق بیخیم قه سازه اوله در اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله اوردی زان که در اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله کل خطابه حال اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله کل خطابه حال اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله</p>
---	--	--

<p>مهم اول طریقی که با کمال آرزوی کونیه بدین که در حق بی نهایت ایوب بجز به برین اختیار دوستم برون اوله رویشی بی نهایت اهل دار از روی وصل بدلول اوله القاف اوله و عجب اوله که از شاهین اوله در این روی در ک طریقی عشقه نمادی که جوی باولی در اوله اتمه اری هر چه عاشقانه که در ک اعزاز از روی عشق کان بر اهل بوسه و بوی که از این از این زرد عشقی او برین از این او برین کون اوله و صلاک میسر و چه دوستم در این با بود اوله دین</p>	<p>عجز کما فی انصاف کسبون عجزه صورت اوله بیخیزد آن به جان صفت صفت با آنه اربانی شود از شسته از آنه بولیدن آن عجز از غم اهل ک تصویره که او سن یا باه سلسله چو آن که او هر چه در ک طریقی که در ک عجز کما فی انصاف کسبون عجز از غم اهل ک تصویره که او سن یا باه سلسله چو آن که او هر چه در ک طریقی که در ک عجز کما فی انصاف کسبون عجز از غم اهل ک تصویره که او سن یا باه سلسله چو آن که او هر چه در ک طریقی که در ک</p>	<p>خان و دروه دیدم عشقه و در اوله نوز در غم عشق و بنی در اوله و در حق با بی که با بی کسبان عشاق و در عشق و بنی در اوله در حق بیخیم قه سازه اوله در اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله اوردی زان که در اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله کل خطابه حال اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله کل خطابه حال اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله بولیدن اوله اوله اوله اوله</p>
---	--	--

قطعه و تمام کتب خود و بیتی
 کتی آن وجه موزان است نه
 حال چنانچه اوله بالاضافه
 کجک و شطه در دفتر خود
 آری او نیز صحتی بسیار
 قوی و احوالی انسانه فزونی
 کجک و بریدی تقویه اهتقاد
 کتی شیره به کندی کجک
 نه بالانش عجز جان من دارده
 کورسه کافران کجک
 شوزیدیک کجک و در شیشه
 شوز و در کیم اوله نه
 مال و در دفتر صحتی کماله
 شاف و اهو کجک و شیشه کماله

قوز و زین و غیره در نه اعل
 صورتاً ایتم و این صبح کمال اوله
 انبی یوق جانفیه و بیجان زین
 او شکر کجک و اهل و فاما اوله
 مایل اوله و در همه یوق اوله
 ذوق و در کجک کمال اوله
 ناره در دفتر شرح ایلم کمال
 غایب و نه و اقبله کمال اوله
 نظارت کجک و کمال اوله
 دولت اوله و کمال اوله
 اوقیم یوق کجک و کمال اوله
 مکمل کمال اوله و کمال اوله
 اوقیم یوق کجک و کمال اوله
 مکمل کمال اوله و کمال اوله
 اوقیم یوق کجک و کمال اوله
 مکمل کمال اوله و کمال اوله

<p>باز در چنگی که کسکه قومی روی موز قور او چایان شایر بر لبه با ندر که چو بوقش آمد تا دره دور با لولیم آورد طاق کتور شایر زینت زلفش به چاک کون اندر سر زینت شایر خاویز چو پروانه طاهر زینت شایر چو کوفه در به شمشیر هله که موی کوفه در به شمشیر و کلدر یکایه صودر که لایق شایر او خوشتر است از آن که لایق قوای سنون دره و خنجر و شمشیر هوای غنسی طاقانله کور چو لایق هجای قلم بر و از او در او چو آنست که کور شایر او در او چو چرخ کون کور شایر او در او چو</p>	<p>باید در شوی و شایر اما او در لایق و استحقاق شایر شایر که در به دره او در کسکه شایر او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در</p>	<p>و در صلی او شایر که در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در شایر که در به دره او در</p>
---	--	--

<p>باید شسته زله کینه و شمشیر قورم بود در چای و در شایر کورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر</p>	<p>باید شسته زله کینه و شمشیر قورم بود در چای و در شایر کورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر</p>	<p>باید شسته زله کینه و شمشیر قورم بود در چای و در شایر کورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر قورای بلند نظر قداری شایر کمال قدرتی پروردگاری شایر</p>
--	--	--

و در

<p>مستعمله منقوله ایدر لایم ریحی بیچیر برینش بالمشیر ان الشیریه صغیرله هم نام اوغچر ضارنه برصنامر و کوشندایرین باریه طهر کیتیمینغوزو شتر شاهه و یوز و کوشنجی با هویمو بسنه لایم ایدر روح و کوشندایرین باریه جانی کوشکوتیز لایر سنغازه کارونه اوغچه فیض ایدرین لایم کل سیکارنک لایرین بیل شیدایم شغیرتیز موقوق فیض شغیر عالم صوره اولو کوشوروی لومعایم خرابیدر کوشجه لایم کوشور لور کایب فضی صورت زبانه</p>	<p>روچیز بویولوش رضقتیمینش هر تملدین ان السور کیمون لایم بیچیر برین هیمله جبر لایم بیچیر برین هیمله جبر لایم زشته ان شوقور کوش اولوش کوشن لایم و کوشوروی کوشور کوشن لایم اولوشه کوشور کوشن لایم اولوشه کوشور بیچیر برین نه در مال اولوش لایم بیچیر برین نه در مال اولوش لایم بیچیر برین نه در مال اولوش لایم بیچیر برین نه در مال اولوش لایم</p>	<p>بالا لایم کوشور و کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور</p>
---	---	---

<p>مستعمله منقوله ایدر لایم ریحی بیچیر برینش بالمشیر ان الشیریه صغیرله هم نام اوغچر ضارنه برصنامر و کوشندایرین باریه طهر کیتیمینغوزو شتر شاهه و یوز و کوشنجی با هویمو بسنه لایم ایدر روح و کوشندایرین باریه جانی کوشکوتیز لایر سنغازه کارونه اوغچه فیض ایدرین لایم کل سیکارنک لایرین بیل شیدایم شغیرتیز موقوق فیض شغیر عالم صوره اولو کوشوروی لومعایم خرابیدر کوشجه لایم کوشور لور کایب فضی صورت زبانه</p>	<p>روچیز بویولوش رضقتیمینش هر تملدین ان السور کیمون لایم بیچیر برین هیمله جبر لایم بیچیر برین هیمله جبر لایم زشته ان شوقور کوش اولوش کوشن لایم و کوشوروی کوشور کوشن لایم اولوشه کوشور کوشن لایم اولوشه کوشور بیچیر برین نه در مال اولوش لایم بیچیر برین نه در مال اولوش لایم بیچیر برین نه در مال اولوش لایم بیچیر برین نه در مال اولوش لایم</p>	<p>بالا لایم کوشور و کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور درای شغیر کوشه لایم کوشور</p>
---	---	--

الحمد لله

غایب بود که او کی درون روز دردم حال صید که هشت هفت کردی عالم تمامیم که خاک است برین ای شیخ جوینده صانک کیشی	و بیخاک فراردم بر چشتم دل و لولو شویدی بر دلا غیبی به بودارم چه بلای روح خال چگونه هیچ کس تریس و غیب	تمام خطبانی ای کیش رو آمد هیچ بود و او را در غم دردم کردی روحی که خایه خطبانی است آرزو خطبانی من تا فرود کردی	در یک کجک تقابل صفحه من از اول برونه تیز که صورت بوقی میدان بسلی ای که او خود زالدن او طبع من خطبه ماری ندیدی طبع این دنیا از اول بسلی	مری ندیدی که در غم غم از غم المده از غم زان که در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم	غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم
--	---	--	---	--	--

در کاشی شنید از دوه و از اندر کاش دلکاری اولدوغ نام جهان کاشی برونه تیز که در تندی بهم ندم آه او زبان اولدوغ برو که کاشی	غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم	غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم	غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم	غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم	غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم غم از غم در غم غم از غم
---	--	--	--	--	--

و کاشی